

PERISCOP

Anul I • Numărul II • Mai 2008

PUBlicație EDITATĂ DE
**ASOCIAȚIA CADRELOR MILITARE
ÎN REZERVĂ ȘI ÎN RETRAGERE
DIN SERVICIUL DE INFORMAȚII EXTERNE**

Responsabilitatea pentru conținutul articolelor revine autorilor acestora și nu reflectă neapărat opiniile și poziția Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Serviciul de Informații Externe.

DIN SUMAR

EDITORIAL - Transparență versus conspirativitate	5
<i>De cele mai multe ori, asemenea dispute apar pe fondul lipsei de transparență a structurilor informative (justificată în cele mai multe cazuri), dar și al dificultăților pe care unii jurnaliști le întâmpină în a discerne asupra a ceea ce este autentic, la care se adaugă, firesc am spune noi, dorința de a fi primul care lansează o știre de senzație. Iar dacă este vorba despre operațiuni ale serviciilor secrete, nimeni nu rezistă tentației, iar vânzarea ziarului pare asigurată. "Periscopul" editat de Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din Serviciul de Informații Externe a început să "iasă la suprafață" chiar de la primul număr, deși "echipajul" a încercat să-l mențină în imersiune măcar o perioadă, înainte de a fi izbit de valurile Oceanului societății civile...(Alexandru Omeag).</i>	

CULTURA DE SECURITATE

Tehnologii noi pentru o veche meserie	8
<i>Spionul modern dispune de o largă paletă de tehnici și aparatură secretă de înaltă calitate. Poți fi spionat practic în orice împrejurare. Nu contează că ești în "intimitatea" casei tale sau a biroului, dacă te deplasezi pe jos sau cu automobilul, într-o aglomerare de persoane sau singur pe un câmp, ziua sau sub "protecția" întinericului. Fiecare cuvânt, gest sau acțiune a ta poate fi detectată și înregistrată de către serviciile de securitate sau cele secrete... (Prelucrare după publicația americană "Eye Spy")</i>	
Incultura de securitate	11
<i>Privind lucrurile cu toată obiectivitatea, nu putem să nu constatăm că oamenii acestei țări sunt lipsiți în mod deliberat de informații care le-ar permite să aprecieze cu propria lor rațiune diferite episoade ale Războiului Rece, să înțeleagă astfel rolul vital al serviciilor de spionaj și de contraspionaj în viața oricărui stat. Ar deveni, poate, mai ușor de înțeles că România nu a făcut altceva decât să se înscrie în regulile generale ale jocului...(Paul Carpen).</i>	

SERVICIILE SECRETE ȘI SOCIETATEA CIVILĂ

Activitatea de informații externe și drepturile constituționale ale cetățeanului.	15
<i>Omul și numai el poate aduce cele mai mari servicii securității naționale, iar acest om trebuie protejat, respectat și onorat...(Petru Neghiu).</i>	
Cu ce se ocupă un serviciu de informații externe?	18
<i>Un serviciu de informații externe, asemuit ca program de lucru unei întreprinderi cu foc continuu, obține, verifică, analizează și valorifică informații din zona</i>	

de responsabilitate, adică din străinătate. Acest serviciu trebuie să furnizeze informații de interes menite să contribuie la fundamentarea deciziilor politice, economice, de securitate națională și de altă natură luate de factorii de putere dintr-un stat...(Iolanda Mihăescu).

SERVICII DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE STRĂINE

Din istoria simbolurilor heraldice 20

Fiecare însemn heraldic este tot atât de individual și de unic precum serviciul pe care îl reprezintă. Majoritatea sunt create într-o manieră care înfățișează inteligența, forța și respectul. Altele evoluează sau se schimbă, dar modernizarea serviciilor nu înseamnă în mod necesar că trebuie să afecteze însemnul heraldic...(Alexandru Orășanu).

România în arhivele KGB 29

Spionii ruși trimiși în România sub deghizare occidentală primiseră ordin să culeagă informații despre relațiile cu Statele Unite și China, pretențiile românești față de Basarabia și Bucovina, baza politică și economică a opoziției față de Uniunea Sovietică, poziția minorităților maghiară și germană, cultul lui Ceaușescu și starea Partidului Comunist Român...(C. Olteanu).

Enigma 35

O analiză mai atentă a situației operative din spațiu a scos în evidență atât carențe ale muncii contrainformative, cât și un "dezinteres" al structurilor informative autohtone față de cetățenii români. Nimeni nu observase filajul advers. La o simplă analiză și o minimă verificare pe teren, puținele cazuri de filaj raportate nu se confirmau...(Mircea Iordănescu).

ANALIZE POLITICO-STRATEGICE

România - de la Pactul de la Varșovia la Pactul Nord-Atlantic. 38

S-au scris deja și se vor mai scrie încă multe pagini despre importanța organizării summitului NATO la București pentru imaginea României, statutul și credibilitatea sa în lume.

Dincolo de calculele de orice fel, învățătura cea mai de preț pentru noi, românii, în primul rând pentru politicieni, nu poate fi însă decât una simplă: interesul național transcende întotdeauna interesele partizane, iar atunci când se acționează la unison, este ascultată și respectată voința populară, urmează de regulă întâlnirea cu istoria...(Ioan Popa).

Lungul drum al adevărului despre Katyn. 48

În pofida dovezilor evidente cu privire la masacrele comise de sovietici asupra ofițerilor și civililor polonezi în primăvara anului 1940, cunoașterea adevărului despre Katyn a parcurs un drum lung și dificil. Încă din timpul celui de-al doilea

război mondial, S.U.A. și Marea Britanie s-au opus oricăror dezvoltări despre caracterul, dimensiunile și făptașii masacrului comis de NKVD asupra ofițerilor polonezi, în aprilie-mai 1940. Churchill, interesat să păstreze, cu orice preț, alianța cu Stalin, a decis să ascundă afacerea Katyn, mergând până la a aprecia că aceasta nu are «nicio importanță practică»...(Dr.Ion Constantin).

Cuba, copilul nedorit al SUA, vrea acasă 53

Cum a fost posibil ca Statele Unite să accepte apariția unui stat socialist în coasta lor, la mai puțin de 180 de km distanță de țărmurile Floridei? Cum de l-au tolerat atât timp? SUA au intrat, când și cum au vrut, oriunde în lume, în țări din America Latină, până în Vietnam, în Afganistan, în Irak, în Balcani, și chiar în unele țări din fosta Uniune Sovietică, numai în Cuba nu...(Ovidiu Cureau).

RISCURI ȘI AMENINȚĂRI ASIMETRICE

Particularități ale luptei împotriva terorismului. 56

Lucrul sub acoperire și transmiterea informațiilor secrete obținute pe această cale pot constitui o problemă serioasă. Infiltrarea unei celule teroriste, bande criminale sau a altui mediu ilegal cu un lucrător operativ este și dificilă și periculoasă, uneori chiar imposibilă. În ultimul timp, cel puțin 6 celule teroriste suspecte din Canada, Marea Britanie și SUA au fost infiltrate cu succes. În fiecare caz, membrii acestor celule aveau legături cu Al-Qaida...(Petre Mărculescu).

INTELLIGENCE MOZAIC

Un alt spion rus a decis să vorbească! 61

“Nu mi-a fost frică niciodată...sunt unul dintre cei mai duri colonei pe care i-a avut SVR-ul. Am decis să rămân în SUA pentru că nu doresc să-i servesc pe cei care conduc astăzi Rusia. Ar fi fost imoral...Am avut o carieră strălucită, nu am avut niciodată probleme financiare, nu am primit bani de la un stat străin și nici nu m-a recrutat cineva.

Nu discut despre modalitatea de colaborare cu americanii dintr-un simplu motiv: nu doresc să facilitez munca foștilor mei colegi de la Moscova, care sunt încă preocupați să descifreze cum s-a întâmplat...”(Codruț Brădulescu).

Confesiunile unui asasin economic 63

Nu mai puțin surprinzătoare și șocante sunt dezvoltările lui John Perkins despre implicarea SUA în extinderea terorismului internațional și cele referitoare la “jocul de glezne” pe care americanii îl fac pentru prinderea lui Osama bin Laden și destrămarea rețelei Al-Qaida: totul nu este decât interes în formarea “imperului global”...(Petru Neghiu).

NOUTĂȚI EDITORIALE

Cărți noi, autori cunoscuți 64

- *Căzură de acord să se întâlnească vinerea viitoare, la opt și treizeci de minute, în fața restaurantului La Parilla, din Avenida Argentina, cu rezervă, în cazul în care din diferite motive întâlnirea nu va avea loc, pentru sâmbătă, în același loc și la aceeași oră. Dacă și de această dată nu se puteau întâlni, atunci urmau să reia legătura miercurea, la opt treizeci seara, în fața barului Jamaica, de pe calle Virgen Milagrosa... În stradă, înainte să se despartă, Maribel îi mai spusese lui Nicolae: Aveți un trădător la București...(Alexandru Lincu).*

- *șeful nu se schimbaseră prea mult, aceeași frunte largă, aceleași sprâncene negre, aceeași față de bărbat frumos, cu buze iubărețe, doar că albise de tot. Își trecu tacticos, de câteva ori, mâna peste părul încă des ca peria, semn că luase aminte la ce i se povestea. Frunzări dosarele, apoi declară cu fermitate: La prima vedere ar fi o dublă crimă. Dar să nu ne grăbim cu verdictul...(Eliza Roha).*

Toma Sphan în acțiune. 71

Pe toate canalele care mai prezentau încă siguranță s-a transmis ordinul „Încetați munca și reveniți la bază, cu orice preț”.

Ordinul a fost executat fără șovăială de către marea majoritate a ofițerilor de informații, unii lăsând în urmă soție, copii și o situație materială cu care nu s-au mai întâlnit ulterior...(Vasile Neamțu)..

CU ȘI DESPRE ACMRR-SIE

Știri din viața și activitatea ACMRR 74

La 11 aprilie 2008, conducerea ACMRR a organizat, la Zimnicea, un simpozion dedicat promovării Culturii de securitate în rândul tinerilor, preluând de radioul și televiziunea locale, iar la 17 aprilie s-a implicat și a participat activ la buna desfășurare a acțiunii cu tema „Terorismul – o amenințare globală la adresa omenirii”. La ambele manifestări, a fost lansat primul număr al revistei „Periscop”, primit cu interes de participanții la cele două acțiuni...(Costică Nițu).

PENTRU TIMPUL LIBER...

Lecția de matematică 76

Aritmograf 77

TRANSPARENȚĂ VERSUS CONSPIRATIVITATE

Pentru a satisface nevoile de informare ale beneficiarilor legali (președinție, guvern, parlament etc.), Serviciile secrete inițiază tot mai des operațiuni considerate uneori de editorii și comentatorii de presă a fi greșite și posibil ilegale.

Pe de altă parte, beneficiarii legali, dar și reprezentanți ai serviciilor de informații și contrainformații acuză uneori presa de prejudicierea siguranței naționale, datorită publicării unor amănunte asupra operațiunilor secrete în curs de desfășurare. De cele mai multe ori, asemenea dispute apar pe fondul lipsei de transparență a structurilor informative (justificată în majoritatea cazurilor), dar și al dificultăților pe care unii jurnaliști le întâmpină în a discerne asupra a ceea ce este autentic, la care se adaugă, firesc am spune noi, dorința de a fi primul care lansează o știre de senzație. Iar dacă este vorba despre operațiuni ale serviciilor secrete, nimeni nu rezistă tentației, iar vânzarea ziarului pare asigurată. În realitate, ambele părți au nevoie una de alta, iar atunci când conlucrarea dobândește o turnură nefirească prejudiciile nu întârzie să apară. Conform Dicționarului explicativ al limbii române, transparența este un „*mod de lucru, principiu al unor conducători sau organe conducătoare de a face cunoscută public, în permanență, întreaga lor activitate*”. Termenul este adesea utilizat în politică într-un sens metaforic al termenului similar din optică.

Cerința de transparență, adresată în scopul primirii de informații, deschidere, comunicare și evaluare, pare în contradicție cu termenul de conspirativitate, cel puțin dacă judecăm după același DEX-98, unde întâlnim o formulare total inadecvată

pentru specificul muncii de informații: „*Păstrare de către o persoană sau de către o organizație a secretului unei acțiuni politice, considerată ilegală de către autorități; Sistem de metode de muncă ilegală, subordonat promovării unui ideal politic, ideologic de către un grup social, o organizație, un partid puse în afara legii.*” Avansarea procesului de democratizare, atât în cadrul societății civile cât și în sfera serviciilor de informații, a adus cu sine și o serie de armonizări ale legislației românești cu normele europene. Respectând principiul “*need to know*”, Parlamentul a adus o serie de precizări menite să clarifice natura informațiilor ce pot fi date publicității fără a aduce prejudicii intereselor economice, politice și de securitate ale României.

Astfel, Legea 544 din 2001, privind liberul acces la informații de interes public, stipulează, la Art.12(1), că “*Se exceptează de la accesul liber al cetățenilor, prevăzut la art. 1, următoarele informații: a) informațiile din domeniul apărării naționale, siguranței și ordinii publice..., d) informațiile cu privire la datele personale, potrivit legii...*” Mențiuni similare întâlnim și în Legea 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, la Art. 5: “*Prevederile prezentei legi nu se aplică procesului de elaborare a actelor normative și ședințelor în care sunt prezentate informații privind: a) apărarea națională, siguranța națională și ordinea publică, interesele strategice economice și politice ale țării, precum și deliberările autorităților, dacă fac parte din categoria informațiilor clasificate, potrivit legii*”.

Pe fondul acestor dispute care, din

fericire, n-au depășit cadrul unor discuții de principiu, apariția unei publicații inedite în peisajul mass-media autohtone a fost primită cu interes și o normală doză de curiozitate, ca de altfel orice subiect având legătură cu activitatea serviciilor secrete.

“Periscopul” editat de Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din Serviciul de Informații Externe a început să “iasă la suprafață” chiar de la primul număr, deși “echipajul” a încercat să îl mențină în imersiune măcar o perioadă, înainte de a fi izbit de valurile Oceanului societății civile;

■ Primul număr al Revistei “Periscop” a fost primit cu un interes nedisimulat la cele două lansări organizate, până la finele lunii aprilie 2008, la Palatul Șuțu din București, respectiv la Primăria și Liceul teoretic din Zimnicea. Cu aceste prilejuri, participanții au subliniat că *apariția unei astfel de publicații denotă, odată în plus, deschiderea benefică pe care Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din Serviciul de Informații Externe o manifestă spre un dialog constructiv cu societatea civilă*. Asemenea aprecieri, care ne onorează, ne obligă, totuși, la o scurtă precizare: deschiderea și transparența, circumscrise principiului “*need to know*”, nu trebuie înțelese ca o derogare de la regulile de conspirativitate și protecție a cadrelor și muncii specifice. De la aceste principii, Colegiul de redacție al Revistei “Periscop” nu va face niciun fel de rabat;

■ După ce ne “ceartă” că *am tăcut aproape 20 de ani*, distinsul profesor Mădălin Voicu, deputat în Parlamentul României, ne felicită că am dat “deșteptarea” și ne sugerează să scriem și despre “*oamenii care, cu inteligență și patriotism, au adus servicii și au realizat obiective de mare însemnătate pentru România*”. Mulțumiri și...să trăiți;

■ Un gest de încurajare colegială. Apariția „Periscopului” a fost semnalată de o revistă cu tradiție în presa românească - „Pentru Patrie” a Ministerului Internelor și Reformei Administrative, care prezintă cititorilor scopul noii publicații: dez-

voltarea culturii de securitate și conturarea unei imagini cât mai aproape de realitate a muncii ofițerului de informații.

■ Un grup de studenți de la Universitatea București și Școala Națională de Științe Politice și Administrative, în numele cărora semnează Oana Nedelea, Melania Munteanu, Radu Mihaela, Ștefana Mireț și Pandelescu Iuliana, apreciază că “*temele referitoare la cultura de securitate...răspund unor deziderate de informare și educație specială a tinerilor preocupați de cunoașterea acestei problematice actuale și complexe*”. Prietenii noștri mai tineri ne sugerează “*mărirea tirajului, pentru a asigura o distribuție cât mai largă în rândul studenților și al publicului*.” Touché, mon cher!

■ Revista “România Mare” consideră “*interesantă revista „Periscop”, editată de Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din SIE*”, concluzionând: “*Asadar, o publicatie a spionilor! Felicitări și Drum Bun, la început de carieră.*” Mulțumim pentru încurajări!

■ Aprecieri, scrise și verbale, privind necesitatea continuării demersurilor publicistice ale revistei ACMRR-SIE vizând formarea unei culturi de securitate în rândul tinerilor am primit și din partea unor diplomați de rang înalt și profesioniști ai muncii de informații, pe care nu le putem detalia, distinșii noștri cititori dorind să-și păstreze anonimatul.

■ La nivel de zvon (deocamdată!), vă informăm că “Periscopul” a fost “detectat” și printre colegii mai tineri din unele structuri din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională. Ne face plăcere și îi așteptăm în paginile revistei.

O ultimă “indiscreție”: numărul trei va fi o *ediție specială*, dedicată marării a 40 ani de la invazia sovietică în Cehoslovacia, bazată pe comentarii și mărturii ale unor specialiști și cadre de informații implicate în evenimentele dramatice din august 1968.

Atât, deocamdată!

Alexandru Omeag

TEHNICI NOI PENTRU O VECHE MESERIE

Tehnic, orice este posibil...

Spionul modern dispune de o largă paletă de tehnici și aparatură secretă de înaltă calitate. Poți fi spionat practic în orice împrejurare. Nu contează că ești în “intimitatea” casei tale sau a biroului, dacă te deplasezi pe jos sau cu automobilul; într-o aglomerare de persoane sau singur pe un câmp; ziua sau sub “protecția” întinericului. Fiecare cuvânt, gest sau acțiune a ta poate fi detectată și înregistrată de către serviciile de securitate sau cele secrete.

Te gândești la scrisoarea voluminoasă și sensibilă de la poștă? Echipamente secrete permit să fie interceptată și citită corespondența ta fără ca plicul să fie deschis. Dar e-mailul, faxul sau Internetul? Orice transmisie prin mijloace digitale poate fi “urmărită și citită”. Chiar și mesajele codificate sau cifrate. Scanere stereografice pot detecta echivalentul electronic al unui micropunct, prin izolarea individuală a punctelor amestecate de pe o imagine website a Internetului. Calculatorul dvs. poate fi “pieptănat” astfel că întregul său conținut poate fi supravegheat de la mare distanță de către “observatori”.

Pentru cei ce lucrează în serviciile secrete, culegerea de date audio de calitate este o adevărată artă: pregătirea este totul, deși când vine momentul să apăsați pe butonul de “înregistrare” mulți factori ar putea să vă compromită obiectivul.

Șansa joacă deseori un rol, însă un lucrător operativ însărcinat cu înregistrările audio nu trebuie niciodată să se bazeze în totalitate pe echipament. Aparatura poate să fie la înălțime deseori, însă există pași

de parcurs pentru a reduce șansa unui compromis. Este bine să știm, de asemenea, că există situații când operațiunea se derulează o singură dată și eșecul nu este o opțiune.

Plantarea de microfoane pentru nevoia de a cunoaște

Instalarea de dispozitive secrete de supraveghere se practică, desigur, dar cuvântul “gândac” (microfon) are în prezent multe semnificații, astăzi fiind aproape imposibil să ne protejăm contra “super-gândacilor”. Nu trebuie să fii neapărat un terorist, lord internațional al drogurilor, spălător de bani, ofițer de informații dintr-o țară inamică sau chiar Secretarul General al ONU pentru a face obiectul supravegherii ascunse de către serviciile secrete. Lumea spionajului ne cuprinde pe toți. În timp ce-ți desfășori rutina zilnică, poți fi subiect de ascultare și supraveghere, așa că feriiți-vă de discuții despre venituri, imigranți ilegali sau intenții ale soților.

Înainte de operația de plantare a microfoanelor (tehnicii) un ofițer cu experiență va examina un timp amplasamentul și zona din împrejurimi. Este vital ca acțiunile în această etapă să treacă neobservate. “Secretele”, în general, sunt bine protejate, însă specialiștii în tehnică operativă au adunat volume întregi de date care să-i ajute în orice mediu. În ciuda acestui fapt, operațiunile sunt deseori condiționate de timp, cheltuieli, manoperă și urgență.

În vederea stabilirii dotării tehnice adecvate, ofițerii iau cunoștință despre situația creată și scopul operațiunii. Dacă tot ce se cere este numele unui dealer de

droguri ce operează de pe o proprietate, de exemplu, cea mai bună opțiune este de a folosi un informator. Stabilirea unei liste de priorități de urgență întocmită în prealabil este utilizată pentru acțiunile ce urmează.

Dacă informatorul nu este disponibil, ofițeri sub acoperire vor trebui să uzeze de alte metode pentru colectarea de informații, ceea ce de regulă înseamnă infiltrarea ca vânzător sau cumpărător. Un simplu microfon plantat pe corp este destul de util, deși în unele împrejurări riscant dacă este descoperit asupra agentului. Evident, un emițător poate spica informații vitale colectate de către alți ofițeri aflați în imediată apropiere. Dacă aceștia bănuiesc un pericol ei pot reacționa rapid.

Similar, agenții pot utiliza cuvinte-cod pentru a da de înțeles cum progresa conversația sau întâlnirea. Întotdeauna înaintea oricărei operațiuni acoperite de acest fel se stabilește un cuvânt sau expresie “limită” (de pericol iminent) indicând că întâlnirea se deteriorează sau că se solicită ajutor.

Alo, se aude ?

În mod legal, interceptarea telefonului se poate efectua numai pe baza unui mandat emis de judecător. Convorbirile telefonice în ambele sensuri se interceptează, de obicei, printr-o centrală telefonică. Astfel, serviciile secrete pot identifica numărul celui chemat și al celui care a sunat. Rareori ofițerii acoperiți utilizează microfon plantat pe linia telefonică, în aparat sau receptor, deși uneori se apelează și la acest procedeu.

Obținerea unui mandat de interceptare telefonică permite serviciilor de securitate să asculte și să înregistreze conversațiile obiectivului de la o stație centrală. În cadrul unei investigații în dezvoltare este posibil ca autoritățile să fie nevoite să urmărească mai multe linii. Aceasta datorită faptului că alte “contacte” care cheamă sau “contacte” care primesc apeluri pot deveni “obiective

de interes”. Toate numerele sunt identificate automat și, dacă datele rezultate solicită acest lucru, se obține un mandat nou de interceptare electronică.

Operatorii fără licență pot folosi o tehnologie similară sub forma unui dispozitiv amplasat direct pe linia telefonică pentru a transmite conversația unui receptor. Această operațiune necesită doar 10-15 secunde și dispozitivul este fixat cel mai adesea pe o porțiune de linie ascunsă vederii cum ar fi arborețul, plante sau țevă.

Populația și specialiștii sunt îngrijorați, dar din motive diferite

Interceptarea telefonului și plantarea microfoanelor reprezintă un mijloc prețios de culegere a informațiilor. În cadrul acestei fascinante probleme, experții examinează multe aspecte, legate de utilizarea mijloacelor de ascultare, interceptarea telefonică propriu-zisă, folosirea dispozitivelor secrete vizuale și audio etc.

Majoritatea cetățenilor de bună credință cred că probele obținute în secret, inclusiv înregistrările telefonice ar trebui utilizate liber și direct în tribunale. Unele grupuri, îndeosebi militanții pentru libertăți civile, se opun folosirii acestor metode și nu agreează utilizarea în tribunale a discuțiilor înregistrate în secret.

Îngrijorare se manifestă și la nivelul serviciilor secrete, existând preocupare ca tehnicile de bază folosite pentru realizarea unor operațiuni specifice să nu fie deconspirate. De fapt, multe metode folosite de ofițerii de informații, inclusiv ascultările, sunt deja binecunoscute. Rămân problematice doar compromiterea înregistrărilor sau descoperirea microfoanelor de către cei aflați sub supraveghere.

Totuși, orice aparatură devine vulnerabilă odată pornită. Semnalul poate fi detectat și pune în alertă obiectivul. De asemenea, chiar unul simplu (inclusiv cele standard ale organelor de securitate), mascat într-un anumit loc, trebuie apoi

recuperat și acest lucru poate compromite operațiunea.

Emițătoarele ascunse sunt părăsite uneori în teren și nu se mai face niciun efort pentru recuperarea lor. Supermicrofoanele sunt de domeniul serviciilor de securitate și al marilor corporații.

Aceste dispozitive sunt prevăzute cu propriile măsuri de protecție. În situația în care înregistrează o "curățenie", se întrerup automat și încetează transmisia. Rareori pot fi descoperite.

În numeroase cazuri, când media sau publicul află despre investigație, este

preferabilă o declarație neutră, care să poată menține în umbră scopul real al acțiunii. Pentru ofițerii de informații, este esențială prevenirea scurgerii oricăror date, cu deosebire a celor legate de: înregistrări cu microfoane perfecționate; dispozitive de urmărire a automobilelor; utilizarea trucului "greșeală de număr"; intrarea prin efracție; interceptarea telefoanelor mobile (celulare); folosirea caselor conspirative etc.

Prelucrare după un material difuzat
de revista „Eye spy”

INCULTURA DE SECURITATE

Dintotdeauna, oamenii s-au temut de fenomenele pe care nu le-au înțeles. Și atunci, ei au creat zei, cărora le-au implorat mila, sau au căutat protecția semenilor lor mai puternici, cărora le-au delegat rolul de conducători or de reprezentanți ai zeilor pe pământ; atunci ei au creat mituri, legende și religii; atunci ei s-au adunat în comunități închise, respingându-i ca „non-self” pe străinii în care nu se puteau încrede.

Înșușirea culturii s-a dovedit a fi calea sigură către înțelegerea mecanismelor vieții și, de aici, modalitatea eficientă de înlăturare a fricii, a temerilor de necunoscut. Ea este calea către înlăturarea intoleranței.

Iar dacă intoleranța generează distrugeri, dimpotrivă, așa după cum o dovedesc realitățile, toleranța reprezintă o premisă a progresului. Putem analiza orice fenomen social petrecut în decursul istoriei și vom observa cum înlăturarea tiparelor rigide, a închistării, în paralel cu atitudinea tolerantă de acceptare și asumare a noului au reprezentat factori favorizanți ai progresului, ai dezvoltării.

În condițiile lumii moderne, accesul liber și neîngrădit la informație, în sensurile cele mai largi ale acestei noțiuni, constituie o condiție pentru înlăturarea fricii și a consecinței sale nemijlocite – intoleranța. Tocmai recunoscând acest adevăr, unii lideri – și este vorba nu doar despre cei din adâncurile tenebroase ale istoriei, ci și despre cei din era modernă – și-au învăluit în bună măsură activitatea în mantia secretului.

Gesturile lor de conducere sau de așa-zisă conducere au fost – respectiv sunt – prezentate celor conduși, supușilor, ca

avându-și sursa de inspirație în decizii ale vreunei divinități, iar în zilele noastre ca necesități impuse de mai mari planete, cu care acești lideri – și numai ei – pot intra în contact.

Din multitudinea de situații demne de analizat, ne vom referi la un exemplu aparent minor – dar cu consecințe profunde în viața politică a țării, în atmosfera generală în care trăiesc și muncesc conaționalii noștri.

În deceniul al IX-lea din secolul trecut țările socialiste europene înlăturau una după alta, ca într-un joc de domino, regimurile comuniste dominante. În decembrie 1989 s-a ajuns și la ultima piesă așezată pe marea tablă a confruntării: **România**. Țesătura de interese, intrigi, acțiuni și inacțiuni s-a dovedit a fi aici deosebit de complexă, multe ițe amenințând să se încurce. Acesta este unul dintre motivele pentru care a apărut necesitatea de a se crea un dușman concret, simplu și ușor de identificat, asupra căruia să fie dirijată nemulțumirea populară.

Pentru aceasta a fost necesar mai întâi să se răspândească spaima, groaza. Oamenii au devenit astfel vulnerabili, au simțit nevoia să caute lideri capabili să îi ferească de tenebrele necunoscutului.

A fost oare pe de-a-ntregul uitată gogorița cu invizibili dar omniprezenții teroriști? Nu ne mai amintim oare de apelurile iraționale făcute prin televiziune privind otrăvirea surselor de apă, zecile de mii de victime, privind atacarea țării (din aer, pe mare și pe uscat), de apelurile prin care se cerea mobilizarea oamenilor pentru

a apăra (împotriva cui?) diferite obiective și câte și mai câte alte asemenea?

Poate că nu ar trebui să uităm aceste fapte, pentru că ele au condus în cele din urmă la isterizarea populației și au stat la baza condițiilor care au generat sute de morți din rândurile Armatei, ale civililor, ale forțelor de Securitate.

Inutil să repetăm faptul că țara s-a aflat atunci la un pas de războiul civil și numai înțelepciunea unor lideri ai momentului a putut stăvili mințile înfierbântate care cereau sânge cu orice preț.

În acest context turbulent, s-a indus și s-a conturat, fără discernământ, imaginea Securității ca dușman comun: dușman al Armatei, al cetățenilor lipsiți de libertăți elementare, al celor care în urma sentințelor pronunțate de justiție se aflaseră în detenție, într-un cuvânt, dușman al tuturor.

A devenit astfel posibil ca aproape toate nemulțumirile să fie canalizate asupra unei ținte unice, o țintă care, acum, după 19 ani, oricine își poate da seama că era o țintă falsă.

Nemulțumirile erau, categoric, justificate, aveau o bază reală. Dar nu Securitatea, luată în bloc, era cauza tuturor relelor. Găsind acest unic responsabil, rămâneau însă la adăpost toți cei care ar fi trebuit trași la răspundere, cei care erau responsabili ei, în primul rând, pentru toate necazurile.

Așa se face că unii au rămas și astăzi "inocenți", iar alții au reușit chiar să pozeze drept „victime” ale regimului: activiști de frunte ai Partidului Comunist, miniștri, deputați, lideri locali, membri ai aparatului de Procuratură și Justiție, conducători ai propagandei, ai economiei și lista ar putea continua.

Anii au trecut și lucrurile încep să se așeze, să intre în matca lor firească. Au apărut între timp studii ample, unele dintre acestea bine documentate, asupra evenimentelor din decembrie 1989, inclusiv asupra celor care le-au precedat.

Oamenii și-au revenit din surescitarea

indusă și mulți au analizat cu mai multă luciditate, cu calm, atât trăirile proprii, cât și evenimentele la care au participat. Nu puțini sunt aceia care se întreabă cu tristețe cum de s-au putut lăsa astfel înșelați, cum de au putut acționa așa după cum au făcut-o.

Împotriva cursului firesc al liniștirii, al analizelor cumpănite, profesioniste, țâșnesc totuși, din când în când, noi instigări la conflict. Adepți moderni ai principiului stalinist al „*luptei de clasă care se ascute permanent*”, aceștia încearcă să învie fantasmе „*în numele adevărului*”.

Aflarea adevărului, în orice domeniu și în legătură cu orice eveniment, este o strădanie demnă de toată lauda. Numai că susținerile unor propagandiști care consideră propriile puncte de vedere drept adevăruri absolute, care trebuie acceptate sub pedeapsa excomunicării, nu pot fi decât eronate.

Încercările unora de a resuscita spaime în rândul populației agitând fantoma Securității nu pot avea succes. Nici când un popor nu poate fi condus prin frică, nicicând toți potențialii adversari politici nu vor putea fi șantajați pe baza unor întâmplări din trecutul lor, întâmplări “selecționate” cu grijă. Răspunsul la acest curs – care nu are altă șansă decât aceea de a deveni falimentar – poate fi dat nu aplicând o terapie intensivă pentru resuscitarea colegiului CNSAS, ci prin informarea cuprinzătoare a populației în legătură cu activitatea informativă în general și cu activitatea diverselor structuri ale fostei Securități în special.

Este ridicol să blamezi o colaborare tangențială, temporară, justificată de situația concretă a momentului, dintre o persoană și instituția Securității, dar să lauzi colaborarea – contra avantaje materiale – pe care un cetățean român o avea, în aceeași perioadă, cu un serviciu de informații străin.

Există savanți care consideră că oriunde sunt create condiții similare celor de pe planeta Pământ poate apărea viața. În

consecință, ei apreciază că, întrucât numărul sistemelor solare este practic infinit, există cu certitudine viață pe alte planete. În mod similar am putea aprecia că atâta vreme cât toate statele lumii desfășoară activitate informativă și românii pot deveni obiect al unor asemenea preocupări informative.

Nu văd de ce s-ar crea o gaură în cer dacă afirmăm deschis că toate statele au servicii de informații interne și servicii de spionaj. Și că România nu a făcut și nu face excepție. Să recunoaștem că aceste servicii folosesc informatori. Și că România nu a făcut și nu face excepție. Să spunem că mijloacele și metodele folosite în această activitate sunt, la un anumit moment al evoluției ei, aproximativ aceleași, nuanțele, diferențierile apărând mai degrabă în raport cu etapa istorică generală sau cu perioada pe care o străbate statul respectiv.

Să ridicăm, cu delicatețea care se impune, vâlul așternut asupra unor acțiuni informative celebre, îndeosebi din perioada de după cel de-al doilea război mondial.

Privind lucrurile cu toată obiectivitatea, constatăm că oamenii acestei țări sunt lipsiți în mod deliberat de informații care le-ar permite să aprecieze cu propria lor rațiune diferite episoade ale Războiului Rece și să înțeleagă astfel rolul absolut vital al serviciilor de spionaj și de contraspionaj în viața oricărui stat. Ar deveni, poate, mai ușor de înțeles că România nu a făcut altceva decât să se înscrie în regulile generale ale jocului.

Din punct de vedere al informațiilor privind spionajul și contraspionajul, românii merită mai mult decât li se oferă în prezent.

Ei trebuie să știe ce pericole există acum, când delimitările amic-inamic au devenit mai difuze, când adversarul potențial nu mai este o țară anume sau un grup de țări, ci el poate fi o companie, o organizație politică sau religioasă sau, de ce nu, un individ sociopat.

Demn de subliniat este modul în care mijloacele de informare occidentale se referă la perioada Războiului Rece, la luptele

acerbe dintre cele două tabere pe frontul invizibil al spionajului și contraspionajului.

Înlăturând de pe acțiunile desfășurate mantia de glorie a reușitei sau hainele ponosite ale insuccesului, ofițeri operativi implicați nemijlocit în acestea, șefi de departamente și chiar lideri din KGB și CIA le analizează împreună, își expun punctele de vedere ca profesioniști.

Nimeni nu sare la gâtul celuilalt și, cel mai important, nu se formulează acuze, toate discuțiile se poartă într-o manieră desținsă, civilizată. Se acceptă că acea epocă a avut comandamentele ei, iar serviciile de informații și contrainformații, organele de justiție au acționat conform legilor existente la momentul respectiv.

Desigur, ar fi impropriu să susținem că în România nu se face nimic pentru realizarea unei culturi de securitate. S-a creat un cadru legal, se întreprind unele acțiuni. Se poate însă afirma că activitatea desfășurată pe această linie este încă insuficientă și că, în urma unui îndelungat proces de demonizare, instituția Securității, în bloc, este percepută, de către mulți oameni a căror bună credință nu poate fi pusă la îndoială, drept o umbră întunecată.

Activitatea informativă este considerată, într-un mod la fel de eronat, ca o îndeletnicire pe care oamenii ar trebui să o ocolescă și de care, atunci când nu o pot evita, ar trebui să se rușineze.

Este acesta un argument pentru ca informațiile și practicile circumscrise în termenul generic de „cultură de securitate” să fie mai larg, mai intens, mai accesibil difuzate. Alimentarea unei atmosfere vindicative, de ură împotriva unor dușmani imaginari nu favorizează activitatea creatoare, nu stimulează progresul.

Și nu putem încheia altfel decât cu ideea de început a acestui articol: în orice domeniu, incultura generează intoleranță și agresivitate, stimulând practicile nedemocratice.

Paul Carpen

ACTIVITATEA DE INFORMAȚII EXTERNE ȘI DREPTURILE CONSTITUȚIONALE ALE CETĂȚEANULUI

Motto: Cu oricâtă dibăcie te vei război, biruința se dobândește cu mulți sfătuitori (Vechiul Testament, Pilde, cap.24, versetul 6)

Unul dintre elementele definitorii ale statului de drept îl reprezintă consacrarea și garantarea efectivă a drepturilor și libertăților fundamentale, nu numai ca simple instrumente juridice pentru afirmarea și realizarea personalității umane, ci și ca mijloace pe care persoana însăși le are în raporturile cu puterea politică. Drepturile omului, definite ca prerogative guvernate de anumite reguli, pe care ființa umană le deține în relațiile sale cu semenii și cu manifestările puterii, protejate la nivel internațional, au, în planul legislației interne, corespondent în drepturile și libertățile persoanei umane: unele recunoscute și protejate pentru toate ființele umane, altele doar pentru cetățenii proprii, iar altele, pentru străini și apatrizi.

Așa stând lucrurile, se pune problema în ce condiții pot fi limitate sau, în termeni juridici, când și cum acționează restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. Răspunsul îl dă articolul 53 din Constituția României care precizează că *“exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor...”*.

După cum rezultă din documentele politico-juridice referitoare la securitatea națională, noile provocări, riscuri și amenințări pentru România și nu numai, numite asimetrice sau neconvenționale, sunt deosebit de diversificate, putând avea consecințe directe și/sau indirecte asupra vieții politice și social-economice a țării. Ne referim, în principal, la acțiuni ce pot atenta la siguranța sistemelor de transport, intern și internațional, la acțiuni individuale sau colective de accesare ilegală a sistemelor informative, acțiuni de agresiune economico-financiară, provocarea deliberată de catastrofe ecologice, precum și la acțiuni destinate, în mod premeditat, afectării sub diferite forme și varii împrejurări a imaginii României în plan internațional, cu efecte asupra credibilității și seriozității sale în îndeplinirea angajamentelor asumate.

Activitatea de informații externe, ca și cea a altor structuri cu atribuții în domeniul siguranței naționale, urmărește optimizarea capacităților de răspuns la noile riscuri și amenințări, adaptarea continuă la mutațiile din contextul operațional, prin asigurarea unor structuri interne echilibrate și flexibile, inclusiv printr-un management modern al resurselor umane, prin relaționarea funcțională cu celelalte instituții din siste-

mul de securitate națională și, nu în ultimul rând, prin cooperarea cu alte organisme similare din străinătate, în principal cu aliații din NATO.

Aceste mijloace și metode, chiar dacă se întâlnesc și în alte domenii (în presă, spre exemplu, surse, investigația jurnalistică, tehnici de intervievare, tehnici audio-video etc.), atunci când sunt folosite pentru culegerea de informații, date și documente utile pentru securitatea națională capătă relevanță și conotații deosebite, în sensul utilizării acestora în secret, “pe ascuns”, pentru a pătrunde în zone la fel de secrete, de “ascunse”, confidențiale sau chiar intime, unde se pun la cale respectivele amenințări, sau de unde ar putea rezulta riscuri pentru securitatea României. Prevederile textelor de lege referitoare la securitatea națională atât cele aflate în vigoare, cât și cele în curs de legiferare au relevanță deosebită pentru evidențierea caracterului democratic al activității de informații externe în statul de drept român.

Este de înțeles că în procesul de utilizare a mijloacelor și metodelor legal autorizate se obțin și alte informații, “colaterale” celor care interesează siguranța națională. Spre exemplu, prin folosirea mijloacelor audio-video specifice, sau din exploatarea înscrisurilor, rezultă date și informații care privesc aspecte ale vieții curente, intime a persoanelor devenite “obiective” ale acțiunilor specifice, date fără relevanță pentru scopul stabilit și pe care legea le ocrotește, în sensul că ele nu pot fi folosite pentru a aduce atingere în vreun fel persoanelor respective, iar asemenea fapte sunt incriminate ca infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare.

Se impune să insistăm asupra acestor aspecte, adăugând că exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale prevăzute de Constituția României, ca și a oricăror altor drepturi și libertăți, trebuie realizată în cadrul unor coordonate morale, politice, religioase și juridice, fiind îndeobște admis

că o astfel de atitudine intră în definiția conceptului de libertate. Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului (Franța, 1789) prevedea la art.4: *“Libertatea constă în a putea face tot ceea ce nu dăunează altuia; astfel, exercițiul drepturilor naturale ale fiecărui om nu are alte limite decât cele ce asigură celorlalți membri ai societății să se bucure de aceleași drepturi. Aceste limite nu pot fi determinate decât de lege”*.

Posibilitatea juridică a stabilirii unor limitări cum ar fi, spre exemplu, în legătură cu tema abordată, inviolabilitatea domiciliului sau dreptul la informație etc., răspunde nevoii de a asigura securitatea juridică a drepturilor și libertăților celorlalți, atât în perspectiva intereselor individuale, cât și a celor naționale sau de grup, a binelui public ca expresie sintetică a acestor interese. (A se vedea nota la art.49 din Constituția României, comentată și adnotată, R.A.Monitorul Oficial, București, 1992). Ea rezultă cu claritate și în mod explicit din Declarația Universală a Drepturilor Omului și Pactele internaționale privind drepturile omului. Din examinarea acestora se poate observa că prevederile care permit limitări, restrângeri sau derogări pot fi admise dacă sunt expres prevăzute de lege. Ele sunt necesare într-o societate democratică, îndeosebi pentru a proteja securitatea națională, ordinea publică, sănătatea sau morala publică, dar și pentru a ocroti înseși drepturile și libertățile fundamentale. De asemenea, limitările trebuie făcute exclusiv în vederea favorizării binelui general într-o societate democratică. Pe de altă parte, restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății respective.

Cu alte cuvinte, limitările, restrângerile, coercițiunile prevăzute de lege – inclusiv, deci, cele care rezultă din utilizarea unor mijloace și metode specifice pentru obținerea de informații – se constituie ele

însele în garanții legale ale drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor.

Este bine să insistăm asupra acestui lucru, întrucât, după părerea noastră, adevărata trăire în spirit democratic se poate atinge numai atunci când, pe lângă alte dimensiuni, toți cetățenii țării vor înțelege că sprijinirea instituțiilor abilitate de lege (ca expresie a voinței suverane a poporului) pentru apărarea securității naționale, prin cunoașterea, prevenirea și înlăturarea sau contracararea amenințărilor și riscurilor ce există permanent, sau pot apărea într-o perioadă sau alta, este o coordonată a libertății.

Nu mai puțin importantă apare necesitatea pregătirii/instruirii/informării populației cu aceste probleme (ceea ce nu s-a făcut cu convingere până acum), de educație de securitate, nu în sensul exagerărilor în spionomanie, ci îndeosebi în direcția demonstrării faptului că în binele public, ce decurge dintr-o securitate națională garantată, spre realizarea căruia este îndreptată activitatea de informații externe, este cuprins și binele individual al fiecăruia dintre noi.

Constituția României și legile speciale oferă însă și alte garanții în ceea ce privește respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale cetățenilor în legătură cu securitatea națională. Ne referim, concret, la controlul parlamentar asupra activității de informații externe, care se realizează de către o comisie specială formată din trei deputați și doi senatori, aleși din cadrul comisiilor pentru apărare, ordine publică și siguranță națională din cele două Camere, care are ca obiectiv verificarea concordanței activității respective cu Constituția României și cu politica statului român. Printre atribuțiile sale, Comisia *examinează cazurile în care în activitatea SIE s-au semnalat încălcări ale prevederilor constituționale și ale altor dispoziții legale și se pronunță asupra măsurilor ce se impun pentru restabilirea legalității și*

analizează, verifică și soluționează sesiunile cetățenilor care se consideră lezați în drepturile și libertățile lor, prin mijloacele de obținere a informațiilor privind siguranța națională și apărarea intereselor României de către SIE”.

Pentru a rezuma aserțiunile prezentate, ne vom limita a sublinia că România aparține “mentalității euroatlantice” inclusiv prin modul de organizare și desfășurare a activității de informații externe. Prin aderarea României la NATO și integrarea sa în UE, serviciile sale de informații aduc un plus de securitate, întrucât profesionalismul acestora, al celui de informații externe îndeosebi, recunoscut de numeroasele servicii similare cu care există relații de cooperare, în condițiile stabilite de lege, reprezintă un aport suplimentar la securitatea de ansamblu a Alianței Nord-Atlantice și a Europei, din punctul de vedere al capacității operaționale și al cooperării.

Revenind la mijloacele de muncă specifice activității de informații, relevăm rolul primordial al surselor umane în realizarea acestei activități.

Un fost cadru al CIA, Robert Baer, autor al unei cărți care a făcut senzație în SUA și în alte țări, afirma într-un interviu acordat publicației franceze “Le Nouvel Observateur” din 6 martie 2002: “*Credeți-mă, în acest gen de probleme, nimic nu poate înlocui sursele umane, agenții infiltrați... Recrutarea surselor este meseria de bază în spionaj...*”

Într-adevăr, omul și numai el poate aduce cele mai mari servicii securității naționale, iar acest om trebuie protejat, respectat și onorat.

Petru Neghiu

CU CE SE OCUPĂ UN SERVICIU DE INFORMAȚII EXTERNE?

Aceasta este o întrebare la care au încercat mulți autori să răspundă. Unii au tratat problema neprofesionist, alții au exagerat sau au minimalizat activitatea de informații externe. Cert este că nu au reușit pe deplin să convingă. Poate că nici rândurile ce urmează nu vor oferi un răspuns exhaustiv și complet, deși vom încerca să aducem unele argumente inedite pentru aprecierea de ansamblu a activității serviciilor de informații externe.

Aproape de fiecare dată când mass-media abordează o temă care are tangență cu activitatea de informații externe, apare ideea de aventură, senzații tari, viață la cote maxime, inedit, totul subsumat unui singur obiectiv: creșterea tirajului sau a audienței.

Puțini se gândesc, însă, la câtă muncă, renunțări personale, efort fizic și intelectual sunt supuși cei ce desfășoară activitate de informații externe. Oameni normali și obișnuiți, aceștia beneficiază de o pregătire specială și se dăruiesc unui singur crez: apărarea țării și a cetățenilor săi.

Un serviciu de informații externe, asemuit ca program de lucru unei întreprinderi cu foc continuu, obține, verifică, analizează și valorifică informații din zona de responsabilitate, adică din străinătate. Acest serviciu trebuie să furnizeze informații de interes menite să contribuie la fundamentarea deciziilor politice, economice, de securitate națională și de altă natură luate de factorii de putere dintr-un stat.

Munca de informații externe este o activitate științifică, având la bază cele mai noi cuceriri în domenii de vârf ale

științei, cum ar fi fizica, matematica, chimia, transmisiunile, cibernetica, tehnica informațiilor, psihologia, sociologia, criminalistica etc. Numai beneficiind de rezultatele la zi ale tehnologiei de vârf, un serviciu de informații poate să-și îndeplinească sarcinile și să constituie, astfel, un sprijin real în apărarea interesului național.

Pentru ca răspunsul la întrebarea *“cu ce se ocupă un serviciu de informații externe?”* să fie mai ușor de înțeles, vă propun să-l abordăm prin prisma etapelor procesului informațional, proces comun, cel puțin din punct de vedere formal, cu toate instituțiile publice care lucrează cu informații. Sigur, conținutul diferă, întrucât avem de-a face cu o activitate specială, condusă de legi, ordine, reguli și norme uneori unicat, reglementate la cel mai înalt nivel din stat, desfășurată în condiții de conspirativitate și secretizare stricte.

Obținerea informațiilor, proces care necesită mijloace financiare și umane serioase, trebuie precedată de stabilirea necesarului de informații. Aceasta se face în funcție de mai mulți factori, primordialii fiind amenințările din exterior la adresa securității naționale, prezente și viitoare, starea de securitate din zona geografică a țării respective, conflictele regionale deschise sau în curs de izbucnire etc.

Obținerea informațiilor din străinătate este apanajul strict al serviciilor de informații externe statuată în regulamente și ordine interne cât și în legile țărilor respective referitoare la organizarea și funcționarea structurilor informative în cauză.

De regulă, principala sursă de informare este omul, întrucât are o capacitate mare de mișcare, manevrabilitate pe măsură, determină reacții și poate constitui, în anumite cazuri și împrejurări, mijloc de probă. Alături de elementul om, tehnica de ascultare joacă un rol important ca sursă de informații. Nu se neglijează nici sursele deschise de informații, care pot să aducă, uneori, elemente complementare sau să verifice datele obținute prin mijloace și metode specifice de muncă. De asemenea, culegerea personală de informații, făcută de un profesionist al genului, capătă o importanță deosebită în conjuncturi specifice.

Odată obținute informațiile, se impune verificarea și transmiterea lor în Centrală. Efortul de verificare este unul laborios și trebuie să stabilească, în primul rând, dacă informațiile respective sunt veridice, exacte, complete, dacă conțin elemente de identificare etc. Nu întotdeauna faptul că o informație este verificată sau mai puțin verificată determină pe cel ce o obține să o promoveze factorilor de decizie din sistemul informațional al unui serviciu de informații externe. Sunt situații când conținutul exploziv al unei informații (iminența producerii unor evenimente cu urmări grave) determină informarea factorilor de decizie concomitent cu luarea de măsuri de verificare. Transmiterea informațiilor în Centrală este o etapă importantă în sistemul informațional al unui serviciu de informații externe. Este etapa în care se acordă o atenție sporită criptării și decriptării informațiilor, altfel conținutul acestora poate fi alterat. Tehnica modernă de transmisiuni, calitatea și pregătirea personalului care lucrează în acest dome-

niu asigură claritatea, confidențialitatea și integritatea informațiilor transmise.

Analiza și sinteza informațiilor reprezintă etapa finală a procesului informațional, desfășurată uneori în condiții extreme – de regulă, stress și urgența informării factorilor de decizie – generate de evoluțiile rapide ale unor stări conflictuale, instabilitate politică și economică, recrudescența acțiunilor teroriste etc.

Această activitate contribuie la aprecierea de ansamblu a profesionalismului și eficienței unui serviciu de informații externe.

Prin tehnici specifice de analiză și sinteză, informațiile, puse cap la cap, coroborate între ele, completate și verificate capătă forme concrete, adecvate pentru informarea beneficiarilor.

În activitatea de analiză și sinteză, serviciile de informații externe folosesc personal de cea mai înaltă pregătire și calificare, capabil să interpreteze informațiile de așa manieră încât rezultatul activității lor să-l constituie deschiderea de noi piste pentru obținerea de informații, pe baza cărora să se direcționeze activitatea specifică și să se identifice acele fenomene și evoluții care pot fi folosite în apărarea interesului național.

Ultima etapă a procesului informațional este diseminarea informațiilor. În această etapă se valorifică informațiile pe trei paliere: intern, pentru dezvoltarea propriei capacități de acțiune; extern, vizând informarea factorilor de putere și palierul de cooperare cu structuri similare din străinătate.

Iolanda Mihăescu

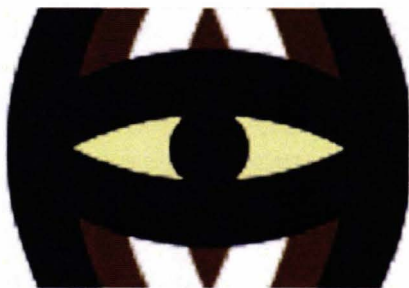
DIN ISTORIA SIMBOLURILOR HERALDICE ALE UNOR SERVICII DE INFORMAȚII

Majoritatea serviciilor de informații și securitate sunt reprezentate vizual printr-un însemn heraldic unic, o pecete sau un logo, care conține anumite obiecte, culori sau simboluri care reflectă rolul său, originea și scopul

Alte însemne heraldice conțin inițiale, formule cu majuscule sau ceva asemănător și includ data când acel serviciu a fost înființat sau alte trăsături adăugate la crearea sa

Uneori, un însemn heraldic va reflecta cultura, religia, înclinațiile politice etc

De exemplu, Agenția Națională de Informații a Africii de Sud - NIA - a ales recent un ochi tribal băștinaș atotvăzător, la fel de distinct și colorat precum orice altceva din arta locală din marele continent al Africii

Acest însemn heraldic este văzut drept ceva simbolic pentru Africa

Pare o lume total diferită, de exemplu, de emblema Biroului Național de Recunoaștere (NRO) al Statelor Unite. NRO este o agenție puternic implicată în obținerea de informații prin mijloace electronice, iar emblema sa arată planeta Pământ și ceva ce ar putea fi interpretat ca traiectoria unui satelit

Bufnițe și porumbei

Prezente pe multe semne heraldice, bufnița este un simbol recunoscut al înțelepciunii și, de asemenea, un simbol al vigilenței. Serviciul de Informații Militare al Portugaliei - SIED și Serviciul de Informații și Securitate Militară din Belgia - SGRS au ales această pasăre pentru a fi inclusă în însemnele lor heraldice. Comitetul Executiv pentru Informații și Servicii de Securitate al Italiei a ales un porumbel pe fundal albastru deschis, dorind să se înțeleagă determinarea de a apăra pacea și prosperitatea

Când se înființează un nou serviciu, designerii și oficialii caută să includă detalii relevante care sugerează oamenilor natura activității sale

Când a fost creat Departamentul pentru Securitate Internă al Statelor Unite, pe scenă a erupt, pentru scurt timp, un însemn heraldic care nu a fost niciodată recunoscut oficial - ochiul masonic atotvăzător al Domnului

Acest design, ce poate fi încă văzut pe bancnota de un dolar, era “prea isteț”, pentru cei aflați la putere și însemnul heraldic nu a fost folosit niciodată, oficialii de la Departament optând pentru un design șters, fără personalitate

La fel ca numeroase însemne ale serviciilor americane pentru informații și apărare, acesta înfățișează un vultur pleșuv, prezent, de altfel, în diverse moduri pe câteva însemne heraldice ale Americii, inclusiv pe cel al CIA

Vulturul semnifică pe cineva în acțiune, ocupat cu “treburi serioase”, cu „un spirit măreț, ingenios, rapid - în înțelegere și judecată și în chestiuni de ambiguitate”

Emblema Agenției Centrale de Informații este creată în culorile steagului național al Americii, roșu, alb, albastru și are, de asemenea, o nuanță aurie

Vulturul pleșuv este pasărea națională a Statelor Unite ale Americii Benjamin Franklin, unul din părinții întemeietori și semnatar al Declarației de Independență a SUA, a dorit ca pasărea națională să fie curcanul sălbatic, care avea o înfățișare majestuasă și asigurase hrana pentru primii coloniști. A pierdut însă la vot, în favoarea celorlalți membri ai Congresului, care au argumentat că vulturul simbolizează forța și vigilența și că ar arăta mult mai bine ca simbol național

Compasul, sau steaua cum o numesc unii, are 16 puncte ce simbolizează aria de acoperire informativă a CIA, practic în toate direcțiile

Comandamentul Aerospațial Nord-American – NORAD

este o altă agenție care a ales să folosească un vultur în cadrul însemnului său heraldic. În acest caz, oficialii au folosit, pur și simplu, aripile păsării - ca simbol al rezezițiunii și protecției - pentru a acoperi o hartă a Americii de Nord. Fundalul albastru de pe scut semnifică aerul, turcoazul – marea, iar galbenul – Pământul, cele trei medii în

care este organizată apărarea continentului nord-american

Aripile argintii învăluie globul într-o manieră protectoare, iar poziția verticală a sabiei indică direcția considerată "cea mai scurtă abordare a unui agresor potențial"

Provocările unei lumi în schimbare au determinat unele servicii să facă schimbări majore în aspectul însemnelor lor heraldice, cel mai semnificativ exemplu fiind întâlnit la Centrul Național de Informații al Spaniei - CNI

Noul său însemn heraldic este total diferit de designul "colonial" care a fost înlocuit cu o emblemă modernă, încorporând o parte a Pământului, pentru a sugera o agenție internațională

Coroane

Țările a căror organizare statală este regalitatea, sau au legături istorice cu monarhia (Marea Britanie, Danemarca, Iordania, Belgia, Suedia, Croația, Portugalia, Canada, Noua Zeelandă etc) au păstrat coroana la loc de cinste în designul heraldicii serviciilor lor de informații

Serviciul Secret de Informații (SIS/MI-6) al Angliei folosește blazonul Marii Britanii, alături de literele moderne SIS. În interiorul însemnului heraldic se află un scut sprijinit de leul britanic ("curaj neînfricat") și de inorogul scoțian („curaj extrem")

În centrul însemnului heraldic al MI-5 se află un leu de mare înaripat, de culoare auriu, pe un fond albastru. În jurul emblemei centrale se află un trifoi verde cu cinci frunze, un portcullis și un trandafir roșu. Cele cinci petale ale trifoiului fac aluzie la cifra 5 din denumirea MI-5, iar culoarea verde este asociată cu informațiile din primul război mondial.

Portcullisul simbolizează rolul MI-5 în apărarea democrației parlamentare, coroana de deasupra face trimitere la statutul cadrelor, de servitori ai coroanei, în timp ce trandafirul are asociații istorice cu păstrarea secretului. La baza însemnului heraldic se află motto-ul "Regnum Defende" ("Apărați Regatul")

Coroana se regăsește în numeroase însemne heraldice guvernamentale și militare din Marea Britanie

Emblema Cartierului General al Comunicațiilor Guvernamentale (GCHQ)

s-a schimbat pentru a reflecta o instituție modernă și dinamică. Cu toate acestea coroana este încă inclusă – o obligație pentru apărarea regatului

Săbii încrucișate și pumnale

Unul dintre cele mai vestite însemne heraldice a fost cel folosit de defunctul Comitet pentru Securitatea Statului - faimosul KGB al fostei Uniunii Sovietice

Serviciul Federal de Securitate al Rusiei, organul de contaspionaj desprins din KGB ca urmare a prăbușirii comunismului, păstrează multe aspecte din însemnul heraldic original (scutul și pumnalul), eliminând însă simbolurile comunismului (secera și ciocanul). La fel au procedat majoritatea țărilor foste comuniste, care au dorit să se rupă de trecut

Sabia/pumnalul semnifică dreptate și onoare, în timp ce scutul este un simbol al apărării

Săbii și spade pot fi găsite și la vecinii apropiați ai Rusiei. În Finlanda, de

exemplu, Poliția de Securitate – SUPO – folosește ca emblemă o sabie lată și scurtă, completată cu un cap de leu și o coroană

Alți utilizatori ai sabiei sunt Serviciul de Securitate și Informații Militare al Suediei – MUST, Oficiul de Securitate Națională al Ungariei – NBH, Departamentul General de Informații al Iordaniei – GID, Serviciul de Securitate și de Informații Militare al Belgiei – SGRS

Interpolul folosește, de asemenea, un set de balanțe pentru a reflecta justiția

Însemnul heraldic al Ministerului Apărării al Marii Britanii îmbină două săbii încrucișate cu o ancoră și o pasăre pentru a înfățișa toate cele trei forțe armate de bază. Săbiile încrucișate reprezintă căutarea „dreptății și onoarei” în timpul conflictului

Chei și animale

Simbolul Agenției Generale de Informații a Mongoliei – GIA, etalează un cal înaripat în zbor – poate Pegas, sugerând activitatea și energia minții, în timp ce emblema Serviciului/Agenției de Informații a Indiei prezintă un elefant, animal recunoscut pentru curajul și puterea sa

Serviciul de Informații Militare al Federației Ruse – GRU – prezintă imaginea unui liliac negru, cu aripile desfăcute și cu fața către privitor – simbol ce ne duce cu gândul la puterile întunericului și haosului. Liliacul este un simbol heraldic care intimidează, folosit pentru a inspira dușmanilor frica

Alte patru însemne heraldice ale unor agenții guvernamentale americane semnificative prezintă o cheie. Serviciul Central de Securitate – CSS, Informații Militare, Agenția de Informații a Forțelor Aeriene – AIA și de departe cea mai importantă, Agenția Națională de Securitate

Torțe și faruri

Torțele sau farurile sunt simboluri care apar pe însemnele heraldice ale câtorva servicii de securitate și de informații

Cel mai vestit însemn heraldic care conține o torță este cel al Agenției pentru Apărarea Informațiilor din Statele Unite, ale cărei inițiale (DIA) înseamnă în limba greacă divizat în două părți

În acest caz, torța aprinsă și culoarea sa aurie reprezintă cunoștințe, adică informații deschizând calea cunoscutei lumini bleu-verde deschis pe fundalul întunericului sau necunoscutului simbolizat de fundalul întunecat – domeniului adevărului

Cele două elipse atomice de culoare roșie simbolizează aspectele tehnice și științifice ale informațiilor de astăzi și din viitor

Însemnul heraldic al Serviciului Național de Informații al Greciei – NIS, înfățișează o mână care ține o torță aprinsă în fața unui desen al planetei

Legende și mituri

O insignă care este unică în Statele Unite aparține Serviciului Secret și, conform unor surse, originea sa se regăsește în Anglia, cu peste o mie de ani în urmă. Este, se pare, cel mai vechi însemn heraldic din SUA

Divizia Secret Service a fost creată la 5 iulie 1865 în Washington DC, pentru a pune capăt banilor falsificați, iar emblema zece ani mai târziu. Steaua în 5 colțuri este marcată prin cerculețe de mărime egală, amplasate în unghiuri de 36°. Dacă marginile colineare sunt unite se creează un pentagon care este cel mai simplu dintre poligoanele stelelor unicursale și un simbol cu semnificație mistică și magică

Steaua aurită în cinci colțuri constituie o ideogramă cunoscută în lumea occidentală și are asociații puternice cu puterea militară și războiul. Multe țări comuniste, precum China și Vietnamul, încorporează în heraldica lor stele în cinci colțuri

Însemnul heraldic al Oficiului de Securitate Națională al Ungariei – NBH – simbolizează o pasăre mitică (turul) ce se aseamănă cu un vultur

Turul (laneretul) constituie personajul principal al legendei privind originea ungurilor. Motivul înseamnă străbun și simbolizează existența unei națiuni. Așa-numiții „dinți de șoim” care pot fi văzuți pe cioc se pare că arată deosebirea între șoim și laneret

Site-ul oficial al NBH consideră șoimul, la fel ca laneretul, o pasăre de vânătoare și nu neapărat o pasăre de pradă

Laneretul este plasat pe un blazon, în timp ce scutul este împărțit orizontal într-un număr egal de dungi argintii și roșii, care urmează modelul blazonului republicii. Laneretul ține o sabie în cioc, atribuită de oficialități regelui Sfântul Ștefan

Aripile păsării sunt menținute deschise pentru a indica o mișcare în sus. Ghearele sale și ciocul urmează proporțiile naturale ale laneretului

Penele ușor înfioate de pe cioc arată că este gata să atace, ceea ce, în opinia NBH, simbolizează tradițiile Sfântului Ștefan, întemeietorul statului ungar

Însemnul heraldic este întărit de moto-ul de pe blazon: „*Patria mai presus de toate*”, un vers dintr-o poezie al cărei

autor a compus textul imnului național maghiar, Ferenc Kolesy

Un alt însemn heraldic care prezintă un subiect mitic îl întâlnim la Școala Serviciului de Informații al Forțelor Aeriene Britanice

În centrul heraldicii sale se află un Sfinx – care simbolizează „*atotștiutorul și păstrarea secretului*”.

Topul neoficial al însemnelor heraldice

Din cele peste 100 de însemne heraldice ale diverselor structuri de informații, securitate și apărare din 55 de țări, am lăsat la urmă pe primele trei care, în opinia noastră, au o heraldică deosebită, cu rădăcini istorice ce îndeamnă la reflecție și respect

1

1) Însemnul heraldic al **Serviciului de Informații și Securitate al Canadei – CSIS** este plasat pe un fundal argintiu-opal, înconjurat de o palisadă albastră cu margini aurite. O frunză roșie de arțar se află în centrul palisadei, iar în vârful însemnului heraldic Coroana regală. Culorile de albastru și auriu arată legături istorice cu Poliția Regală Călare Canadiană care, anterior creării Serviciului Canadian de Informații, în iulie 1984, era răspunzătoare de activitatea de securitate și informații în toată Canada.

Stilul palisadelor constituie o aluzie la o structură folosită ca măsură defensivă și, în acest caz, cele patru puncte mai mari atrag atenția la domeniile majore de responsabilitate ale operațiunilor CSIS.

Frunza de arțar de pe câmpul alb poate fi o trimitere la steagul Canadei, unde aceasta este prezentată pe un fond de culoare palidă.

Cele 13 state și coroana de flori sunt preluate din însemnul heraldic al Ministerului Apărării (DOD). Orice serviciu de informații cu o asemenea emblemă dezvăluie în mod efectiv că rolul său primar operațional este să fie vigilent și să semnaleze avertismente în vremuri de primejdie.

2) Chiar dacă putem fi acuzați de subiectivism, credem că sigla **Serviciului de Informații Externe** din țara noastră pare una dintre cele mai bine gândite, semn că serviciul a apelat la adevărați specialiști în heraldică.

Ca să înlăturăm, totuși, orice umbră de îndoială, vă prezentăm două opinii distincte:

a. Prestigioasa revistă americană „Eye spy” face următorul comentariu: „Principala structură de informații a României – Serviciul de Informații Externe – SIE a ales un animal drept temă principală a însemnului heraldic. Designul inteligent al SIE încorporează o cheie pentru pază și posesie și, interesant, o cruce.

Acesta constituie unul din singurele însemne heraldice occidentale care menține ceea ce la început pare a fi un obiect religios. Totuși, crucea înseamnă, de asemenea, onoare militară sau înțelegerea reciprocă a societății umane și o reflectare a dificultăților confruntate.

În ceea ce privește animalul, observatorii insistă că este un șoim înfoid o coadă de balaur, în timp ce alții consideră că provine de la un cocoș – simbol al curajului și perseverenței – un bărbat capabil în viața politică”.

b. Pe pagina de web a SIE întâlnim următoarele explicații: “În viața de zi cu zi, simbolurile constituie veritabile repere, care, prin natura lor, au rolul de a vorbi despre conținuturi ce nu sunt întotdeauna accesibile celor care vin în contact cu ele. Reprezentarea devine astfel esențială nu doar prin înțelesurile ei, ci și prin rolul pe care îl joacă în comunicarea cu ceilalți.

Incursiunea noastră în mitologie are ca punct de referință un simbol aparte, care are menirea de a ne introduce într-o lume aflată sub imperiul forței și, deopotrivă, al inteligenței, o lume care rămâne pentru mulți o veritabilă enigmă.

Vorbim, în fapt, de reprezentarea unei lumi ale cărei înțelesuri se prefac în rostul său de a fi, de a sluji, sub semnul credinței și al rațiunii, națiunea pe care o reprezintă. Această lume capătă, în reprezentările celor care o slujesc, identitatea unei puteri ce reunește forța pământeană cu energiile supraomenești.

*Forma acestei identități o reprezintă **GRIFONUL**, o pasăre fabuloasă care îmbină - prin capul și ghearele de vultur - energia celestă cu puterea terestră - sugerată de corpul de leu.*

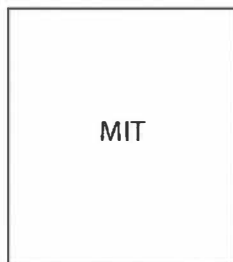
Se cunoaște că antichitatea a consacrat grifonului sarcina de paznic al comorilor. Grifonul apare frecvent pe pietrele dacice anterioare cuceririi romane - cât și după. La fel, le găsim și pe Columna Traiană împodobind armele dacice. Celebrele coifuri dacice, numeroase fibule, piese de harnașament, atestă o bogată tradiție geto-dacică legată de grifon. Acest lucru nu este întâmplător. Anticii Pindar, Apollonius din Rhodos, Virgilius, vorbesc despre grifoni ca făcând parte din panteonul tragic. Astfel, Apollo apare frecvent însoțit de grifoni. Pindar: Apollo, după ce a construit împreună cu Eac și Neptun cetatea Troiei, s-a întors în patria lui, dincolo de Istru (Dunărea) la Hiperboreeni.

Grifonul: jumătate vultur - jumătate leu - este așadar o figură hieratică aparținând în primul rând lumii geto-dacice și tracice (a se vedea pietrele de la Alba-Iulia unde Apollo zboară ajutat de grifoni). O altă legendă povestește despre Alexandru Macedon care a încercat să se înalțe cu ajutorul unor grifoni ademeniți cu hălci de carne. Vulturul ține crucea în cioc – amintind prin aceasta de vulturul cruciat românesc (stema țării). În gheare poartă cheile (este un paznic al comorilor), simbol al puterii închiderii și deschiderii secretelor de orice fel. Vulturul care l-a însoțit întotdeauna pe Apollon, dar și pe Zeus și Jupiterul roman (unde a devenit stema cezarilor) este un feroce vânător dotat cu o privire ageră. Tradiția heraldică, cât și reprezentările antice ale acesteia, adaugă vulturului urechi – pentru a-i spori vigilența și a adăuga auzul privirii pătrunzătoare.

A defini un simbol este, fără îndoială, o încercare care presupune, deopotrivă,

cunoaștere și imaginație. A ne raporta la el înseamnă a-l înțelege.

Vorbim aici de o lume în care se-cretul este însăși condiția existenței sale. Simbolul unei astfel de lumi, așa cum este el descris mai sus, este reprezentat în istorie ca făcând parte din tot ceea ce înseamnă păstrarea și transmiterea unor tradiții care dăinuie de mii de ani”.

3

3). Însemnul heraldic al **Serviciului (Organizației) Național de Informații al Turciei (Milli Istihbarat Teskilan) – MIT** este unul dintre cele mai interesante. Din păcate, ca și în cazul structurilor germane de informații și contrainformații, site-ul MIT este foarte „zgârcit” în a oferi date din „bucătăria” internă, iar emblema este protejată împotriva copierii.

Surse americane de specialitate afirmă că emblema MIT este, probabil, cea mai impresionantă și atent creată dintre toate însemnele heraldice din lumea serviciilor de informații. Este o colecție uluitoare de evenimente istorice grupate pentru a descrie o organizație și națiune care este poarta către Occident și Orientul Mijlociu.

Însemnul heraldic al MIT este un compozit din 5 trăsături primare, avînd în centru o fotografie a lui Mustafa Kemal Atatürk, ca simbol al loialității cadrelor serviciului față de principiile și reformele întemeietorului Turciei moderne (în regulile nescrise ale heraldicii, folosirea unei fețe umane reprezintă o onoare).

În vârful însemnului heraldic, în spatele lui Atatürk, o imagine reprezintă Turcia pe glob, pentru a anunța că țara este un stat al lumii și că lumea, în ansamblu, este în domeniul de interes al MIT. Cele 16 stele care înconjoară harta Turciei pe glob reprezintă statele independente turcești înființate de-a lungul istoriei. La baza de jos a însemnului heraldic, Soarele (Turcia) trimite fascicule de lumină (virtuțile moștenite de țară din trecut) către stele.

Semiluna sa reflectă independența, integritatea și unitatea națională a Turciei, iar frunzele de laur (deasupra) reprezintă armonia în țară și pacea în lume.

*

Fiecare însemn heraldic este tot atât de individualizat și de unic precum serviciul pe care îl reprezintă. Majoritatea sunt create într-o manieră care înfățișează inteligența, forța și respectul. Altele evoluează sau se schimbă, dar modernizarea serviciilor nu înseamnă în mod necesar că trebuie să afecteze însemnul heraldic.

Unele agenții internaționale sunt reticente să-și dezvăluie însemnul heraldic și aceasta nu este total surprinzător. Un însemn heraldic poate fi citit și evaluat exact precum orice altă informație sau fotografie. Este de asemenea un indiciu pentru existența lor!

Alexandru Orășanu

ROMÂNIA ÎN ARHIVELE KGB

În 1999 apărea la Londra cartea “ The Mitrokhin arhive - The KGB in Europe and the West”, sub semnătura lui Cristopher Andrew și Vasili Mitrokhin, volum tradus și în limba română, opt ani mai târziu.

Cartea a văzut lumina tiparului datorită accesului fără precedent și extrem de generos la una din cele mai secrete și bine păzite arhive ale lumii - aceea a Direcției Generale Unu (DGU) – spionajul extern – din KGB. Actualul serviciu de spionaj rus, Slujba Vnejnei Razvedki-SVR, a fost ferm convins că o asemenea carte nu poate fi scrisă.

Serviciul Secret de Informații (SIS) a reușit să-l scoată din Rusia pe dezertorul Vasili Mitrokhin și familia sa, în 1992, acesta luând cu sine materiale extrem de sensibile, copiate din dosarele strict secrete ale KGB, timp de doisprezece ani.

Dar cine este acest Vasili Mitrokhin? Cum de a avut el acces la acele dosare, cum de a putut să ia notițe și, mai ales, cum a reușit să le scoată și să le predea Serviciului Secret de Informații al Marii Britanii ? Sunt toate acestea credibile ? Să vedem pe rând răspunsurile.

*

Vasili Nikitici Mitrokhin s-a născut în Rusia Centrală în 1922. Și-a început cariera de ofițer de informații sovietic în 1948. Din 1952, a îndeplinit diverse misiuni informative în străinătate. În 1956 a fost transferat de la serviciul operativ la arhiva DGU, cu sarcina de a rezolva cererile de verificare în arhive, formulate de alte departamente și de Comitetele regionale ale KGB . Este posibil

ca trecerea lui din activitatea informativ - operativă într-o zonă birocratică, lipsită de perspective profesionale și, mai ales, de posibilitatea de a lucra în străinătate, visul oricărui ofițer de informații externe, să-i fi produs un șoc.

Mitrokhin însuși recunoaște: “la începutul anilor 1970, vederile mele politice erau profund influențate de lupta disidenților sovietici pe care mi-o relevau documentele din dosarele KGB (de exemplu, planul descoperit în unul din acele dosare în care se prevedea mutilarea marelui balerin dezertor în Franța, Rudolf Nureev) cât și de emisiunile posturilor de radio străine.” S-a născut în acei ani ideea de a întocmi o arhivă personală, consacrată operațiunilor KGB.

În 1972, au apărut și condițiile de a-și pune în aplicare proiectul. În acel an, s-a luat hotărârea ca Direcția Generală Unu (Informațiile Externe) să se mute din birourile supraaglomerate de la Lublianka, din centrul Moscovei, într-o clădire nouă, la Iasenevo, într-o pădure din sud-estul Moscovei.

Timp de zece ani, Mitrokhin a fost singurul însărcinat să se ocupe de verificarea și sigilarea a aproximativ 300.000 de dosare din arhiva DGU, care au fost transferate din vechiul, în noul sediu. El dispunea în acest scop de câte un birou, în care lucra singur, atât la Lublianka cât și la Iasenevo. Mitrokhin a avut astfel posibilitatea ca în timp ce efectua verificarea dosarelor, alcătuia inventarul și completa fișele de indexare să studieze în unul din cele două birouri dosarele ce-l interesau.

Programul său obișnuit prevedea ca în cursul unei săptămâni să lucreze în zilele de luni, marți și vineri la Iasenevo în biroul său ; joia dimineața, dosarele verificate și prelucrate erau inventariate, sub supravegherea lui Mitrokhin, puse în containere, sigilate și expediate către noul sediu, unde același Mitrokhin verifica și confirma sosirea lor.

Miercurea lucra la dosarele Direcției S, "rezidențe ilegale", care se aflau tot la Lubianka, în vederea transferării lor ulterioare. Transferarea a avut loc abia peste zece ani, ceea ce i-a dat posibilitatea lui Mitrokhin să se ocupe de ele pe îndelete.

Dosarele Direcției S dezvăluie rezultatele remarcabile obținute de rețelele de ilegali în perioada premergătoare și în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, precum și în prima parte a Războiului rece. Rezultă, de asemenea, și un șir de eșecuri ce au urmat căderii lui Abel în Statele Unite.

Se sugerează că și după prăbușirea Uniunii Sovietice, Serviciul de Informații Externe al Federației Ruse continuă să acorde prioritate activității ilegalilor. Aceasta, dacă luăm în considerație că la puțin timp după decesul celui mai cunoscut "ilegal" de origine americană, Morris Cohen, în 1995, președintele Elțin i-a conferit post-mortem titlul de Erou al Federației Ruse.

În cei 12 ani cât a lucrat la arhivele KGB, Mitrokhin a făcut zilnic notițe de pe dosarele ce i-au căzut în mână, dovedind un zel și o perseverență ieșite din comun. A adunat, în acest fel, o cantitate enormă de materiale, unele rămase cu valoare de arhivă istorică, dar și multe cu valoare operativă. După cum mărturisește Mitrokhin, măsurile de precauție pe care și le-a luat par copilărești în raport cu riscul și mai ales cu măsurile de pază și protecție la care te gândești că ar fi trebuit să existe în interiorul unui serviciu secret de o asemenea anvergură. Faptul că notițele pe care le făcea le mototelea și le ținea în coșul

de hârtii până la plecare, când le scotea și le ascundea în pantofi, ar putea să pară de necrezut dacă nu am lua în considerație că timp de doisprezece ani Mitrokhin nu a fost niciodată controlat.

Notițele scoase din sediu au fost dactilografiate, mai ales după 1984, când a ieșit la pensie cu gradul de colonel. Ele au fost ascunse în apartamentul său din Moscova și în cele două dacha (nn. case de vacanță) ale familiei, aflate în afara Moscovei.

După pensionarea sa, Mitrokhin a continuat să fie preocupat de războiul afgan, despre care avea o mulțime de informații extrase din diferitele dosare clasate încă din 1979. Timp de un an și jumătate, a organizat materialele deținute despre războiul din Afganistan, pe care le-a dactilografiat și adunat într-un volum impresionant.

Din acel moment s-a hotărât să ajungă în Occident pentru a dezvălui lumii adevărul despre ororile aceluia război. La 11 octombrie 1991, Consiliul de Stat al Uniunii Sovietice în curs de dezintegrare a desființat KGB, luând naștere actualele servicii secrete ale Federației Ruse: Serviciul Federal de Securitate – FSB și Serviciul de Informații Externe – SVR.

În martie 1992, profitând de dezintegrarea URSS, Mitrokhin s-a deplasat cu trenul în una din noile republici baltice, luând cu sine ascunse în bagaje câteva mostre din notițele sale. S-a prezentat la Ambasada Marii Britanii din țara respectivă și a cerut să fie primit de "*cineva din conducere*". A declinat persoanei care l-a primit calitatea sa de fost ofițer superior KGB și i-a predat notițele aduse. I s-a fixat o nouă întâlnire la Ambasadă peste o lună, când i s-a promis că va fi prezent și un reprezentant al SIS.

Încurajat de ușurința cu care scosese materialul informativ, la 9 aprilie a adus la Ambasadă circa 2.000 de pagini dactilografiate. Discuțiile cu reprezentanții SIS au durat toată ziua. La întrebările puse de

aceștia, le-a furnizat date complete despre persoana sa, carieră, documentele aduse, materialele ce le mai deține etc.

Peste alte două luni, Mitrokhin era din nou la Ambasada Marii Britanii. De data aceasta adusese un rucsac plin cu materiale dactilografiate. Se pare că argumentele sale au fost luate în considerație și următoarea întâlnire a fost fixată în cursul toamnei, în Anglia.

La 7 Septembrie 1992, Mitrokhin a sosit la Londra însoțit de ofițerii SIS. S-au aprofundat toate datele prealabile unei rămăneri definitive în Marea Britanie și s-a pus la punct scoaterea sa din Rusia împreună cu familia și restul arhivei.

Peste două luni, Mitrokhin s-a deplasat cu familia în aceeași țară baltică, iar peste două zile se afla la Londra. A urmat o perioadă de aproape doi ani, în cursul carora a lucrat intens cu reprezentanții SIS la evaluarea materialelor aduse. În 1993 și ulterior, SIS a transmis SUA, Germaniei, Franței, Italiei și altor țări date referitoare la activitatea de spionaj desfășurată de KGB pe teritoriul lor, așa cum rezulta din arhivele lui Mitrokhin.

Valoarea informativă a datelor transmise diferitelor servicii partenerare pare să fi fost destul de importantă. Cartea face unele comentarii ce pot fi considerate ca aprecieri indirecte, astfel:

- În August 1993, la circa nouă luni după stabilirea lui Mitrokhin în Marea Britanie, cunoscutul ziarist american Ronald Kessler a publicat o carte despre FBI bazată pe informații din interiorul instituției. Între altele, el a făcut o scurtă referire la *"...informațiile senzaționale aduse de un fost funcționar al KGB care avusese acces la dosarele acestui serviciu. Potrivit relatărilor lui, scria R.Kessler, KGB recrutase sute de americani - posibil peste o mie - care spionau pentru ruși în ultimii ani. Informația era atât de precisă, încât FBI a fost nevoit să confirme credibilitatea sursei...În vara lui 1993, FBI a mobilizat*

agenți din marile orașe să urmărească respectivele cazuri. A avut loc o întâlnire strict secretă la Quantico (Academia Națională a FBI) pentru pregătirea strategiei..." Adevărul, precizează Christopher Andrew, este că "sutele de agenți" și contacte ale KGB în Statele Unite au fost activi în diferite perioade, începând din 1920 și nu "în ultimii ani".

- În 1996, în presa franceză a apărut știrea potrivit căreia Charles Hernu, ministrul apărării între 1981-1985, a lucrat, din 1953 până în 1963, pentru serviciile de informații din blocul sovietic. Ziarul *Le Monde* scria *"...după 1993, spionajul britanic a transmis către DST (serviciul de contrainformații francez) o listă cu aproximativ 300 de nume de diplomați și înalți funcționari din MAE francez despre care se afirma că au lucrat pentru serviciile de informații din blocul sovietic"*.

În realitate, diplomații și înalții funcționari din Ministerul de Externe reprezentau o minoritate pe lista respectivă, în comparație cu celelalte categorii profesionale. Numele lui Charles Hernu nu figurează pe lista lui Mitrokhin.

- În 1998, săptămânalul german *"Focus"* relatează că *"...un colonel KGB de la arhivele DGU, cu acces la toate dosarele privind agenții Moscovei, a transportat pe ascuns copii manuscrise ale acestora din sediul KGB la vila sa, iar în 1992 a fugit în Marea Britanie, împreună cu explozivele manuscrise"*.

De fiecare dată când presa a facut asemenea dezvăluiri, reprezentanții Serviciului de Informații Externe al Rusiei au încercat să scufunde în derizoriu și imaginar posibilitatea ca un transfug să poată furniza date credibile despre sute de agenți sovietici care au acționat din 1920 până în 1984 în Occident.

*

Structurată cronologic, "Arhiva lui Mitrokhin" se ocupă de spionajul sovietic *"...de la CEKA lui Lenin până la criza*

poloneză și destrămarea blocului sovietic", trecând prin cel de-al Doilea Război Mondial, Războiul rece, Adversarul principal (SUA), reprimarea primăverii de la Praga, organizarea activității informative în SUA, Anglia, Germania, Franța, Italia etc., vorbind despre ponderea "rezidenților legale și ilegale" în diferite perioade ale evoluției relațiilor internaționale. Ea prezintă o documentație excepțională despre evoluția strategiei, tacticii, metodelor și mijloacelor spionajului sovietic, vorbind totodată despre ceea ce actualul SVR a preluat și va duce mai departe, din experiența de loc neglijabilă a predecesorului său.

Prima structură de informații externe a Rusiei sovietice a luat ființă în 1920 sub denumirea de INO (inostranii otdel – biroul pentru străini). Până în 1991 și-a schimbat în mai multe rânduri denumirea.

La începuturile sale, INO s-a bazat pe experiența Ohranei țariste și a pre-revoluționarilor bolșevici formați în mediul activității clandestine. Izolarea internațională a Rusiei sovietice a determinat - în lipsa reprezentanțelor diplomatice și comerciale oficiale, care să permită folosirea acoperirii legale pentru activitatea informativă - recurgerea cu preponderență la "rețelele ilegale".

Una din prioritățile INO, așa cum fuseseră ele aprobate de Lenin, era: "...identificarea pe teritoriul oricărui stat a grupărilor contrarevoluționare ce acționează împotriva Republicii Federative Ruse, detectarea tuturor organizațiilor angajate în acțiuni de spionaj împotriva țării noastre, clarificarea drumului politic al fiecărui stat și a situației lui economice, obținerea de material documentar privind toate cerințele de mai sus."

După aprecierile CEKA, la sfârșitul lui 1920 existau circa 1,5 milioane de emigranți contrarevoluționari, reprezentăți de "gardiștii albi" și "naționaliștii ucraineni". Aceștia din urmă se răsculaseră în masă între 1920-1921, împotriva

stăpânirii bolșevice, iar după pacificarea sângeroasă ce a avut loc, o mare parte a emigrat. În străinătate, principalele grupări contrarevoluționare se aflau în Germania, Franța și Polonia. Sarcina INO era de a-și infiltra agenții în conducerea organizațiilor, a le destabiliza și destrăma, a atrage pe conducătorii lor pe teritoriul sovietic spre a-i lichida.

Cartea prezintă o serie de operațiuni care au dus la lichidarea liderilor și dezmembrarea organizațiilor, fiind detaliate acțiunile:

- "Case": *Atragerea, în iulie 1923, a lui Tatiunnik, comandantul forțelor naționaliste ucrainene, pe teritoriul sovietic. După arestare, acesta a fost forțat să trimită scrisori către toți ceilalți lideri ucraineni cu mesajul de a renunța la luptă, întucât el însuși a îmbrățișat cauza sovietelor. Peste șase ani, a fost executat.*

- "Sindicat": *Lichidarea lui Boris Savinkov, un terorist socialist-revoluționar, fost adjunct la Ministerul de Război în primul guvern provizoriu, răsturnat de bolșevici. Savinkov era considerat cel mai periculos membru al Gărzilor Albe.*

- "Trest": *Crearea unei așa-zise organizații clandestine monarhiste ("Asociația monarhistă a Rusiei centrale"), inventată de INO în 1921, prin care a reușit să manipuleze timp de mai mulți ani serviciile secrete din Anglia, Franța, Polonia, Finlanda și țările Baltice.*

Capitolul **Marii ilegali**, reprezintă un subiect care se va regăsi constant în cele peste 550 de pagini ale volumului, fie că este vorba de începuturi, de Războiul rece sau de dezmembrarea URSS. "Arhiva lui Mitrokhin" reproduce parțial Hotărârea Biroului Politic convocat la 30 ianuarie 1930 pentru analiza activității informative a INO: "...va fi intensificată culegerea de informații în trei zone-țintă: Anglia, Franța și Germania (marile puteri europene ale vremii), vecinii din vest ai Uniunii Sovietice - Polonia, **România**, Finlanda și

țările Baltice, precum și principalul rival asiatic, Japonia.” (Statele Unite, care păstrau o atitudine rezervată în contextul afacerilor mondiale, nu erau considerate o țintă). „...extinderea operațiunilor INO va fi realizată în principal prin creșterea rezidențelor ilegale, fiecare fiind încadrată cu până la șapte ofițeri clandestini.”

Spre deosebire de acestea, rezidențele legale din Marea Britanie și Franța, care funcționau sub acoperire diplomatică în ambasadele sovietice, aveau cel mult câte trei ofițeri. Misiunea lor principală era să asigure canale de comunicare cu Centrul și sprijin tehnic “ilegalilor”, mult mai bine cotați.

Notițele lui Mitrokhin de pe dosarele unor “mari ilegali” sunt amănunțite și precise. Unul dintre aceștia este *Arnold Deutsch*. Evreu austriac, născut în 1904, absolvent al facultății de chimie din Viena, poliglot, comunist convins, activist al Cominternului, calitate în care a călătorit în anii 1929-1930 în **România**, Grecia, Palestina și Siria. În 1932 îl regăsim la Moscova, unde începe pregătirea pentru activitatea ilegală sub pseudonimul “*Stefan Lange*”. Primele misiuni de “ilegal” le îndeplinește în Franța, unde identifica puncte de trecere clandestină în Belgia, Olanda și Germania. În 1934 își începe misiunea în Marea Britanie. Din dosarele KGB, studiate de Mitrokhin, rezultă că, în perioada șederii sale în Anglia, a recrutat douăzeci de agenți și a asigurat legătura și dirijarea altor douăzeci și nouă. Dintre aceștia, cel mai celebru a fost un grup de cinci tineri absolvenți de la Cambridge, care în timpul celui de-al Doilea Război Mondial erau cunoscuți la Centru sub numele de “cei cinci”: Anthony Blunt, Guy Burgess, John Caimieross, Donald Maclean și Kim Philby. Cheia succesului lui Deutsch a constituit-o noua sa strategie de recrutare, aprobată de Centrală: cultivarea tinerilor radicali, filfizoni din universitățile de prestigiu, înainte ca ei să pătrundă pe culoarele puterii.

Activitatea “celor cinci” este urmărită de “notițele lui Mitrokhin” de-a lungul întregii lor vieți.

Multe pagini sunt consacrate și lui Dimitri Aleksandrovici Bistroletov, ce a purtat numele de cod *Hans* și, ulterior, *Andrei* și a avut o activitate prodigioasă ca rezident ilegal în Franța și Italia.

Capitolul **Teroarea** relatează exterminările masive în rândul ofițerilor de informații externe, comandate de Stalin, iar cel consacrat **Războiului** subliniază contribuția INO la victoria asupra Germaniei fasciste.

Cartea reproduce o cantitate importantă din notițele lui Mitrokhin, ce conțin detalii extrem de importante cu privire la mecanismul intern de funcționare a sistemului de informații sovietic de-a lungul timpului. Este descris efortul uman, financiar și organizatoric desfășurat de această enormă structură, pentru a încerca să controleze toate zonele geografice de pe mapamond, din punct de vedere politic, ideologic, militar, economic și tehnico - științific.

Pentru profesioniști, notițele fostului ofițer KGB reprezintă o ocazie unică de a medita pe marginea celor expuse în carte, pentru a-și consolida și verifica propriile concepții referitoare la activitatea informativ - operativă. Prezentarea succesorilor și a eșecurilor este făcută cu o minuțiozitate care permite acestora din urmă să înțeleagă atât cauzele cât și împrejurările care au dus la asemenea rezultate. Fie că este vorba de informațiile politice, de activitatea de influență și manipulare, de operațiunile de dezinformare, de spionajul tehnico- științific, sau militar, de organizarea contrainformativă sau a acțiunilor “speciale”(a se citi asasinat, răpire, sabotaj, etc.), Mitrokhin a avut inspirația de a nota din dosarele respective nu numai ce se urmărea, dar și situația operativă, calitatea și valoarea umană a celor implicați, conjunctura politică generală în

care evolua Centrul, dar și microclimatul social - politic din jurul surselor.

Detaliile furnizate reprezintă un inestimabil rezervor de date pentru psihologii serviciilor speciale, material care permite descifrarea motivațiilor care fac pe cei angajați în această confruntare titanică să devină eroi sau trădători, să abandoneze totul sau, din contra, să-și vâre capul în laț, oferind adversarului secretele terifiante pe care le dețin.

Este foarte impresionant, de asemenea, modul în care Mitrokhin a notat amănuntele referitoare la disidenți, lupta acestora cu gigantul serviciu, impactul ideilor și al concepțiilor acestora asupra societății în general și asupra cadrelor din interiorul sistemului.

*

Pentru că ne propunem a reveni în numerele viitoare cu unele analize pe diferite teme specifice (*"Metode și mijloace folosite de KGB în spionajul tehnic - științific"*, *"Cele mai semnificative acțiuni de dezinformare"*, *"Intervenția din Cehoslovacia"*, așa cum rezultă ele din "Arhiva lui Mitrokhin"), vom încheia prezentarea cu datele referitoare la **România**, pe care le găsim în acest volum.

În capitolul *"Operațiunile Progress"*, Mitrokhin reproduce datele referitoare la acțiunile informativ - operative desfășurate de Serviciile de informații sovietice pe teritoriile țărilor din Europa de Est, membre ale Tratatului de la Varșovia, despre **România** precizându-se următoarele:

- începând din 1968, KGB a hotărât folosirea ilegalilor și în țările socialiste ale Europei de Est. În cursul anului 1971, în afară de ilegalii pentru operațiunea PROGRESS în Cehoslovacia și Polonia, au mai fost plasați **13 în România**, 9 în Iugoslavia, 7 în Germania de Est, 4 în Ungaria și 3 în Bulgaria;

- prioritatea dată României în 1971 reflecta nemulțumirea sovietică crescândă față de politica externă a lui Nicolae

Ceaușescu, care combina o versiune a neo-stalinismului în interior cu o independență crescândă față de Pactul de la Varșovia (URSS) în străinătate;

- rapoartele KGB despre România erau scrise pe un ton de indignare și suspiciune: *"Exploatarea liniei antisovietice a Partidului Comunist Chinez și a guvernului Chinei, conducerea română a pornit pe calea așa-zisei autonomii și independențe față de Uniunea Sovietică. Naționalismul înflorește în România. Autorii și apărătorii lui sunt chiar conducătorii partidului și guvernului."*

Conducătorii Partidului Comunist Român nu-și exprimă deschis pretențiile teritoriale, dar fac totul pentru a dovedi că istoric, etnic și din alte puncte de vedere Moldova și Cernăuți aparțin României. Declarația făcută de Mao în convorbirea cu socialiștii japonezi despre dobândirea ilegală de către URSS a Basarabiei (Moldovei) a fost expusă amănunțit în România. Ziarul francez Le Monde a publicat în două rânduri articole exprimând îndoiala asupra legalității includerii Basarabiei în Uniunea Sovietică. Nu este exclus ca inițiativa publicării articolelor să aparțină României";

- ilegalii trimiși în România sub denumire occidentală primiseră ordin să culeagă informații despre relațiile cu Statele Unite și China, pretențiile românești față de "teritoriul sovietic" al Basarabiei și nordul Bucovinei, baza politică și economică a opoziției față de Uniunea Sovietică, poziția minorităților maghiară și germană, cultul lui Ceaușescu și starea Partidului Comunist Român. *"Sursele principale ale ilegalilor includeau oameni din personalul ziarului Scânteia și al publicației de limba germană Volk und Kultur"*.

ENIGMA

În orice serviciu secret, performanța este dată, în primul rând, de calitatea informațiilor furnizate factorilor de putere, concretizată în importanța și justetea deciziilor politice, economice și de altă natură, luate pe baza acestora.

În lumea de astăzi, în care amenințările la adresa securității naționale, din interior sau exterior, au devenit tot mai imprevizibile, uneori complet nepredictibile, ca de exemplu amenințările denumite în limbajul de specialitate asimetrice, nimeni nu poate neglija apărarea muncii specifice, a cadrelor de informații și a cetățenilor români, atât în țară, cât și în străinătate.

Putem vorbi de eficiența muncii de informații atunci când au fost luate toate măsurile posibile de prevenire ca adversarii să nu pătrundă în dispozitivele noastre de apărare și să prejudicieze astfel calitatea informațiilor, mai precis să ne controleze acțiunile, să ne dezinformeze, să ne determine să lucrăm în gol, măcinându-ne astfel în zadar forțele și cheltuind inutil resurse umane și financiare.

De altfel, servicii de informații performante ca MI-5 (Anglia), CIA (SUA), FSB (Rusia), BND (Germania) etc., în programele de învățământ pentru cadeții ce urmează să devină ofițeri de informații, printre primele teme specifice de pregătire figurează și cea referitoare la apărarea muncii și cadrelor de informații.

În cele ce urmează, vă prezentăm, pe scurt, acțiunea "ENIGMA", desfășurată cu ani în urmă, pentru stabilirea modului în care organele contrainformative dintr-un

spațiu acționau împotriva intereselor românești în străinătate.

*

De câțiva ani buni, ofițerii de informații care își desfășurau activitatea în țara respectivă raportau elemente minore referitoare la modul de acțiune a serviciilor de contrainformații autohtone cât și al altor structuri informative străine, organizații, asociații și persoane împotriva României.

Rapoartele se refereau la informatori de duzină care erau dirijați, îndeosebi pe lângă personalul român ce încadra reprezentanțele oficiale ale României în spațiul respectiv, provocări diverse, încercări de șantaj și vulnerabilizare a cetățenilor români aflați temporar în țara respectivă.

O analiză mai atentă a situației operative din spațiu a scos, însă, în evidență, atât carențe ale muncii contrainformative desfășurate de ofițerii care aveau sarcini în acest domeniu cât și un aspect curios, și anume un "dezinteres" al structurilor informative autohtone față de cetățenii români. Nimeni nu observase filajul advers. Puținele cazuri de filaj raportate, la cea mai mică analiză serioasă și verificare pe teren, nu se confirmau.

Situația a generat preocupare în Centrală, unde comanda unității de contrainformații externe a hotărât măsuri pentru întărirea muncii și crearea în spațiul respectiv a unei celule de criză formată din trei ofițeri cu experiență în contraspionaj. Acțiunea a primit denumirea de cod "Enigma" și a fost coordonată de Centrală. Totodată, activitatea specifică în spațiul

respectiv a fost declarată nesigură, luându-se măsuri în consecință.

Celula de criză a conceput un *Plan de măsuri* pe o durată de 6 luni care cuprindea inițierea unor combinații informative și jocuri operative menite să determine adversarul să-și “arate urechile”, în scopul stabilirii cu certitudine a modului său de acțiune.

S-a trecut, apoi, la verificarea suspiciunilor deja existente asupra unor reprezentanți români din spațiu, stabilindu-se că asupra a două persoane se încercase recrutarea:

- una fusese contactată în cadrul unei “întâlniri întâmplătoare”, prilej cu care cetățeanul autohton respectiv s-a oferit să-l sprijine pentru vindecarea fiului său, care avea un handicap din naștere.

I-a cerut în schimb să furnizeze informații despre angajații reprezentanțelor românești din țara respectivă, îndeosebi despre cei care crede că ar putea fi cadre de informații, ce cunoaște despre relațiile lor cu autohtonii, în general, date de studiu;

- a doua, în procesul cercetării unui accident de circulație în care fusese implicată, i s-a făcut propunerea de colaborare, șantajând-o că autoritățile române o vor pedepsi dacă vor afla de accident și de faptul că a condus automobilul în stare de ebrietate.

Spre cinstea lor, cele două persoane au refuzat propunerile făcute și au informat pe șeful misiunii diplomatice române despre cele întâmplate.

Analiza la 6 luni a rezultatelor măsurilor întreprinse a evidențiat aceeași incertitudine asupra modului de acțiune a organelor contrainformative autohtone. În afară de continuarea unor acțiuni de dirijare de agenți către reprezentanțele românești din spațiu și încercări de recrutare, se constata aceeași “inapetență” față de cetățenii români din spațiul respectiv.

În perioada următoare analizei de stadiu a acțiunii “Enigma” a avut loc un

eveniment important în derularea relațiilor bilaterale cu țara respectivă - întrunirea Comisiei mixte pe probleme economice. Acest eveniment a fost evaluat corespunzător de celula de criză, care a propus ca două cadre de informații ce își desfășurau activitatea sub acoperire economică să facă parte din delegația oficială română participantă la lucrările Comisiei mixte.

Lucrările Comisiei mixte s-au desfășurat într-o atmosferă extrem de prietenoasă și cu rezultate excelente pentru partea română. Toate solicitările delegației române au fost acceptate pe loc de partenerii autohtoni, fără nicio amânare sau solicitare a unor timpi de gândire. Uneori, aceștia, au intervenit pe aspecte formale, însă au fost de acord pe fond.

Analiza modului în care au decurs lucrările Comisiei mixte a scos în evidență un comportament cel puțin ciudat din partea negociatorilor autohtoni. De regulă, tratativele, mai ales pe aspecte mai delicate ale relațiilor bilaterale, se continuă de la o zi la alta, se solicită lămuriri, date suplimentare, aprobări superioare etc. În situația noastră nu a fost cazul.

Pe bună dreptate s-a tras concluzia că delegația autohtonă cunoștea în amănunt mandatul părții române, deci a avut suficient timp la dispoziție să-l analizeze și să-l aprecieze ca fiind convenabil țării respective.

În situația nou creată s-au emis două ipoteze de lucru:

- serviciile de informații ale țării respective aveau recrutate persoane în instituțiile din țara noastră care au elaborat mandatul delegației române;

- unul din membrii delegației române participante la lucrările Comisiei mixte a divulgat voit sau accidental mandatul oficial către persoane necunoscute.

Verificările întreprinse ulterior nu au confirmat niciuna din cele două ipoteze.

În cursul acestor verificări s-a stabilit, însă, un element esențial pentru dezlegarea

“Enigmei” - înaintea începerii lucrărilor Comisiei mixte, delegația română venită din țară și-a armonizat punctele de vedere ale mandatului oficial cu datele furnizate de ambasadorul român în timpul a două ședințe de lucru ce au avut loc în biroul acestuia din cadrul reprezentanței române din țara respectivă.

Celula de criză constituită pentru rezolvarea cazului a concluzionat că în biroul ambasadorului român, organele de contrainformații autohtone au introdus tehnică de ascultare.

Varianta existenței tehnicii de ascultare în sediul ambasadei a fost discutată și analizată în repetate rânduri. De fiecare dată, analiza se raporta la faptul că atunci când s-a închiriat clădirea în care urma să funcționeze ambasada s-a descoperit, în 3 încăperi, tehnică de ascultare, care fusese anihilată. Controalele tehnice ulterioare nu au mai scos în evidență indicii că ar exista tehnică de ascultare.

De această dată s-a stabilit cu certitudine că în ambasadă există încă tehnică de ascultare și, foarte important, locul probabil în care era instalată.

Conform metodologiei specifice s-a trecut la căutarea tehnicii de ascultare care, într-adevăr, a fost descoperită în biroul ambasadorului, instalată într-un loc extrem de greu de depistat și anume în peretele din spatele caloriferului. Era o tehnică de ascultare clasică, cu fir, posibilități de pornire și oprire de la un punct situat în imediata apropiere a ambasadei și alimentare de la rețeaua electrică a clădirii.

Locul de amplasare, posibilitatea de a o comanda de la distanță și consumul extrem de mic de energie electrică au făcut ca tehnica respectivă să funcționeze un timp relativ îndelungat, fără să fie depistată.

Împrejurările concrete în care s-a depistat tehnica de ascultare nu au permis inițierea unor acțiuni specifice de dezinformare și derutare a serviciilor de contrainformații autohtone și s-a ales, ca fiind oportună, varianta anihilării sale.

Astfel, s-a intrat într-un echilibru relativ stabil, asemănător aceluia ce se stabilește între vânat și vânător, fapt ce a contribuit la o mai mare siguranță a acțiunilor și la o protecție mai eficientă a muncii de informații.

Concluzia acestei acțiuni scoate în evidență, încă odată, că atunci când serviciile de contrainformații reușesc să aibă un mijloc de culegere de informații la adversar, așa de valoros ca tehnica de ascultare, acționează de așa manieră încât să lase impresia că nu sunt interesate de adversar și acțiunile sale, cu scopul de a-i adormi vigilența și a nu-l determina la acțiuni de protecție incisive.

De asemenea, instalarea a două rânduri de tehnică de ascultare, una mai ușor de descoperit și a doua în locuri aproape inaccesibile, face parte din același concept de determinare la automulțumire și adormire a vigilenței adversarului.

Iordănescu Mircea

ROMÂNIA - DE LA PACTUL DE LA VARȘOVIA LA PACTUL NORD-ATLANTIC

În perioada 02-04 aprilie 2008, Bucureștii au fost gazda unui grandios summit NATO, onorat de cea mai largă participare internațională de până acum, inclusiv de prezența liderului de la Kremlin, aflat în preajma predării mandatului în fruntea statului rus după primii opt ani de domnie.

Neîndoielnic, o realizare remarcabilă pentru România, de neimaginat cu două decenii în urmă. La drept vorbind, de neimaginat era nu organizarea unui summit NATO la București, ci însăși prezența României în rândul membrilor Alianței.

Timp de aproape 35 de ani, România a fost membru al Organizației Tratatului de la Varșovia, fondată la conferința la vârf din 11-14 mai 1955 din capitala Poloniei, alianță militară „*de prietenie, colaborare și asistență mutuală*” creată de URSS drept contrapondere la Organizația Atlanticului de Nord (NATO). Cele două alianțe militare au reprezentat vârfurile de lance ale confruntării Est - Vest într-o lume bipolară, divizată și încrâncenată o perioadă îndelungată, ce avea să intre în istoria secolului XX drept Epoca Războiului Rece.

Ultimul „summit” desfășurat la București și consacrat problemelor situației internaționale a fost organizat de Pactul de la Varșovia în zilele de 7-8 iulie 1989, cu câteva luni înainte de prăbușirea blocului comunist.

Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul

de la Varșovia (n.n. titulatura sub care se derulau reuniunile la vârf ale Pactului țărilor socialiste) a adoptat cu acel prilej documentul intitulat „*Pentru o Europă a stabilității și în securitate, fără arme nucleare și chimice, pentru reducerea substanțială a forțelor armate, armamentelor și cheltuielilor militare*”.

Contextul internațional al extinderii NATO către Europa Centrală și de Est

Un nou climat strategic

Evenimentele istorice din 1989, care au dus la căderea blocului comunist din Europa Centrală și de Est, la dizolvarea structurilor sale suprastatale (a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc - CAER, la 28 iunie 1991, și a Tratatului de la Varșovia, la 1 iulie 1991), precum și la destrămarea URSS (26 decembrie 1991), au generat o situație cu totul nouă în Europa și în lume, pe care majoritatea statelor erau chemate să o înfrunte.

Sensibili la schimbările profunde survenite pe continent, la 6 iulie 1990, șefii de stat și de guvern ai țărilor membre ale NATO, reuniți în capitala Marii Britanii, au adoptat „*Declarația de la Londra*” asupra Alianței Atlanticului de Nord transformate, în scopul adaptării acesteia la „*noua și mai promițătoarea eră ce se deschisese în Europa*”. Declarația conținea propuneri vizând dezvoltarea unei game largi de activități de cooperare politică și militară cu statele Europei Centrale și de Est, în primul

rând stabilirea de legături între aceste țări și NATO.

Totodată, liderii nord-atlantici au declanșat „o reexaminare strategică aprofundată” privind impactul evenimentelor în curs de desfășurare în Europa asupra modalităților de îndeplinire a obiectivelor și principiilor fundamentale statuate de Alianță.

La 19 noiembrie 1990, în cadrul reuniunii la vârf de la Paris a CSCE (devenită în 1995 OSCE), liderii țărilor membre NATO și ale Organizației Tratatului de la Varșovia au semnat un important Tratat asupra forțelor armate convenționale în Europa și au dat publicității o declarație comună de neagresiune.

Două zile mai târziu, la 21 noiembrie, semnând „Carta de la Paris pentru o nouă Europă”, beligeranții de până mai ieri consemnau formal încheierea războiului rece și a confruntării Est - Vest, care dominaseră planeta timp de o jumătate de secol.

La 7 și 8 noiembrie 1991, întrunit în reuniune la vârf la Roma, Consiliul Atlanticului de Nord a adoptat noul Concept strategic al Alianței și a dat publicității o Declarație asupra păcii și cooperării.

Examinând situația din Europa, liderii nord-atlantici consemnau că mutațiile politice produse după 1989 (foștii sateliți ai URSS își regăsiseră deplina suveranitate, republicile baltice își redobândiseră independența, forțele sovietice fuseseră retrase deja din Ungaria și Cehoslovacia) „au ameliorat în mod radical contextul de securitate”, conturând astfel un „nou climat strategic”. În mod special se sublinia faptul că „toate aceste țări, care înainte erau adversarele NATO, nu numai că au dezmembrat Tratatul de la Varșovia, dar au abandonat și orice ostilitate ideologică față de Occident”, inițiind totodată politici pentru instaurarea democrației pluraliste și a statului de drept, respectarea drepturilor omului și trecerea la economia de piață. Era astfel „depășită divizarea politică

a Europei”, care s-a aflat „la originea confruntării militare pe timpul războiului rece”.

O stare generală de entuziasm s-a instalat rapid în cancelariile occidentale, în timp ce în statele eliberate de totalitarism euforia firească era însoțită de așteptări incomensurabile legate de integrarea lor, într-un termen cât mai scurt, în structurile occidentale.

În fapt, niciuna dintre cele două lumi aflate o perioadă atât de lungă în opoziție totală nu era pregătită și, în multe privințe, nici dispusă să accepte angrenarea într-un asemenea proces amplu, ale cărui riscuri, durată și reverberații nu puteau fi deocamdată anticipate.

Despărțirea și înstrăinarea instalate timp de decenii între cele două tabere ridicau, în primul rând, mari dificultăți de percepție și acceptare reciprocă. „La începutul anilor '90 - scrie în Memoriile sale Madeleine Albright, fost secretar de stat al SUA (“Madam Secretary”, ed. rom. 2004) - Europa Centrală era încă văzută de mulți americani ca o entitate colectivă misterioasă, caracterizată de castele medievale, sosuri picante și limbi lipsite de vocale. În realitate, fiecare dintre aceste țări își are propria istorie, cultură și limbă; fiecare are propriul panteon de eroi și inamici; și fiecare încearcă propriul sentiment de a fi fost, la un moment dat, trădată. Timp de secole, pentru aceste națiuni s-au dat lupte, au fost dezmembrate și supuse de vecini puternici... Acum lumina revenise și libertatea putea înflori, dar în egală măsură puteau înflori nemulțumirile trecutului. Există pericolul ca vechile adversități să reapară în întreaga regiune, tentându-i pe demagogi, sporind teama și stimulând eforturile de a obține securitate prin forță”.

Declanșarea procesului de extindere a NATO spre Est

După dizolvarea Tratatului de la Varșovia, care oricum devenise de mai mult

timp caduc, un veritabil vid de securitate s-a instalat în Europa Centrală și de Est. Majoritatea țărilor din regiune, ieșite de sub umbrela „protectoare” sovietică, erau în căutarea asiduă a unor noi garanții de securitate, care să le asigure continuarea drumului nou început și să le apere de eventuale răbufniri de furie ale „Marelui Urs”, obligat să se restrângă într-un bârlog mai mic și mai la nord decât până de curând.

Schimbările survenite cereau fără echivoc o altă ordine de securitate în Europa, care să consfințească noile realități și să prefigureze cu claritate liniile direcționale ale evoluțiilor viitoare pe continent. Alianța Nord-Atlantică reprezenta pentru cei mai mulți centrul de atracție, simbolizând singura forță capabilă să impună mersul sigur pe o cale nu lipsită de riscuri și, deopotrivă, garantul unor transformări graduale cu respectarea standardelor și valorilor democratice.

SUA au adoptat permanent o atitudine favorabilă deschiderii și apropierii NATO de statele central și est-europene eliberate de totalitarism. „*Încă de la începutul președinției mele - își va aminti mai târziu William Clinton, în cartea sa “My life” (ed. rom. 2005) - mă pronunțasem în favoarea extinderii NATO și eram convins că acest pas avea să contribuie atât la unificarea Europei, cât și la consolidarea Alianței trans-atlantice*”.

Instalată la putere după câștigarea alegerilor de către democrați la finele anului 1992, Administrația Clinton a aprobat, în iunie 1993, o nouă strategie menită să stimuleze evoluțiile democratice în țările Europei Centrale și de Est, atât prin oferirea unor avantaje de ordin economic, cât și prin proiectarea unei perspective asupra relațiilor acestora cu Alianța, aflată și ea în pragul unor schimbări majore în raport cu cerințele vremii. Schița noului cadru de cooperare între tinerele democrații europene și NATO avea la bază patru principii:

- NATO rămânea elementul central al sistemului de securitate european;

- Alianța urma să-și deschidă porțile pentru primirea de noi membri din rândul tinerelor democrații, în condițiile în care acestea vor îndeplini standardele politice și de securitate la nivelul statelor deja membre;

- Perspectiva integrării în structurile NATO avea să reprezinte un stimulent puternic pentru candidați în vederea aprofundării și accelerării reformelor politice, economice și militare (modernizarea forțelor armate și numirea la comandă a unor persoane civile, liberalizarea economiei, consolidarea instituțiilor democratice, respectarea drepturilor omului și ale minorităților, dezvoltarea de relații pașnice cu vecinii ș.a.);

- Lărgirea Alianței urma să se realizeze gradual, în funcție de performanțele individuale ale candidaților, concomitent cu menajarea susceptibilităților Moscovei și convingerea acestora că extinderea va fi un pas spre Rusia, nu împotriva ei.

Era evident pentru toată lumea că procesul va fi de durată, urmând să fie depășite numeroase obstacole, inclusiv în ceea ce privește mentalitățile, atât în tabăra noilor candidați, cât și în cea a membrilor consacrați ai Alianței. Deoarece insistențele majorității statelor de dincolo de fosta „Cortină de fier” erau aproape agasante, generalul John Shalikashvili, succesorul lui Colin Powell la comanda Statului Major Reunit al forțelor armate americane, a avansat ideea creării unei structuri preliminare, Parteneriatul pentru Pace (PpP), în cadrul căruia statele nord-atlantice și foștii adversari urmau să participe la exerciții militare comune, să-și armonizeze pozițiile și să netezească asperitățile cultivate deliberat într-o perioadă de îndelungată ostilitate. PpP urma astfel să se constituie într-o structură prin care însăși Alianța demara un proces de redefinire a rolului său într-o lume complet schimbată, reprezentând, deopotrivă, o anticameră pentru selecționarea și pregătirea noilor membri.

Ideea creării PpP a fost agreată de președintele William Clinton și de aliați, iar la summitul de la Bruxelles, din 10-11 ianuarie 1994, șefii de stat și de guvern din țările NATO lansau Parteneriatul pentru Pace, însoțit de un Document-cadru al acestei structuri și de invitațiile adresate statelor aspirante să se alăture acestui program.

La numai două săptămâni (26 ianuarie 1994), România semna la sediul NATO din Bruxelles Documentul-cadru al Parteneriatului pentru Pace, devenind astfel prima țară din fostul bloc comunist care adera la noua structură de securitate europeană. România a fost urmată a doua zi de Lituania, apoi de Polonia (2 februarie), Estonia (3 februarie), Ungaria (8 februarie), Slovacia (9 februarie), Bulgaria și Letonia (14 februarie) etc.

Crearea PpP nu era întâmpinată pretutindeni cu entuziasm. Președintele Poloniei, Lech Walesa, considera insuficientă deschiderea operată de NATO, în timp ce balticii, în primul rând lituanienii, insistau pentru primirea imediată ca membri cu drepturi depline ai Alianței. Punctul nevralgic rămânea reacția Rusiei, care revenea ca un leitmotiv în toate discuțiile și la toate nivelurile.

„Aveam în vedere - scrie președintele Clinton în Memoriile sale - punerea bazei unui proces de deschidere a ușilor NATO spre națiunile din Europa Centrală într-un fel care să nu-i cauzeze prea multe dificultăți lui Elțin în Rusia. Eram hotărât să fac tot posibilul pentru a crea o Europă unită, liberă, democratică și sigură pentru prima dată în istorie.

Trebuia să mă asigur că extinderea NATO nu avea să însemne doar mutarea liniilor de demarcație mai spre est”.

Reacția de respingere a președintelui Rusiei, Boris Elțin, nu avea să întârzie prea mult. În decembrie 1994, cu ocazia summitului de la Budapesta al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa (CSCE), Elțin riposta cu duritate, reproșându-i președintelui Clinton că, accelerând extinderea NATO în

Europa Centrală, nu făcuse decât să schimbe „războiul rece” cu o „pace rece”. *„Eram surprins și furios - mărturisește Clinton - întrucât nu fusesem avertizat despre discursul lui Elțin și, pentru că vorbise după mine, nu avusesem șansa să-i răspund”.*

Administrația Clinton avea de învins, însă, nu doar opoziția de acum fățișă a Rusiei sau reținerile unora dintre partenerii nord-atlantici.

Membri importanți ai elitei politice americane puneau la îndoială utilitatea NATO și, cu atât mai mult, strategia revigorării sale ca piatră unghiulară a securității europene, în condițiile în care inamicul principal care motivase crearea Alianței dispăruse de pe scena istoriei.

O scrisoare redactată de fostul senator Sam Nunn și semnată de 50 de personalități politice și academice americane reprezentative, califica intenția de extindere a NATO drept „o greșală de proporții istorice”, George Kenan o denunța ca fiind „cea mai gravă eroare a politicii occidentale din întreaga perioadă de după războiul rece”, iar ziarul „New York Times” o caracteriza drept „necugetată”. Însăși Madeleine Albright a avut într-o primă perioadă, când era ambasador al SUA la ONU, o atitudine rezervată, și abia după ce dezbaterile a luat amploare, iar decizia de extindere a fost luată a devenit „o susținătoare puternică”, contribuind la implementarea ei în calitate de secretar de stat. O rezistență semnificativă se înregistra la nivelul eşaloanelor inferioare, ale funcționarilor publici și experților, adică al acelor categorii care urmau să fie chemate să transpună în practică deciziile politice.

În mod evident, pentru înfăptuirea acestui adevărat pas istoric în structurarea unui nou sistem de securitate în Europa, era nevoie de o mare voință politică din partea liderilor occidentali și, deopotrivă, de o extraordinară determinare, coerență și evoluție convingătoare spre democrație și stabilitate din partea statelor care băteau cu nerăbdare la porțile Alianței.

România - integrarea în NATO, prioritate absolută

Relațiile României cu NATO au debutat la scurt timp după schimbările radicale survenite în 1989 în Europa Centrală și de Est.

La 24 iulie 1990, primul-ministru român îi trimitea o scrisoare secretarului general al NATO, Manfred Wornier, prin care îl invita să viziteze România și îi propunea, totodată, acreditarea unui ambasador român pe lângă Cartierul General al Alianței.

Un an mai târziu, la 20 decembrie 1991, România participa ca membru fondator la inaugurarea Consiliului de Cooperare Nord-Atlantic (*North Atlantic Cooperation Council* - NACC), alături de cei 16 membri ai Alianței și alte opt state din Europa Centrală și de Est.

La 18 septembrie 1993, președintele României adresa o scrisoare secretarului general al NATO, solicitând oficial primirea țării ca membru al Alianței Nord-Atlantice. Scrisoarea califica Alianța drept organizația politico-militară cea mai capabilă să genereze securitate și stabilitate pentru tinerele democrații central și est-europene.

România a înțeles de la început că aderarea sa la cea mai puternică alianță militară din istorie va însemna nu doar punerea sub umbrelă protectoare a acesteia, ci și un aport propriu la consolidarea securității democratice în zona sa geografică și în lume. Tocmai de aceea, în limbajul politico-diplomatic al oficialilor români, orice demers în direcția integrării în structurile nord-atlantice va fi asociat permanent cu sintagma „*România, factor de stabilitate și furnizor de securitate în regiune*”, punându-se pe un plan secund postura sa de potențial beneficiar de securitate.

Această viziune, în deplină concordanță cu opiniile aliaților despre aspirații la integrare, avea să se materializeze

într-un amplu efort de angajare a țării în susținerea misiunilor pacificatoare ale NATO în diverse zone de conflict, sub auspiciile ONU sau OSCE (Somalia, Angola, Bosnia, Kosovo, Afganistan, mai apoi și Irak), România asumându-și deliberat un comportament de membru *de facto* al Alianței, cu mult timp înainte de a deveni membru *de jure*.

În privința atuurilor, era evident că România dispune de o poziție geografică ce îi conferă valențe strategice unice în Bazinul Carpatic și zona Mării Negre. În plus, forțele armate dovediseră o mare mobilitate și flexibilitate în procesul de reformare și adaptare la noile cerințe ale epocii, angajându-se cu succes în acțiuni de cooperare pe diverse teatre de operațiuni, cu impact extrem de puternic în rândul aliaților nord-atlantici, mai ales în SUA. Nu existau temeri reale în privința capacității de suportare a cheltuielilor de aderare, iar existența unei forțe de muncă în general bine instruite era un argument suplimentar pentru sporirea șanselor de calificare în procesul de aderare.

Cu toate acestea, țările cele mai frecvent evocate oficial ca având șanse mari de a fi invitate cu ocazia primului val de aderare erau aproape sistematic Cehia, Polonia și Ungaria, în timp ce numele României apărea rar și, cel mai adesea, în conexiune cu o serie de condiționări legate în special de accelerarea reformelor economice și combaterea corupției.

Formal, România a îndeplinit destul de curând criteriile politice de aderare (instituții democratice, libertate de expresie, alternanță la guvernare etc.), dar în fapt s-a confruntat o lungă perioadă cu o anumită reticență, uneori chiar accentuată, în privința stabilirii orizontului de aderare mai întâi la NATO, apoi la Uniunea Europeană.

În pofida imensului val de simpatie cu care a fost întâmpinată schimbarea de regim din decembrie 1989, o serie de

evoluții atipice survenite pe plan intern, îndeosebi „mineriadele”, au repus cu pregnanță în discuție moștenirea trecutului totalitar, România lăsând impresia că se desparte mai greu de vechile mentalități. Umbra unui regim represiv și dogmatic, cu urme adânci în conduita și mentalitatea oamenilor din toate sferele societății, se regăsea cu regularitate în relatările mass-media străine ori de câte ori era vorba de orfeline, copiii străzii, cămine și aziluri de bătrâni, persoane cu handicap, cerșetori și hoți, câini vagabonzi etc., aducând în prim plan o lume pestriță care descurajează turiștii și investitorii, sporind suspiciunile și neîncrederea față de români în rândul opiniei publice din multe state.

O mare doză de neîncredere persista inclusiv în rândul unor experți străini care, deși cunoșteau mai bine evoluțiile din România, priveau totuși cu o nedisimulată surprindere insistențele diverșilor reprezentanți români în susținerea candidaturii pentru aderarea la Alianță. „*Dumnea-voastră chiar vă vedeți în NATO?*”, și-a exprimat cu sinceritate nedumerirea un expert politico-militar german la una din întâlnirile desfășurate în toamna anului 1996.

Alternanța la guvernare survenită în noiembrie 1996 a sporit capitalul politic al României la nivelul cancelariilor occidentale, asigurând premisele unei noi ofensive politico-diplomatice în perspectiva summitului NATO de la Madrid, din iulie 2007, când urma să fie anunțată componența primului val al statelor invitate să adere la Alianță.

Măsurile inițiate de guvernarea anterioară au fost continuate și amplificate, s-au intensificat contactele politice, diplomatice și militare cu toate statele membre ale Alianței, s-a dat un nou impuls reformelor economice și luptei anticorupție. Timpul scurt nu a permis totuși schimbarea percepției la nivelul principalilor membri ai Alianței, în primul rând SUA, în privința

șanselor de nominalizare a României în primul val de aderare.

Summit-ul din iulie 1997.

România - de la „oaia neagră” a Europei, la „model” de reconciliere istorică și rezolvare a problemei minorităților

La Madrid, candidatura României era susținută puternic de grupul țărilor latine, în frunte cu Franța. În pofida demersurilor multiple întreprinse de SUA pentru armonizarea pozițiilor înainte de summit și evitarea unor controverse deschise în plenul reuniunii finale pe tema nominalizării candidaților, în tabăra aliaților domnea un calm doar aparent. Era „calmul de dinaintea furtunii”, cum va spune Ronald Asmus, asistent al adjunctului secretarului de stat american pentru probleme europene, unul dintre cunoscătorii culiselor reuniunii, participant direct la eveniment. Președintele Jacques Chirac făcuse din susținerea candidaturii României o cauză a Franței și era ferm decis să meargă până la capăt.

Fostul secretar de stat al SUA, Madeleine Albright, redă cu lux de amănunte percepția care prelua în cercurile decizionale americane cu privire la România în preajma summitului din capitala Spaniei: „*Nu ne așteptam să întâlnim vreo opoziție față de cei trei candidați pe care intenționăm să-i sprijinim - Polonia, Ungaria și Republica Cehă - , dar știam că vor exista nemulțumiri legate de refuzul nostru de a-i sprijini și pe alții. Era cazul României, a cărei candidatură era sprijinită de președintele Franței, Jacques Chirac. România avea noi lideri care inițiau reforme economice și care încercau reconcilierea cu rivalii tradiționali din regiune. Poporul român era mai entuziast în ceea ce privește intrarea în NATO decât, îmi pare rău să o spun, cehii. Din nefericire, după sfârșitul războiului rece, România a petrecut șapte ani pe linia de start. Între 1989 și 1996, economia sa stagnase. În 1997 românii începuseră să*

facă ceea ce trebuie, dar nu făcuseră aceste lucruri suficient de mult timp”.

O anumită incertitudine persista și în privința poziției Germaniei, extrem de reținută în precizarea deschisă a opțiunilor sale vizând extinderea. Cu ocazia vizitei întreprinse de președintele Emil Constantinescu la Bonn, la 2 iulie 1997, cu doar câteva zile înaintea summitului, cancelarul Kohl anunțase sprijinul Germaniei pentru „intrarea mai devreme” a României în NATO, exprimare cu o anumită ambiguitate ce avea să dea multă bătaie de cap oficialilor americani până la clarificarea deplină.

Summitul de la Madrid a debutat în seara zilei de 7 iulie cu un dineu de lucru al șefilor de stat ai țărilor NATO. Se spera că lucrurile vor decurge relativ liniștit, iar comunicatul final să fie definitivat chiar în prima seară, astfel încât dezbaterile din ziua de 8 iulie să fie mai mult o formalitate. N-a fost, însă, să fie așa, deoarece francezii au blocat orice acord final, sporind la maximum presiunea asupra SUA în privința nominalizării României. Spiritele s-au încins, iar „*chestiunea s-a transformat repede într-un diferend între Statele Unite și Franța*” (Ron Asmus). Către orele patru dimineața, discuțiile s-au întrerupt, fără nici un rezultat.

La 8 iulie, către prânz, când delegația României ateriza la Madrid, dezbaterile din prima sesiune plenară a summitului erau în toi. „*Acum trei ani și jumătate am început să clădim o nouă Alianță pentru o nouă Europă, un continent care ar putea să fie nedivizat, democratic și liber*”, avea să declare președintele Clinton, menținându-și însă opțiunea pentru invitarea doar a trei candidați să adere în prima etapă a extinderii NATO.

Președintele Franței și premierul italian Romano Prodi au susținut invitarea a cinci țări. Argumentele invocate de Jacques Chirac în favoarea României sunt evocate cu lux de amănunte de Ron Asmus în

cartea sa de memorii „Opening NATO's Door – How The Alliance Remade Itself for a New Era” (Columbia University Press, New York, 2002): poporul român a făcut o alegere clară în favoarea democrației și a economiei de piață; opinia publică din România și-a exprimat sprijinul covârșitor pentru NATO, într-o manieră chiar mai entuziastă decât cea din Cehia și Ungaria; România are un rol esențial în stabilizarea flancului sudic al NATO, iar autoritățile de la București și-au demonstrat angajamentul participând la o serie de operațiuni în Balcani; pe scurt, România îndeplinește criteriile de calificare la fel de bine ca și Cehia, Ungaria și Polonia și este important ca Alianța, în încercarea de a depăși vechea divizare Est-Vest, să nu creeze o nouă divizare Nord-Sud pe continent.

Premierul italian a insistat, la rândul său, asupra rolului esențial ce revine Sloveniei și României în stabilizarea Balcanilor, „*regiune în care riscurile actuale și potențiale sunt cele mai mari*”.

A urmat un „*tour de table*”, poziția SUA în favoarea celor trei state fiind susținută de Marea Britanie și de grupul țărilor nordice (Danemarca, Norvegia și Islanda). Această poziție nu semnifica nicidecum un „nu” față de aderarea României la NATO, ci un „*not yet*” exprimat explicit de președintele american. SUA și celelalte țări care se pronunțau pentru limitarea primului val la trei candidați nu își ascundeau preocuparea în legătură cu perspectiva invitării republicilor baltice, manifestând o deosebită precauție să nu transmită semnale care să fie interpretate ca o eventuală discriminare sau abandonare a intereselor acestora. În schimb, șefii de guvern din Canada, Spania și Portugalia s-au raliat pozițiilor Franței și Italiei, pronunțându-se pentru invitarea a cinci candidați, incluzând România și Slovenia.

În aceste circumstanțe, șefii de stat s-au retras într-o ședință cu ușile închise, în care rolul de mediator i-a revenit can-

celarului german Helmut Kohl, care a subliniat că decizia de invitare a Poloniei, Ungariei și Republicii Cehre reprezenta deja „un miracol”, greu de anticipat cu doi sau trei ani în urmă. Experimentatul cancelar a propus să se pună accent pe mesajul politic ce urma să fie transmis celorlalți candidați, în sensul că opțiunile lor pentru aderare vor fi luate serios în considerare dacă vor continua reformele.

Soluția consensuală avansată de cancelarul Kohl și fermitatea manifestată până la capăt de președintele Chirac s-au materializat în textul Comunicatului final, prin invitarea celor trei state central europene să înceapă negocierile pentru aderare și reafirmarea continuării procesului de extindere, în baza articolului 10 al Tratatului Nord-Atlantic, prin stabilirea principiului „ușilor deschise” pentru ceilalți candidați. România era nominalizată explicit, împreună cu Slovenia, pentru progresele înregistrate în procesul de pregătire și menținerea șanselor pentru includerea lor în următorul val de aderare.

La 9 iulie, cu ocazia prânzului inaugural sub egida Consiliului de Cooperare Euro-Atlantic (*Euro-Atlantic Cooperation Council* - EAPC), cu participarea șefilor de stat și de guvern din țările NATO și parteneri, președintele Clinton avea să evoce România ca model de reconciliere istorică cu vecinii și de rezolvare a problemei minorităților etnice, în contextul preocupărilor pentru întărirea securității și stabilității în oricare din regiunile aflate în raza operațională a Alianței.

S-a pus de multe ori întrebarea dacă summitul de la Madrid a însemnat pentru politica externă și de securitate a României un succes sau, dimpotrivă, un eșec dureros. O bună perioadă a prevalat opinia că România ar fi fost pe nedrept ignorată în 1997, deoarece în plan militar era cel puțin la fel de bine pregătită ca și cele trei state care au primit invitații pentru începerea negocierilor de aderare.

Răspunsul nu poate fi simplu și necesită o evaluare mult mai complexă atât a nivelului de calificare a României, cât și a situației internaționale la momentul respectiv, inclusiv a stadiului de pregătire și a capacității Alianței însăși de a accepta și integra noi membri.

În primul rând, decizia summitului NATO din iulie 1997 nu a constituit o surpriză pentru politicienii români, fiind cunoscută din timp. Mai mult, semnificația momentului Madrid pentru România nu poate fi pe deplin înțeleasă fără a lua în calcul vizita la București a președintelui Clinton, survenită la două zile după summit. Astfel, la 11 iulie, președintele William Clinton ateriza la București, venind din Polonia, pentru a semna Parteneriatul Strategic SUA-România, prin care securitatea României intra sub protecția Statelor Unite, marcând astfel atingerea unui moment de vârf și intrarea relațiilor de cooperare bilaterală într-o eră nouă, necunoscută până atunci.

Constituirea Parteneriatului Strategic SUA-România avea să joace în anii următori un rol major în dezvoltarea unei relații bilaterale puternice în plan politic, economic și militar-strategic, precum și a încrederii reciproce, cu impact direct și semnificativ în finalizarea pregătirilor și a demersurilor României de aderare la NATO.

Deși scurtă, vizita președintelui Clinton la București nu a fost lipsită de emoții, mai ales din partea americană, care avea o serie de temeri cu privire la posibila reacție a românilor după decizia de la Madrid. „*Dacă președintele avea să fie huiduit pe străzile Bucureștilor?*”, se întrebau unii responsabili de la Departamentul de Stat, după cum mărturisește Ron Asmus. La rândul său, Doamna Madeleine Albright relatează cu extremă sinceritate și culoare: „*Dacă Polonia a fost minunată, România a fost incredibilă. Decizia președintelui de a merge acolo prezenta unele riscuri. Românii ar fi putut*

reacționa cu ostilitate la decizia NATO. În schimb, mulțimile erau chiar mai mari și mai entuziaste decât în Polonia. Ne-au făcut pe toți să ne simțim vinovați. Știam că urmasem raționamentul corect pentru moment, dar speram cu tărie că România avea să adere cât mai curând”.

Președintele Clinton va consemna, de asemenea, în Memoriile sale: „În Polonia se sărbătorea aderarea țării la NATO. La București, 100.000 de oameni au scandat «SUA! SUA!» ca să-și demonstreze sprijinul pentru democrație și dorința de a adera la NATO cât mai curând posibil”.

Evoluțiile ulterioare aveau să confirme din plin că summitul de la Madrid a reprezentat unul din momentele istorice care au marcat decisiv drumul nostru către NATO, România fiind propulsată de atunci la loc de frunte în preocupările ce au premers următoarea decizie de extindere a Alianței.

Ce a urmat este îndeobște bine cunoscut. Summitul din aprilie 1999, care marca și aniversarea a 50 de ani de la crearea NATO, s-a desfășurat în condiții extreme, suprapunându-se nefericit cu bombardamentele din Iugoslavia. Nu s-a procedat la o nouă extindere, dar România s-a prezentat cu un statut consolidat ca urmare a unei conduite exemplare pe timpul războiului, chiar dacă aceasta a presupus importante sacrificii și unele decizii resimțite dureros de români.

Invitația de aderare adresată României la summitul de la Praga, în noiembrie 2002, a părut astfel celor mai mulți un lucru firesc. Din 2004 România a început să fie prezentă la reuniunile la vârf ale NATO ca membru cu drepturi depline, iar în 2008, pentru prima dată, un summit al Alianței s-a desfășurat la București.

De la „summitul” de la București al Pactului de la Varșovia, din vara anului 1989, la summitul NATO din aprilie 2008 au trecut doar două decenii. Un timp extrem de scurt la scară istorică, însă extrem de condensat în privința transformărilor

profunde survenite nu doar în destinul românilor, ci și al lumii, în general.

Reuniunea de la București din aprilie 2008 a marcat cea de-a treia extindere a NATO de după 1989, continuând pe cele de la Madrid și Praga. De data aceasta a sosit timpul invitării Croației și Albaniei, în vreme ce Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, un candidat ce părea aproape sigur, a rămas în așteptare, datorită nerezolvării diferendului cu Grecia în privința numelui. Tot în așteptare au rămas și solicitările Ucrainei și Georgiei de a fi invitate în Membership Action Plan (MAP), pe fondul opoziției ferme a Rusiei, dar și al unor deosebiri de vederi între aliați privind stadiul de pregătire și, mai ales, impactul posibil în planul securității europene al unei eventuale decizii favorabile în cazul acestora. Principiul „ușilor deschise” pentru primirea de noi membri a fost însă reafirmat cu tărie.

Deși multe dintre deciziile importante ale Alianței sunt negociate și definitive înaintea reuniunilor la vârf, summitul de la București a reconfirmat faptul că uneori, inclusiv în legătură cu primirea de noi membri, hotărârile definitive se iau și în „ultima clipă”, la masa discuțiilor finale, după debateri nu rareori prelungite și furtunoase.

S-au scris deja și se vor mai scrie încă multe pagini despre importanța organizării summitului NATO la București pentru imaginea României, statutul și credibilitatea sa în lume. Dincolo de calculele de orice fel, învățătura cea mai de preț pentru noi, românii, în primul rând pentru politicieni, nu poate fi însă decât una simplă: interesul național transcende întotdeauna interesele partizane, iar atunci când se acționează la unison, este ascultată și respectată voința populară, urmează de regulă întâlnirea cu istoria. Povestea de succes a drumului României către NATO este, fără îndoială, o astfel de întâlnire.

Ioan Popa

Din ciclul „Adevărul care doare”, în acest număr vă prezentăm fragmente din volumul „Masacrele de la Katyn”, lucrare semnată de Dr. Ion Constantin, ce urmează să vadă lumina tiparului în toamna acestui an, sub egida Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului din cadrul Academiei Române.

LUNGUL DRUM AL ADEVĂRULUI DESPRE KATYŃ

Obstrucțiile anglo-saxone

Imediat după ce evenimentele întâmplate la Katyń au fost făcute cunoscute prin mass - media germane, știrea a apărut și în presa clandestină poloneză, ziarele "Nowy Kurier Warszawski" și "Goniec Krakowski" publicând, în perioada 13 aprilie – 19 mai 1943, o serie de materiale care imputau sovieticilor crimele comise împotriva ofițerilor polonezi. Au fost dezvăluite documente din arhivele secțiilor NKVD și GPU de la Smoleńsk, care au fost capturate de armata germană, la 16 iulie 1941, și pe care sovieticii nu au mai apucat să le distrugă...

În septembrie 1943, Biroul Informativ al celui de-al Treilea Reich a publicat o *Carte Albă* cuprinzând documentația referitoare la execuția în masă a prizonierilor de război polonezi. Materialul cuprindea și o listă cu numele victimelor identificate, care desigur nu era cea definitivă. Aceasta era pregătită de comisia Crucii Roșii Poloneze (PCK), dar nu va fi publicată până la sfârșitul războiului. În pofida dovezilor evidente cu privire la masacrele comise de sovietici asupra ofițerilor și civililor polonezi în primăvara anului 1940, cunoașterea adevărului despre Katyń a parcurs un drum lung și dificil. Încă din timpul celui de-al doilea război mondial, S.U.A. și Marea Britanie s-au opus oricărora dezvăluiri

despre caracterul, dimensiunile și făptașii masacrului comis de N.K.V.D.-ul sovietic asupra ofițerilor polonezi, în aprilie-mai 1940. Churchill, interesat să păstreze, cu orice preț, alianța cu Stalin, a decis să ascundă afacerea Katyń, mergând până la a aprecia că aceasta nu are «nicio importanță practică».

În ce-l privește pe președintele Roosevelt, atitudinea acestuia a fost determinată, fără îndoială, de indiferența față de destinul Europei de Est și de grija lui de a-și asigura cooperarea lui Stalin în organizarea lumii de după război.

Rolul exilului polonez

În aceste condiții dificile, un rol esențial pentru aflarea adevărului a revenit exilului polonez. Beneficiind de ample posibilități, comunitatea polonezilor din S.U.A. a reacționat energic încă de la primele dezvăluiri privind asasinarea militarilor și civililor polonezi în U.R.S.S. Evenimentele de la Katyń erau relatate într-o serie de articole apărute în ziarele "Chicago Tribune" și "Washington Times-Herald", problema fiind adusă în forul legislativ american de unii kongresmeni de origine poloneză.

Aceste demersuri erau boicotate de o serie de agenți ai Moscovei, care

penetraseră în Biroul Informațiilor de Război (Office of War Information-OWI).

Pe baza amplei documentații cu privire la victimele crimelor de la Katyń, precum și în legătură cu soarta celor peste 100.000 de prizonieri de război din U.R.S.S., în anul 1945 s-a format în Italia Biroul 2 de studii al Corpului Polonez. Materialele adunate de acesta au fost duse apoi la Institutul Hoover de la Stanford, S.U.A..

Spre sfârșitul războiului, Polonia devenise o "problemă jenantă" pentru Națiunile Unite. Într-un jurnal de călătorie, intitulat "Raport asupra rușilor" și publicat la începutul anului 1945, ziaristul american William L. White releva o serie de aspecte și întrebări deloc confortabile în legătură cu problema Katyń, subliniind inconsistența versiunii sovietice referitoare la asasinarea ofițerilor polonezi.

După câțiva ani de tăcere, explicabilă prin faptul că S.U.A. și Occidentul, în general, nu aveau interesul să provoace o confruntare cu Uniunea Sovietică, prilejul dezvăluirii adevărului a apărut odată cu izbucnirea războiului rece. Într-o lucrare cu caracter memorialistic publicată la Londra, în anul 1948, liderul Partidului țărănesc Polonez, Stanislaw Mikolajczyk, dedică un întreg capitol momentului Katyń, arătând că ordinul de executare a ofițerilor polonezi a fost dat de însuși Stalin. Un an mai târziu apărea, tot în capitala britanică, lucrarea generalului W. Anders, *O armată în exil. Istoria celui de-al doilea corp polonez*, care menționa, într-un capitol special consacrat *Crimelor de la Katyń* că sovieticii sunt vinovați pentru asasinarea a 4000 de ofițeri polonezi.

Comisia Madden

În S.U.A., semnalul unei schimbări notabile de atmosferă în legătură cu această problemă a fost lansat în 1949, odată cu constituirea de către Arthur Bliss-Lane a unui comitet de cercetare a asasinatelor de la Katyń. Comitetul a reușit să adune o serie

de date și mărturii importante referitoare la Katyń, chiar în condițiile lipsei unei proceduri legale în acest scop.

Schimbările intervenite în politica guvernului SUA, ca și a statelor Europei Occidentale față de URSS, au permis scoaterea la lumină a chestiunii crimelor de la Katyń. În condițiile în care atrocitățile comuniste împotriva prizonierilor de război americani din Coreea produceau o vie emoție în rândul populației americane, Congresul de la Washington a decis să facă lumină în ceea ce privește crimele împotriva ofițerilor polonezi.

O primă măsură a fost luată în septembrie 1950, când administrația americană a hotărât să publice raportul, care fusese secret până atunci, al lt. col. John H. Van Vliet Jr. ofițer al armatei americane în timpul celui de-al doilea război mondial.

La 18 septembrie 1951, Camera Reprezentanților a Congresului SUA a votat constituirea unei comisii speciale pentru cercetarea și elaborarea unui document oficial în problema asasinatelor de la Katyń. Într-un raport numărând 2.362 de pagini, comisia concluziona că "*NKVD-ul sovietic a săvârșit asasinarea în masă a ofițerilor și elitei intelectualilor polonezi în pădurea de la Katyń, de lângă Smoleńsk, din Rusia, cel mai târziu în primăvara anului 1940..., urmărind eliminarea tuturor celor care în viitor ar fi putut împiedica comunizarea deplină a Poloniei*".

„Calomniile cercurilor imperialiste”

Reacția propagandei comuniste a fost imediată. Pe 29 februarie 1952, guvernul sovietic trimitea la Washington o notă de protest în care aprecia raportul Comisiei Congresului drept o încălcare a normelor internaționale unanim acceptate, cât și o încercare de a știrbi prestigiul Uniunii Sovietice.

Urmând cu obediență poziția Kremlinului în această problemă, conducerea comunistă de la Varșovia a dat o declarație

în care respingea "calomniile cercurilor imperialiste" cu privire la Katyń, încercând să oscileze între minciună și tăcere.

Ca urmare a dezghețului intervenit în relațiile americano-sovietice, după moartea lui Stalin (martie 1953), a instalării unei noi conduceri la Kremlin și încheierii războiului coreean (iulie 1953), lucrurile n-au mai avansat pentru o perioadă. Spre deosebire de Washington, Londra a rămas consecventă poziției inițiale. Guvernele britanice nu au dat publicității niciodată documentele aflate în arhivele lor, au interzis comunității poloneze, în mai multe rânduri, comemorarea evenimentului, iar cărțile de istorie au continuat să arunce responsabilitatea crimelor asupra naziștilor.

Reluarea problemei Katyń odată cu destalinizarea

Problema crimelor de la Katyń avea să fie reluată de S.U.A. odată cu procesul destalinizării inițiat de noua conducere de la Kremlin. La 26 iulie 1956, Comisia specială a Congresului SUA a trimis o scrisoare primului secretar al P.C.U.S., Nikita S. Hrușciiov, în care se cerea dezvăluirea și recunoașterea asasinatelor săvârșite la Katyń de către regimul stalinist.

Deși regimul din Polonia continua să prezinte acest episod ca datorându-se germanilor, în rândul populației era larg cunoscut adevărul în legătură cu vinovăția sovieticilor pentru crimele de la Katyń, ceea ce explică, într-o anumită măsură, amplele mișcări de protest din 1956, care au dus la înlocuirea "liniei dure" a stalinistilor din conducerea P.M.U.P. și readucerea la putere a lui Wladyslaw Gomulka. Întrebat la diverse întâlniri despre cine este răspunzător pentru crimele de la Katyń, Gomulka avea invariabil același răspuns: "*problema a fost analizată de germani care au găsit dovezi grăitoare despre vinovăția Uniunii Sovietice, apoi Comisia Sovietică a analizat aceeași problemă și a găsit dovezi privind vina germanilor. Și este și o a treia poziție:*

rațiunea de stat care cere Poloniei să tacă referitor la această problemă".

În 1960, Comisia pentru Activități Neamericane a Camerei Reprezentanților a S.U.A. a dat publicității un album ilustrat, intitulat *A nu se uita. O retrospectivă în imagini a comunismului în acțiune*, care avea menirea de a reaminti americanilor despre metodele de teroare practicate de sovietici.

Emigrația poloneză din Occident a organizat, în această perioadă, o serie de manifestări comemorative, publicând, totodată, studii și articole în presă, referitoare la Katyń. Una dintre cele mai cunoscute și valoroase lucrări pe această temă este cea a istoricului american de origine poloneză, Dr. Janusz K. Zawodny, intitulată *Moarte în pădure. Istoria masacrului din pădurea Katyń* și care a fost publicată în 1962, fiind reeditată apoi în mai multe țări.

Un alt moment important în cunoașterea adevărului despre Katyń se înregistrează în anul 1964, când apare cartea *Rusia în război. 1941-1945*, scrisă de Alexander Werth, fost corespondent de război la Moscova în acea perioadă. În lucrarea sa, Werth concluzionează că "*mai mult decât probabil, dacă nu sigur, sovieticii sunt responsabili pentru Katyń*".

În anii '70 au apărut și alte lucrări valoroase, care prezentau în mod documentat adevărul despre Katyń. Dintre acestea, menționăm pe cele ale lui Louis FitzGibbon, secretar general al Consiliului Britanic pentru Ajutorarea Refugiaților, care a demonstrat, fără putință de tăgadă, vinovăția sovieticilor în legătură cu acest episod.

Inițiative pentru implicarea O.N.U. în chestiunea Katyń

Exilul polonez din S.U.A., Marea Britanie, dar și din alte țări occidentale, a devenit, treptat, tot mai activ în legătură cu subiectul Katyń. În Marea Britanie a început să se strângă donații pentru ridicarea

unui obelisc în memoria ofițerilor polonezi executați de NKVD, în primăvara anului 1940. BBC-ul a consacrat, totodată, o serie de emisiuni de largă audiență problemei militarilor și civililor polonezi asasinați în pădurea Katyń.

Demersurile britanice se desfășurau în paralel cu cele similare inițiate în alte țări. Astfel, în iulie 1971, președintele Congresului Polonezilor Americani, A. Mazewski s-a adresat ambasadorului S.U.A. la Organizația Națiunilor Unite, solicitând declanșarea unei anchete a acestui for în legătură cu asasinarea militarilor polonezi. În aceeași lună, kongresmanul Roman Puciński cerea guvernului Statelor Unite să facă demersuri ca problema masacrelor de la Katyń să fie înaintată pentru dezbateră în cadrul Adunării Generale a O.N.U.

Posibilitățile de cercetare a temei Katyń au fost considerabil lărgite odată cu declasificarea, în anul 1972, de către Foreign Office-ul britanic a unor documente relevante în această problemă (după trecerea perioadei legale de 30 de ani). Între aceste documente s-a aflat raportul secret întocmit de fostul ambasador britanic pe lângă guvernul polonez din exil, Owen O'Malley, care arată fără echivoc faptul că, încă din primăvara anului 1943, Cabinetul de Război de la Londra dispunea de informații demne de încredere referitoare la adevărații făptași ai crimelor comise împotriva prizonierilor de război polonezi. Presa din statele democrate, dar mai presus de toate postul de radio Europa Liberă au dat acestei probleme un amplu ecou.

Reacții sovietice față de resuscitarea interesului privind problema Katyń

Resuscitarea interesului față de problema Katyń, în Marea Britanie, la începutul anilor '70, a provocat reacții nervoase din partea autorităților sovietice. Pe 12 aprilie 1971, ministrul afacerilor externe, Andrei Gromîko, a adresat o scrisoare oficială

atât Foreign Office-ului, prin ambasadorul sovietic de la Londra, cât și Ambasadei Marii Britanii de la Moscova, prin care Guvernul Maiestății Sale era acuzat de *"încercări de a readuce în actualitate născocirile calomnioase ale propagandei lui Goebbels"*.

De menționat că, în aceeași perioadă, autoritățile sovietice au întreprins măsuri deosebit de dure împotriva oricărui cetățean din U.R.S.S. care îndrăznea să pună la îndoială versiunea oficială privind Katyń-ul.

Monumente în toată lumea

În iulie 1975, la sediul parlamentului britanic a avut loc o conferință de presă, în cadrul căreia organizatorii au făcut apel la Tribunalul Internațional de la Haga, pentru cercetarea problemei ofițerilor și civililor polonezi omorâți de organele de represii sovietice în primăvara anului 1940. În același timp, kongresmanul Klemens Zablocki a prezentat în Legislativul S.U.A. o declarație a Congresului Polonezilor Americani pe tema crimelor comise de NKVD împotriva militarilor polonezi.

În mai multe țări s-au ridicat monumente pentru comemorarea Katyń-ului. În noiembrie 1975, arhiepiscopul Wladyslaw Rubin a sfințit un monument ridicat la Stockholm în amintirea celor dispăruți la Katyn. Un monument asemănător a fost construit în cimitirul Gunnersbury din cartierul londonez Kensington-Chelsea. Obstacolele create prin Ambasada sovietică de la Londra, cât și ezitățile Marii Britanii cu privire la ridicarea unor monumente consacrate Katyń-ului aveau să fie depășite abia după 1979, odată cu accederea la putere a guvernului conservator condus de Margaret Thatcher.

Exilul polonez și-a făcut simțită prezența în ceea ce privește cunoașterea adevărului despre Katyń nu numai în Europa și America, dar și în alte zone ale lumii. Astfel, după zece ani de eforturi, în 1981

diaspora poloneză din Republica Africa de Sud și Zimbabwe a reușit să ridice un monument dedicat Katyń-ului, la Johannesburg. Acesta se adăuga altor monumente ridicate în acea perioadă în Australia – la Canberra și Adelaide, precum și în Noua Zeelandă, la Wellington.

În același timp, o serie de lucruri încep să se schimbe și în țară. Societatea poloneză nu a fost înfrântă de presiunile puterii comuniste, aceasta plătind un preț mare pentru păstrarea amintirii victimelor crimelor de la Katyń, precum și pentru amintirea adevăraților vinovați. Atitudinea celor care s-au încumetat să vorbească, să scrie sau să demonstreze în apărarea amintirii zecilor de mii de ofițeri și polițiști polonezi a făcut ca asasinatelor de la Katyń să rămână în memoria și conștiința polonezilor.

Problema Katyń era amintită numai în discuții private, în familie sau între prieteni și abia în anii '70 a început să fie menționată în cercurile de opoziție sau în cele reunite pe lângă biserică, ajungând la sfârșitul aceluia deceniu să fie unul din principalele subiecte de discuție în mediile anticomuniste.

Amintirea Katyń-ului a devenit, tot mai mult, subiectul unor manifestări publice, odată cu apariția, în anul 1980, a mișcării social-sindicale "Solidaritatea". O dovadă a forței de organizare a Sindicatului Liber aflat în curs de constituire au fost

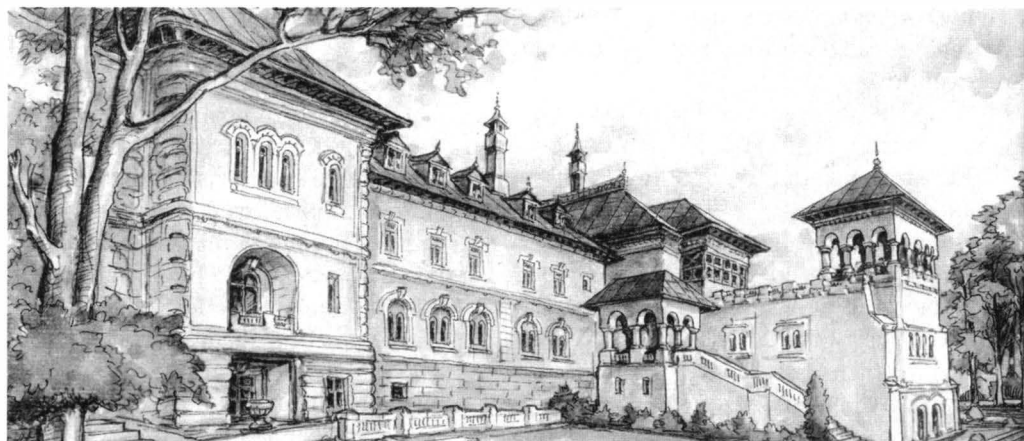
manifestările ocazionate de comemorarea a 4 decenii de la asasinatelor de la Katyń, în aprilie 1980. În întreaga țară au fost răspândite manifeste și scrisori care aminteau de tragicele evenimente petrecute în urmă cu patruzeci de ani.

Introducerea stării de război în Polonia, la 13 decembrie 1981, a obligat la o anumită temperare a manifestărilor deschise în legătură cu Katyń-ul, însă o reducere la tăcere totală nu mai era acum posibilă. În a doua jumătate a anilor '80, tema asasinatelor de la Katyń este tot mai frecvent abordată în mijloacele de informare în masă. În diverse localități din țară încep să se constituie organizații denumite "Rudele celor de la Katyń" ("Rodziny Katyńskie").

Până în 1989, uneori aproape simultan, grație eforturilor extraordinare ale exilului polonez, au fost ridicate monumente de diferite categorii și genuri artistice și arhitecturale, consacrate Katyń-ului în S.U.A., Canada, Australia și Noua Zeelandă, Marea Britanie, Franța, Italia, Suedia și, evident, Polonia.

Rolul exilului polonez în cunoașterea adevărului despre Katyń a fost unul cu totul excepțional, având valențe și semnificații deosebite, inclusiv ca model în ceea ce privește slujirea adevărului istoric și a intereselor naționale.

Dr. Ion Constantin

CUBA, COPILUL NEDORIT AL SUA, VREA ACASĂ

Castro este muribund, dar n-a murit încă!

Unul dintre cele mai intrigante subiecte ale scenei internaționale din ultimii 50 de ani l-a constituit Cuba, și nu neapărat Cuba în sine, cât mai ales Cuba în relația cu SUA.

Cum a fost posibil ca SUA să accepte apariția unui stat socialist în coasta ei, la mai puțin de 180 de km distanță de țărmurile Floridei? Cum de au tolerat-o atâta timp? Au intrat când și cum au vrut, oriunde în lume, în țările din America Latină, în Vietnam, în Afganistan, în Irak, în Balcani, chiar în unele țări din fosta URSS, numai în Cuba nu.

După căderea socialismului european, toată lumea a fost convinsă că s-a terminat și cu regimul de la Havana. Dar n-a fost așa. Deși dispăruse baza de susținere a Cubei, URSS și țările socialiste europene, și Cuba rămăsese în aer, ea se încăpățâna să nu cadă. Era în aer, dar nu cădea. Schimbările întârziu să apară. Fidel rămânea „*vivo y coleando*” (viiu și dând din coadă), continuând să joace țințoroii pe nervii americanilor.

După retragerea bazelor rusești din Cuba s-a zis că e gata. Că s-a terminat cu Fidel Castro. Nu s-a întâmplat nimic, nici de data aceasta!

În prezent, lumea și-a luat un alt răgaz: Fidel e bătrân și bolnav, n-o mai poate duce mult. Acum chiar că e gata, după Fidel s-a terminat și cu Cuba, vin americanii peste ei și gata!

Întreprinzători, europenii și canadienii au decis să investească rapid în Cuba,

în condiții mult mai puțin profitabile decât în alte țări, pentru a-i prinde venirea americanilor bine implantanți acolo (investițiile străine din Cuba, începute în 1995, însumează, deja, peste 60 de miliarde dolari). Cubanezii s-au bucurat și le-au mulțumit, ca pe vremuri țărilor socialiste, și se uită, mai departe, peste gâră.

Stau cu fața spre Nord, spre americani, și cu mâinile pâlne la gură le strigă măscări până răgușesc și limba spaniolă capătă inflexiuni englezești. Au, însă, grijă să tragă cu ochiul la ce bani vin de dincolo. Banii, oricum ar veni și de care ar fi, sunt buni. Fie că vin prin „*remesas familiares*” ale cubanezilor fugiți de acasă dar care nu-și uită familiile, fie că vin prin diferitele fonduri, subfonduri și ajutoare americane de sprijinire a opoziției din Insulă și a luptei pentru democrație, tot buni sunt.

Banii care vin în Insulă, sunt pentru cubanezi, e bine! Un lucru îi supără totuși: din presă, declarații politice și luări de cuvânt rezultă că anual se alocă luptei împotriva tiraniei lui Castro și instaurarea democrației în Cuba sume importante, chiar foarte însemnate, dar acestea nu ajung integral la grupurile de opoziție din Cuba, pentru că nu sunt donate direct acestora. Trec pe la nu știu ce organizații ale emigrației cubaneze din Florida care, sub motivația că sprijină instaurarea democrației în Cuba, vămuiesc sumele respective într-un mod de-a dreptul nerușinat. Păi, dacă sunt bani pentru opoziția din Cuba, să vină în Cuba, că acolo cubanezii fac ei opoziție de n-or să ajungă nici toate fondurile FMI și BM la un loc. Sau măcar să le dea Bisericii cato-

lice din Cuba să le împartă ea la adevărații opozanți ai lui Fidel Castro, dar nu hoților de „gusanos” din Florida.

Și totuși, de ce e Cuba copilul nedorit al SUA? De ce a ajuns tocmai la socialism și tocmai ea?

Calle Dragones

Mi-aduc aminte de o întâmplare pe-trecută în Habana Vieja (centru istoric al Havanei datând din epoca colonială spaniolă). Era prin 2000 și treceam pe Calle Dragones, strada fabricii de țigări de foi „Partagas”. (A propos, dacă treceți prin Cuba, să nu cumva să ziceți la țigara de foi „trabuc”, că vă faceți de râs. „Trabuco” în spaniola cubaneză e ceva de rușine masculină. Ziceți-i „puro” sau „tabaco”, că e mult mai bine.)

Și, deci, cum mergeam eu pe Calle Dragones, mă agață din mers doi tineri, un el și o ea, ca să-mi ofere „puros”. I-am refuzat cu un semn al capului și mi-am văzut de drum. Dar de un cubanez care vrea ceva nu scapi ușor.

- *Vi le dăm la preț bun și sunt făcute de fabrică...*

- Nu, mulțumesc, nu vreau, nu fumez, am catadicsit eu și am trecut mai departe.

- *Le luați pentru un prieten care fumează, că-s bune, făcute de mână, la fabrică, și vi le dăm la preț bun...*

- Nu, nu vreau și lăsați-mă în pace, am replicat cu o undă de iritare în glas.

- *Ce, nu vreți să vorbiți cu noi, nu? Sunteți turist. Ați venit în Cuba, că vă place Cuba, dar nu și cubanezii, nu-i așa?* - Îmi răspunse cu aceeași iritare fata din cuplul de tineri.

- Nu-mi place să vorbesc pe stradă cu necunoscuți, i-am răspuns eu cu un aer de superioritate.

Descumpăniți de răspuns, cei doi au încetat să se mai țină după mine și m-au lăsat în pace. Ultimele cuvinte ale fetei, însă, mi-au răsunat multă vreme în cap: „Vă place Cuba dar nu și cubanezii”. Nu

era adevărat! Mie îmi plăceau cubanezii! Îmi plăceau prietenia, veselia și sinceritatea lor vicleană, pornită dintr-o inteligență și ingeniozitate venite de departe. Lejeritatea cu care tratau lucrurile cele mai serioase. Ce să mai zic de muzica și de dansurile lor contagioase? Mă fascina obiceiul lor de a face „piropos” (complimente făcute pe stradă unui necunoscut, bărbat sau femeie, dacă îți place la el sau la ea ceva din îmbrăcăminte sau din înfățișare, fără nici o conotație ofensatoare).

Mă amuzau la piață sau în magazine când, ginindu-mă că sunt străin, încercau să mă tragă în piept la cântar, la preț sau la rest, și apoi surâsul lor complice și apreciativ că m-am prins și nu sunt un „yanki bobo” (yankeu fraier), că sunt, într-un fel, de-al lor. Ce mai încolo și încoace, erau niște figuri!

„Vă place Cuba dar nu și cubanezii.” Aveam să înțeleg mai târziu oful lor cel mare, după ce am început să aflu câteva amănunte din istoria lor:

După războiul americano-spaniol din 1898, când Spania pierde Guam, Puerto Rico și Cuba, Congresul american nu aprobă incorporarea Cubei. În discuțiile din forul legislativ american de la acea vreme, kongresmenii au respins posibilitatea ca „o populație dominată de leneși, neserioși, instabili, corupți și vicleni, precum cubanezii, să facă parte din națiunea americană”(!!!) Adică, cei din Puerto Rico, da! Cubanezii, nu!

Iată, așadar, de unde venea frustrarea fetei de pe Calle Dragones. Iată ce îi doare cel mai tare pe cubanezi, mai rău decât toate înjurăturile și umilințele de care au avut parte: americanii nu îi vor!

Durerea e cu atât mai mare cu cât ei, cubanezii, îi simpatizează pe americani, îi invidiază, vor să fie ca ei, visează să fie cu ei. Pare paradoxal, nu? Ei, bine, și acest aspect este unul care îi diferențiază pe cubanezi de restul țărilor latine. Dacă în toate țările latine populația resimte o aversiune intrinsecă față de „los gringos”

[apelativul vine de la cuvintele *green go*, îndemn cu care soldații americani purtând uniforme verzi (green) erau poftiți de latino-americani să plece (go) acasă], în Cuba sentimentul respectiv nu există. Nu se folosește nici cuvântul „gringo”, deși este cunoscut, în locul lui utilizându-se „yanki”, de la *yankee*. Cubanezii îi vor pe americani, îi așteaptă, se pregătesc de venirea lor, dar americanii nu îi vor pe cubanezi.

Cuba vrea acasă

Ce-ar însemna să intre americanii în Cuba? Ce să facă americanii cu 11 milioane de copii care le vor sări în brațe și apoi li se vor urca în cârcă? Nu îi au pe portorici (mai temperați, totuși), care la toate referendumurile organizate de mișcările independentiste răspund cu NU la întrebarea dacă vor să se desprindă de SUA? Nu au destui cubanezi în Florida care decid la fiecare 4 ani cine se alege guvernator, iar candidatul la Președinție are un punct obligatoriu de bifat în Florida pentru a ajunge la Casa Albă?

Încă 11 milioane de latino-americani, care să se adauge la cei deja existenți în număr de 52,5 milioane (17,5 % din populația totală a SUA)? Adică să se ajungă la 63,5 milioane de latino-americani, cu o pondere de peste 20% din totalul populației? Cu rata natalității pe care aceștia o au? Deja, în SUA, în magazine, nu mai ai nevoie să știi engleza dacă vorbești spaniola. Nu mă refer numai la statele din Sud. Duceți-vă la New York!

Să ne mai întrebăm, deci, ce se va întâmpla în Cuba după dispariția lui Fidel Castro? Da, poate fi o problemă! Dar problema nu este a Cubei. Problema este a Statelor Unite. În ceea ce îl privește pe Castro, el este liniștit. L-au părăsit americanii și l-au împins către URSS, n-au vrut să mai știe de el după ce i-a scăpat de mafia necontrolabilă a sergentului Fulgencio Batista și n-au mai vrut să știe nici de cubanezi, dar s-a descurcat. De el au

scăpat, aproape, dar nu și de cubanezi, iar pe cubanezi Castro îi pregătește de câțiva ani buni pentru marea schimbare.

Când a înțeles, după 1990, care este viitorul firesc al Cubei, și anume cel alături de vecinii ei puternici și nu de alții de la dracu-n praznic, Castro a declanșat un amplu proces de pregătire. În școlile cubaneze se învață engleza, toți funcționarii din ministere și instituții importante de stat învață aceeași limbă, iar *El Comandante* face pe nizmău și se întreabă retoric de ce unii cubanezi știu rusa și nu engleza, care este limba cea mai vorbită pe plan internațional.

În economie, a dat drumul investițiilor străine, iar întreprinderile de stat le-a transformat în întreprinderi particulare de stat. Noțiune ciudată și de neînțeles, o struțo-cămilă care se va dovedi, în curând, dacă a fost sau nu inspirată. Respectivelor întreprinderi li se fixează un nivel anual de aport financiar la bugetul centralizat și li se lasă toată libertatea de acțiune în stabilirea politicii economice, a planurilor de export, de investiții, de angajare și pregătire de personal, astfel încât schimbările ce vor veni să nu-i ia ca din oală, precum pe români, bulgari, unguri și alții, care și acum, după aproape 20 de ani, se mai încurcă, încă, în mecanismele economiei de piață. Casele, vilele, imobilele părăsite de foștii proprietari se renovează și li se face devizul cheltuielilor de întreținere și reparații, fiind pregătite să își primească vechii stăpâni cu chitanța în mână. Ca în cel mai autentic capitalism, nu?

După ce a fost împinsă către străini (vom vedea cum, în alt articol), Cuba - copilul nedorit al SUA - vrea acasă.

Ovidiu Curea

PARTICULARITĂȚI ALE LUPTEI ÎMPOTRIVA TERORISMULUI

Paza bună trece primejdia rea

Astăzi teroriștii sunt cu mult mai sofisticăți decât înainte. Aceasta îi face imprevizibili. Urmare atacurilor din New York în 2001 și Londra în 2005, ambele orașe au fost aglomerate cu polițiști bine înarmați și trupe. Unii reprezentanți ai opiniei publice au denumit această reacție ca una “retroactivă” sau “puțin prea târziu”. Nu este nici una, nici alta. În ambele cazuri, serviciile de securitate nu aveau siguranța că nu se vor comite și alte acțiuni în continuare. Un atentat în Londra ar putea fi “semnalul” sau “momentul de declanșare” pentru alt atac în New York.

De menționat că în câteva minute de la atentatul cu bombe din 7 iulie 2005 din Londra, structurile antiteroriste americane au dispus, în regim de urgență, măsuri severe pentru întărirea securității și în New York, sute de ofițeri specializați fiind deplasați în zone sensibile de pe raza întregului oraș. A fost sporit numărul de patrulare în uniformă, fiind evident că atacurile din Londra au provocat valuri chiar și peste Atlantic.

Infiltrarea, metodă riscantă, dar eficientă

În funcție de condiții, circumstanțele curente și adesea de țara în care se operează, lucrul sub acoperire și transmiterea informațiilor secrete obținute pe această cale pot constitui, cu certitudine, o problemă serioasă.

Infiltrarea unei celule teroriste, bandă criminală sau alt mediu ilegal cu un lucrător operativ este și dificilă și periculoasă,

uneori chiar imposibilă. În ultimul timp, cel puțin 6 celule teroriste suspecte din Canada, Marea Britanie și SUA au fost infiltrate cu succes de către unii lucrători operativi. În fiecare caz membrii acestor celule erau asociați cu Al-Qaida.

Pentru penetrarea în siguranță a oricărei celule, autoritățile trebuie mai întâi să stabilească cine sunt principalii membri, jucătorii de bază și relațiile interioare respective.

În afara lor, grupul poate folosi și „personal auxiliar”, care cunoaște câte ceva despre intențiile grupului fără a fi neapărat la curent cu planurile operaționale sau identitatea principalilor membri activi.

Numeroase grupe teroriste din anii '70 și '80 erau de dimensiuni reduse și ocupate cu o anumită zonă a operațiilor. Grupul din Bologna (Italia) - Brigăzile Roșii - de pildă, format din studenți protestatari dedicați “lupte armate împotriva statului capitalist”, era notoriu pentru atacarea obiectivelor guvernamentale. Capturarea unui membru activ ducea, deseori, la prinderea celorlalți teroriști. Astăzi, însă, teroriștii sunt mult mai precauți.

Odată ce o celulă teroristă a fost identificată, trebuie evaluate rolul și intențiile acesteia. Supravegherea electronică, pe jos și cu vehicule poate pune la dispoziție o abundență de informații secrete utile. Analistii vor folosi aceste date pentru: identificarea membrilor de bază și a persoanelor care îi sprijină; determinarea rolului acestora; stabilirea urgenței investigațiilor; acumularea și, eventual, descifrarea unor cuvinte codificate folosite în comunicările

interne sau cu alte grupări; identificarea locurilor de întâlnire și a posesorilor diferitelor numere de telefon; monitorizarea conexiunilor internaționale; controlarea comunicațiilor pe internet; identificarea și blocarea surselor de finanțare.

Obținerea unui cod de bare al unui colet suspect poate oferi informații secrete vitale. Este important să se țină seama de aceste detalii atunci când se operează sub acoperire.

Protecția identității

Pentru teroriști, obținerea unei noi identități este deja o operațiune ușoară. Fabricarea unei cărți de credit noi, cu datele din cea furată, durează doar câteva minute. Aparat și programe necesare în acest scop sunt puse la dispoziție de furnizori în toată lumea. Acestea pot fi ușor reglate pentru a citi banda magnetică a oricărei cărți de credit și, pe baza unei tehnologii simple, pot trece de orice sisteme de securitate.

Mașinile menționate mai sus rețin pur și simplu datele și le transferă pe o carte de credit (card) nouă. Un expert poate fabrica un card nou în circa 10 minute. Din păcate, cardul se va potrivi la 99% din automatele bancare din țară, cel puțin până la introducerea așa-zisei cărți de credit total securizată.

Datele dintr-un card apar în toate chitanțele de gaze, cumpărături, impozite etc. Chiar dacă unele cifre lipsesc, programe sofisticate pot să le găsească și să le tipărească rapid. Restaurantele reprezintă probabil punctele cele mai sensibile. Datele personale sunt tipărite în totalitate și, în numeroase situații, unii funcționari au fost prinși vânzând informații de pe card.

Pare incredibil cum mulți dintre cumpărători aruncă neglijenți date din chitanțe pe unde apucă sau pe jos lângă automatele bancare. Pe cei ce le aruncă la sacul de gunoi din casă îi avertizăm că există persoane din lumea infractorilor angajați special să selecționeze din gunoi

(căutătorii de gunoarie) diferite hârtii, pentru a identifica numărul cardului dvs. și declarațiile pentru bancă.

Biometria - cea mai actuală tehnologie pentru securitate

Pornind de la interceptarea conversațiilor telefonice cu telefoane celulare și continuând cu interceptarea comunicațiilor prin satelit și până la senzori multifuncționali, informațiile pe care le adunăm constituie protecția fundamentală împotriva terorismului și altor amenințări.

De la începerea războiului global împotriva terorismului, s-a pus un accent sporit pe securitate, controlul accesului și identificare. Identificarea sigură este mai critică decât oricând.

În trecut, indivizii erau identificați printr-o dată sau informație cunoscută, precum numărul de asigurare socială, numele de față al mamei, permisul de conducere, un card ATM, legitimația de serviciu sau cheia unei locuințe.

Astăzi există o tehnologie care asigură identificarea sigură prin folosirea amprentelor digitale, a irisului, geometria facială și a mâinii, recunoașterea vocii și a semnăturii.

Biometria s-a dezvoltat cu rapiditate în ultima perioadă. De fapt, primul procedeu de biometrie comercială a fost pus la punct în urmă cu aproape 25 de ani și există o șansă mare ca oricine să fi dat de unul dintre aceste sisteme de identificare biometrică și de control al accesului.

Pe măsură ce continuă progresele în acest domeniu specific al tehnologiei, adaptarea va crește și este posibil să vedeți curând un sistem biometric de identificare încorporat în automobile și tastatura computerelor.

Odată cu scăderea rapidă a prețului, tehnologia va începe să fie folosită pe scară largă. Centrele de date, zonele de stocare de mare volum, laboratoarele de cercetare

și dezvoltare sunt primele obiective pentru folosirea procedeeleor biometrice. De fapt, se estimează că există aproximativ 30.000 de locații doar în Statele Unite care folosesc în mod activ sisteme biometrice pentru controlul accesului pe teritoriul american.

Tehnologiile biometrice sunt definite ca *“metode automate de identificare și autentificare a identității unei persoane în viață pe baza unei caracteristici fiziologice sau de comportament”*.

Sistemele de identificare biometrică și de control al accesului se bazează pe câteva tehnici și procedee, care pot fi grupate în două categorii. *Biometria fizică* folosește caracteristici fizice pentru identificare și include recunoașterea amprentelor, a feței, a irisului, a retinei și a mâinii. A doua categorie o constituie *biometria comportamentală* și folosește pentru recunoaștere caracteristici precum: vocea sau scrisul.

Bilețelul...compromițător

Dacă cei cu intenții teroriste sau activități infracționale cred că singurii lor “dușmani” sunt poliția, camerele video de supraveghere, serviciile de securitate sau legea, ar trebui să se gândească mai bine. Lumea informațiilor este plină de mijloace, unelte, persoane și “trucuri” ale meseriei prin intermediul cărora se culeg informații vitale despre subiecții aflați sub supraveghere - pe lângă toate acestea, doi aliați mai puțin cunoscuți - bilețul și chitanța.

Acestea apar sub toate formele și dimensiunile: unele sunt pătrate, de aproximativ 4 cm, în timp ce altele, ca formularul de rezervare a unui zbor tipărit de pe Internet, sunt de mărimea unei coli de hârtie A4. Valoarea sa materială este aproape zero, dar un bilet, și mai ales data pe care o conține, este de mare importanță pentru un serviciu de informații.

Fiecare bilet de tren sau de metrou conține date foarte prețioase. Ofițerii pot afla când și unde a fost cumpărat bilețul. Apoi examinează tipul de călătorie care

poate fi efectuată cu fiecare bilet. Un bilet “dus-întors”, de exemplu, poate furniza informații despre ambițiile subiectului; din alte bilete rezultă în ce gări a oprit trenul. Aceste detalii sunt importante pentru faza de debut a investigațiilor.

Pentru cei care investigau rămășițele unui tren după atrocitățile din 7 iulie din Londra, găsirea unor obiecte de acest fel s-a dovedit a fi de mare importanță. Biletele de călătorie cumpărate în diferite stații (și recuperate din buzunarele cadavrelor celor care au detonat bomba) au condus cercetările poliției către Luton și au făcut posibilă chiar recuperarea unor materiale explozibile.

Analiza tichetelor de parcare de pe automobilele din gara Luton a scos la iveală și mai multe informații. Curând după aceea, urmele au dus către Leeds și, foarte curând, toți cei patru teroriști au fost identificați. La doar câteva ore a fost găsit și locul în care a fost fabricată bomba și mai multe investigații au putut fi pornite.

Realizarea profilului unui terorist

Ducem un război total împotriva teroriștilor și terorismului, dar dușmanul din acest război este ascuns și totuși reprezintă o amenințare fățișă. Acest dușman al secolului 21 formează celule ascunse de teroriști care se pregătesc și așteaptă momentul potrivit să lovească. Ideal ar fi să descoperim această amenințare înainte de a deveni o realitate.

Pentru a îndeplini această sarcină au fost alcătuite ghiduri pentru realizarea profilului teroristului și acestea au fost permanent revizuite. Prin aceste metode de realizare a profilului, trăsături semnificative și particularități ale activității lui Ossama bin Laden au fost combinate cu posibile amenințări singulare la adresa societății noastre.

Profilul terorist al lui bin Laden nu mai reprezintă o chestiune de alegere a semnalelor de suspiciune. Nu mai trăim

Într-o lume care poate fi naivă față de realitatea vulnerabilității noastre. Ghidul profilului trebuie lărgit pentru a include în el o activitate mai obscură și indivizi și grupuri care încearcă să se amestece în modul nostru de viață. Un profil de terorist nu-i mai include acum doar pe cei care s-au antrenat în taberele din Afganistan, ci și pe indivizii suspecti care folosesc propriile noastre metode și centre de pregătire ale societății pentru a pune la cale acțiuni împotriva umanității.

Profilul teroristului nu trebuie să cuprindă un simplu profil rasial unde o persoană de o anumită proveniență, religie, culoare sau credință este în mod automat selectată. Statele Unite, de exemplu, este căminul unei arii largi de oameni de diferite apartenențe, care se bucură de libertăți ce nu există în multe alte părți ale lumii. De aceea, felul în care arată din punct de vedere fizic nu reprezintă un punct de plecare în caracterizarea unei persoane ca fiind suspect de terorism.

Din nefericire, persoane nevinovate, cu înfățișare și proveniență din Orientul Mijlociu au fost pe nedrept incluse în categoria persoanelor "suspecte". Trebuie să ne asigurăm că protejăm mai degrabă decât să etichetăm în mod automat. De aceea, în realizarea profilului terorist trebuie să includem categorii largi mergând dincolo de rasă.

Războiul financiar

Bombe în rucsac, răpiri și alte tactici teroriste pot fi întâlnite și dejucate, dar există și o altă formă de terorism și anume cea care pornește de la o declarație a lui Osama bin Laden, care a amenințat că „va lovi Occidentul în domeniul financiar și va aduce Statele Unite la faliment”.

În noua ordine a Războiului Nerestricționat (*UnRestricted Warfare*), atacul la adresa infrastructurilor financiare și a resurselor unei națiuni rămâne una dintre cele mai temute și mai eficiente

modalități la îndemâna teroriștilor. Din nefericire, cei mai mulți nu realizează, nici chiar în secolul 21, că instituțiile financiare reprezintă o parte a planului atacului terorist.

Dacă vrei să lovești un adversar, afirma un reputat economist occidental, găsește un mod de a-i crea haos în sistemul financiar.

Fără un sistem de a obține, a transfera sau a primi bani sau alte resurse financiare, o țară intră într-un impas dureros. Un exemplu de acest gen este situația din Fâșia Gaza, unde guvernul Hamas nu a primit, mult timp, niciun sprijin financiar internațional. La scurt timp după preluarea puterii de către Mișcarea Hamas, oficialii palestinieni au ajuns în impas financiar, datorită nu au putut fi plătite, iar magazinele au rămas goale. Curând, s-a declanșat o stare tensionată de învinuiri reciproce, care s-a transformat într-un conflict deschis.

Atacul asupra rețelelor IT sau a calculatoarelor care procesează tranzacțiile economice reprezintă o tehnică bine testată în crearea haosului în infrastructura financiară. Numită și "*denial of service*" (DOS) - refuz de servicii - această tehnică de atac bombardează ținta folosind traficul electronic, supraaglomerând în acest fel rețeaua computerelor.

Astfel, tranzacțiile legitime nu mai pot fi procesate.

Finanțarea terorismului

Agențiile guvernamentale specializate în combaterea terorismului și a spălării banilor urmăresc să depisteze activitățile ilegale prin care banii ajung în mâinile așazișilor bancheri ai terorismului. De regulă, banii parcurg trasee lungi și întortocheate, astfel încât autorităților să le fie greu să le repereze.

Asistăm la o spirală periculoasă a terorismului, dar și la încercări ale structurilor specializate menite să identifice, să blocheze sau, eventual, să preia sub control

canalele de finanțare a teroriștilor. Fără o formă de finanțare, astfel de grupări nu ar putea funcționa și, mai ales, ar întâmpina dificultăți sporite în organizarea unor operațiuni de mare anvergură.

Finanțarea teroriștilor este esențială atât pentru existența și activitatea cotidiană a unui grup terorist (inclusiv achiziționarea de precursori și măsuri de planificare a unor evenimente majore), cât și pentru executarea operațiunii propriu-zise.

Fondurile sunt folosite pentru cazare și hrana membrilor celei care locuiesc în străinătate, la care se adaugă cheltuielile premergătoare atacului: studierea țintei, procurarea de mijloacele de transport și comunicație etc., așa cum s-a văzut cu prilejul atentatelor de la Madrid. Telefoane mobile au fost folosite pentru a coordona activitățile, au fost cumpărate diferite obiecte, au fost închiriate mașini și, în cele din urmă, s-a plătit pentru achiziționarea explozibilului. Aproximativ 200 de persoane au fost implicate în atacurile de la Madrid, așa că este absolut imposibil să nu se fi primit finanțare din exterior.

În cazul atentatelor de la 11 septembrie, fondurile au fost folosite pentru cazare și plata lecțiilor de zbor. Aceasta a fost

doar o acțiune scumpă și de durată, care a evidențiat modul în care teroriștii folosesc banii pe care îi primesc.

Fondurile provin din tâlhării, vânzări ilegale, trafic de droguri și donații făcute pe sub masă de sponsori bogați, fundații, asociații caritabile, sau chiar state aflate pe „lista neagră” a Departamentului de Stat al SUA.

Depistarea canalelor de finanțare este o sarcină deosebit de dificilă, întrucât toate tranzacțiile sunt legale până când se realizează o legătură între acestea și o persoană suspectă de terorism. Detectarea mișcării banilor devine și mai dificilă dacă e vorba de bani lichizi, iar sistemul financiar formal este ocolit (metoda hawala, de exemplu!).

Deși guvernele principalelor țări amenințate de terorism au înființat unități speciale de informații pentru a supraveghea și depista finanțarea globală a terorismului, resurse financiare uriașe ajung încă în mâinile celor pentru care atacurile sinucigașe au devenit deja o tradiție.

Petre Mărculescu

UN ALT FOST SPION RUS A DECIS SĂ VORBEASCĂ

Serghei Tretiakov, angajat al Reprezentanței Federației Ruse la ONU, ofițer al Serviciului de Informații Externe (Slujba Vnejnei Razvedki-SVR), a dispărut de la domiciliu, în octombrie 2000, împreună cu soția, fiica și pisica acestora. Abia după câteva luni s-a aflat că a ales libertatea, hotărând să rămână definitiv în SUA. În 2008, a început să vorbească: Cartea, intitulată “Tovarășul J” (pescurtarea numelui conspirativ atribuit de SVR), apărută recent sub semnătura jurnalistului Peter Early, fiind bazată pe mărturiile fostului spion rus.

*

Tretiakov, care a lucrat acoperit la Reprezentanța Rusiei la Națiunile Unite din 1995 până în 2000, face afirmații senzaționale, cum ar fi, de exemplu, cea referitoare la modul în care SVR îl manipula pe Strobe Talbott, adjunct al Secretarului de stat al SUA, sau altele, la fel de surprinzătoare: fostul ambasador al Azerbaidjanului la ONU, Eldar Guliev este ofițer SVR; la post, Tretiakov a recrutat 5 canadieni, printre care și un fost membru al Parlamentului federal; ex-directorul KGB, Vladimir Kriucikov, a scos din URSS peste 50 miliarde dolari și nimeni nu știe în ce conturi sunt în prezent; cu ajutorul unor agenți bine plasați, Guvernul de la Moscova a reușit să sustragă 500 milioane dolari din Fondul “Petrol contra hrană”, instituit pe vremea fostului dictator Saddam Hussein.

Într-un interviu telefonic arordat unei agenții de presă americane în cursul lunii aprilie 2008, Serghei Tretiakov susține afirmațiile menționate în “Tovarășul J”, la care adaugă următoarele elemente inedite:

- “ Nu mi-a fost frică niciodată... sunt unul dintre cei mai duri colonei pe care i-a avut SVR-ul. Am decis să rămân în SUA pentru că nu doresc să-i servesc

pe cei care conduc astăzi Rusia. Ar fi fost imoral. Am avut o carieră strălucită, nu am avut niciodată probleme financiare, nu am primit bani de la un stat străin și nici nu m-a recrutat cineva.

- Nu discut despre modalitatea de colaborare cu americanii dintr-un simplu motiv: nu doresc să facilitez munca foștilor mei colegi de la Moscova, care sunt încă preocupați să descifreze cum s-a întâmplat.

- Am încercat să le arăt americanilor că Rusia prezentă nu este tocmai cea care se vede oficial la Washington, cel puțin din punct de vedere al democrației și respectării drepturilor omului. Dimpotrivă, Moscova amenință interesele Vestului.

- Nu există nicio diferență între Departamentul Unu (informații externe) al fostului KGB și actualul SVR, care este chiar mai agresiv decât predecesorul său. Foarte mulți “foști” se află acum spre vârful piramidei puterii, iar mentalitatea lor nu poate fi schimbată, de vreme ce au ieșit din aceeași “fabrică”. Ca urmare, nu acceptă, de exemplu, că și Ministerul de Externe poate obține informații valoroase. Pentru Kremlin, în materie de informare, nu există decât serviciile secrete și atât.

- Pe vremea mea, a lucra într-o instituție de mare prestigiu, cum este spionajul, era o onoare, pentru că materialul uman era de cea mai bună calitate. Acum, serviciile de informații au devenit cam provinciale.

- SUA rămân prioritatea absolută a preocupărilor SVR, deși, în diferite perioade și sub diverși directori, se vorbea, în interiorul serviciului, de “Mafia germană sau a Orientului apropiat”. Asta pentru că, odată ajuns în fruntea SVR, fiecare își promova foștii colegi de departament/compartiment.

- Serviciul de spionaj a fost consolidat pe parcursul multor ani și este dificil să-i schimbi principiile. Când la conducerea SVR a venit Evghenii Primakov s-a încercat ceva, dar firav, în sensul că ofițerii erau considerați cercetători, direcțiile s-au transformat în sectoare etc. Personal, nu cred că un serviciu secret se poate schimba radical.

- Serviciul de Informații Externe al Federației Ruse nu este cea mai coruptă instituție a statului. Desigur, și aici sunt excepții: Direcțiile economică și cea tehnico-științifică, unde băieții au ce fura și fură. Mai greu o duc cei care lucrează în Departamentele de informații politice”.

În mod cert, este extrem de dificil, dacă nu imposibil, să verificăm afirmațiile lui Serghei Tretiakov, dar și comentariile sau speculațiile apărute ulterior. Unele dintre acestea susțin că ofițerul rus ar fi intenționat să trădeze încă din 1997 și că americanii au insistat să nu facă acest pas “prea devreme”.

Pe de altă parte, Biroul de presă al Serviciului de Informații Externe al Federației Ruse a calificat asemenea afirmații drept alegații specifice trădătorilor, care doresc să se pună bine cu noii lor stăpâni.

Codruț Brădulescu

CONFESIUNILE UNUI ASASIN ECONOMIC

Așa se intitulează cartea de memorii a lui John Perkins, apărută și în versiunea românească la Editura Litera Internațional.

Autorul, care a făcut parte din board-ul cunoscutei firme americane de consultanță financiară MAIN, după lungi ezitări și “respingeri”, se hotărăște să facă publice, nu fără remușcări, activitățile “acoperite” ale unor instituții guvernamentale americane, precum și ale Fondului Monetar Internațional și ale Băncii Mondiale, cu sprijinul Agenției Naționale de Securitate-NSA și al CIA pentru consolidarea imperiului mondial american, prin înfeudarea economică a unor țări din diverse părți ale globului (Ecuador, Panama, Indonezia, Arabia Saudită etc.). Metodele folosite în acest sens sunt considerate de John Perkins drept “asasinat economic”.

Pentru a demonstra implicarea serviciilor de spionaj americane în această “amplă operațiune”, autorul arată că toți cei ce aveau să devină “asasini economici” urmau stagii complexe de instruire cu mijloacele și metodele spionajului politico-economic, în locații secrete, individual, cu “legendarea” perioadei respective față de familie și cunoscuți. Nici până astăzi, autorul nu a reușit să o deslușească pe “misterioasa Claudine”, instructorul lui pe probleme speciale, deși relațiile dintre ei ajunseseră la intimități.

Relevante, credem, sunt dezvăluirile lui John Perkins despre studiul psihologic efectuat asupra candidaților, în care se insistă pe calitățile acestora și, cu deosebire, asupra “defectelor”, care sunt minuțios

analizate și sancționate ulterior în procesul de nominalizare pentru misiunile externe.

Este șocant, uluitor chiar, cum reușește autorul să ne convingă de adevărul “confesiunilor” sale, prin însăși evoluția “imperiului global”, îndeosebi după anii șaizeci până în zilele noastre. El pare oarecum bucuros că țări ca Iranul lui Khomeini, Irakul lui Saddam Hussein și unele din America Latină au reușit să se opună, cu sprijinul propriilor structuri de securitate, politici de aservire a instituțiilor financiare internaționale și globalizării dominației imperiului politico-economic american.

Nu mai puțin surprinzătoare și șocante sunt dezvăluirile lui John Perkins despre implicarea SUA în “extinderea” terorismului internațional și cele referitoare la “jocul de glezne” pe care americanii îl fac pentru prinderea lui Osama bin Laden și destrămarea rețelei Al-Qaida: totul nu este decât interes în formarea “imperiului global”.

Cartea “Confesiunile unui asasin economic” este un “document” de maximă importanță politică, ce merită să fie cunoscut și de ultimul muritor de pe planetă. De aceea, vom reveni cu analize mai ample despre ideile și mesajul acestei cărți în numerele viitoare ale “Periscopului”.

Petru Neghiu

CĂRȚI NOI, AUTORI CUNOSCUȚI

1). Colegul și prietenul nostru, scriitorul **Alexandru LINCUL**, ne surprinde, de această dată, cu un inedit roman de spionaj care, cu siguranță, poate constitui un excelent scenariu pentru un film cu mare priză la public („*Inorogul de jad*”).

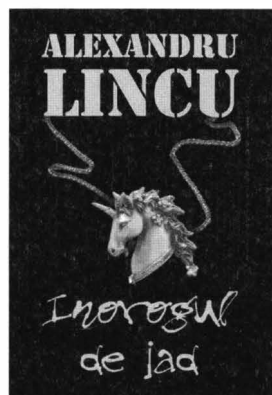
Așa cum precizează autorul, cartea este dedicată „*spionilor români care, patrioți adevărați, au ales riscul și anonimatul, permițând altora, din păcate nu puțini la număr, să se împăuneze cu merite pe care nu le-au avut niciodată.*”

Să mă ierte bunul meu coleg, nu că îl contrazic, ci pentru că doresc doar să-i reamintesc, în context, spusele marelui filosof Lucian Blaga: „*cu penele altuia te poți împodobi, dar nu vei zbura niciodată.*”

„*Inorogul de jad*” prezintă cititorului un caz spectaculos de „*recrutare sub steag străin*” – una dintre cele mai „curate” metode ale muncii de informații externe - descris cu verva, profesionalismul și luciditatea cu care Alexandru Lincul ne-a obișnuit deja.

Densitatea elementelor și acțiunilor specifice serviciilor secrete, biografia eroilor principali, poveștile de dragoste trăite de aceștia și, nu în ultimul rând, dialogul spumos fac din „*Inorogul de jad*” unul dintre cele mai reprezentative romane ale spionajului modern și, totodată, un omagiu modest adus lucrătorilor de pe frontul nevăzut al războiului inteligențelor.

Cu permisiunea autorului, vă prezentăm un scurt fragment din carte, cu speranța că acesta vă va trezi curiozitatea pentru a afla întreaga poveste (Alexandru O.).

*

“- Maribel, tu mă iubești?

Stăteau goi, savurând încă plăcerea actului sexual. Întrebarea o deranjă. Se încruntă și îl înfruntă cu o privire severă, plină de revoltă. Era chiar pe punctul să-l palmuiască.

- De ce vrei să strici un moment atât de minunat? Mă crezi curvă?

- O, Doamne! Ce-ți trece prin căpșorul ăsta de păpușă?

- Atunci, ce rost își are o asemenea întrebare? Crezi că dacă nu te-aș fi iubit, aș fi trecut peste orgoliul meu și te-aș fi căutat la telefon, riscându-mi serviciul și nu numai atât?

- Ai dreptate. Iartă-mă.

- Da. Te iubesc. Credeam că ți-ai dat seama.

Nicolae o învăluu cu o privire caldă, o strânse la piept și îi șopti la ureche:

- Te-am întrebat dacă mă iubești mai mult retoric, întrucât mă gândesc că

poate într-o zi... Tăcu. Așteptă reacția lui Maribel, care nu întârzie să apară.

- Spune, că m-ai făcut curioasă.

Nicolae continuă să-i ațâțe curiozitatea și, în funcție de reacția ei, să adopte cea mai bună strategie.

- Să lăsăm mai bine pe altădată. Poate că m-am grăbit un pic...

- Nu te las până nu-mi spui. M-ai făcut curioasă. Te ascult. Hai, vorbește.

- Crezi că am putea, într-o zi, când te vei convinge tu, în ceea ce mă privește sunt decis, să... Tăcu din nou.

Maribel deveni și mai curioasă, deși intuise ce vroia Nicolas să-i spună. Se întoarse deasupra lui și continuă să insiste.

- Vorbește, își șopti ea rugămintea.

- Să ne...

- Așa.

- Să ne căsătorim. Iartă-mă!

Maribel înghiți gălușca. Scoase un țipăt de bucurie, se ridică din pat și începu să cânte, ondulându-și corpul de manechin, într-un dans lasciv, provocator. Pielea-i frumos bronzată, pe care o săruta din când în când un crâmpei de lună strecurat printre jaluzele, înfățișă privirii un tablou de o frumusețe ireală... Se întinse pe pat și, epuizată, dar fericită, ațipi. Se trezi după o jumătate de oră, timp în care Nicolae își făcuse un duș, se îmbrăcase și, ca să nu se plictisească, își turnase un pahar de whisky. Tânăra merse la rândul ei la baie.

Peste zece minute, cufundați într-o canapea din piele de crocodil, Maribel se decise să-i vorbească și să-i ceară părerea în privința unei eventuale afaceri cu secrete de stat. Porni radioul și începu să vorbească în șoaptă. Mai întâi, consideră că trebuie să-și ceară scuze că nu putuse să-i spună tot adevărul cu privire la activitatea ei.

- Sper că mă vei înțelege și mă vei ierta. În primul rând, este adevărat că sunt inginer specializat în fizică nucleară și că sunt doctorand. Mai sunt însă și ofițer de

vreo zece ani. Făcu o pauză și-l privi în ochi pe Nicolae. Acesta nu reacționează în nici un fel. Maribel continuă. Lucrez la Serviciul Național de Informații. Mai mult de șase ani am lucrat la contrainformații pe probleme tehnico-științifice, după care, în urmă cu un an, am fost mutată la departamentul care are în preocupare diplomații din țările de dincolo de cortina de fier. Asta este principalul motiv pentru care încerc să particip la cât mai multe întâlniri ale diplomaților.

- Sergio știe că ești ofițer?

- Știe.

- Bine. Te ascult.

- În al doilea rând, trebuie să ai grijă ce faci.

Nicolae se arătă nedumerit.

- Fă-mă să înțeleg.

- În lista care mi-a fost pusă la dispoziție, și care este reactualizată în permanență, la Ambasada României figurează mai multe persoane ca fiind ofițeri de informații, între care și tu, plus un subofițer.

- Mă rog, asta e treaba voastră. Nicolae își păstră calmul și aprecie că nu avea rost să nege vehement afirmațiile lui Maribel, întrucât nu ar fi făcut altceva decât să-i confirme că așa stau lucrurile.

Maribel își umplu un pahar cu whisky și continuă cu numele celorlalți diplomați români care figurau la SNI ca ofițeri. În fapt, era vorba de consulul general, alias rezidentul, și doi ofițeri de la Cifru. Cât privește un imigrant român, Tudor Corabia, care potrivit SNI ar fi și el spion, nu-l preocupa în nici un fel pe Nicolae. E posibil să fie cineva de la Fantome. Surprinzător a fost pentru Nicolae că Maribel știa de plutonierul Stanciu, ceea ce trebuia să dea serios de gândit.

- Aveți și o persoană din serviciul auxiliar al Ambasadei, domnul Estansiu, care apare la noi ca subofițer.

Pentru Nicolae era clar că era vorba

de o scurgere de informații. Decise să forțeze nota.

- De unde aveți voi asemenea date? Sincer, mă faci curios.

Maribel, îi confirmă încă o dată lui, că nu era o femeiușcă proastă, care nu știa altceva decât să se drogheze și să umble după bărbați.

- Îmi spui că ești sincer, dar nu ești. Și nu mă supăr. Problema este prea delicată și poate că te-am luat prin surprindere. Ne cunoaștem relativ de puțin timp și este normal să ți se pară straniu ca un ofițer de contrainformații să-și trădeze instituția în care lucrează și țara, căci asta fac eu acum, dar ți-am spus: te iubesc și nu mă interesează nimic altceva. E bine?

Nicolae zâmbi dezorientat. Maribel vorbea cu atâta siguranță încât simți că nu mai este stăpân pe el și, logic, ar putea urma și primele semne de ezitare.

- Dacă spui tu, e bine, murmură privind la paharul de whisky.

Tânăra îl sărută ușor pe buze.

- De ce nu vrei să pricepi că te iubesc?

Fără să aștepte replica acestuia, își continuă spovedania cu aceeași vervă, de parcă îi era teamă să nu se răzgândească.

- În al treilea rând, îți cer părerea, care trebuie să fie sinceră, și poate îți propun și o afacere. De acord?

- Te ascult.

- Sunt complet dezamăgită de ceea ce întâmplă în Bitalia. Eu am încercat să-mi fac cât mai bine cu puțină datoria, atât cât mă duce mintea și cât îmi permite sănătatea. Tu știi foarte bine că, din diferite motive, nu-mi ajung banii. Deși am nevoie stringentă de bani, eu niciodată nu m-am gândit să fac, ceea ce am descoperit că fac alții, probabil colegi de-ai mei, încă nu știu, și anume să vând unor străini secrete din domeniul tehnico-științific. De exemplu, sunt în curs de experimentare noi tehnici privind utilizarea laserilor în doborârea

avioanelor de luptă. Ambasada Uniunii Sovietice este la curent cu acest lucru. De aceste preocupări știe foarte puțină lume. Recent, vice-consulul Uniunii Sovietice a oferit unei persoane o sută de mii de dolari dacă îi face rost de dosarul privind tehnologia de dare a focului la rachetele cu încărcătură nucleară. Ce părere ai?

Nicolae era de-a dreptul amețit de logoreea lui Maribel și nu știa ce să creadă. Oare îl încerca? Ce urmărea această făptură de care începuse să se îndrăgostească? Vroia cumva să-l compromită? Sau, dimpotrivă, îl iubea cu adevărat și se gândise să-i destăinuie tot ceea ce o frământă și să-i ceară și părerea? Răspunse vădit încurcat.

- Știu și eu? De ce nu-i faceți un flagrant?

- Nu asta mă interesează. Mai sunt și alte domenii, ca acela al cercetărilor nucleare, care, potrivit aceleiași surse, care ne-a pus la dispoziție fișa cu cadrele DIE sau CIE, cum vă numiți acum, din Ambasada voastră, vă interesează și pe voi. Și în acest domeniu se întâmplă la fel. Deci, oamenii pun pe primul plan interesele personale, patriotismul fiind un fel de apanaj al naivilor.

Pentru un moment se așternu tăcerea. De chipul lui Nicolae se lipi ca o pâclă incertitudinea. Trase cu ochiul la ceas. Maribel observă.

- Te grăbești cumva? Apropo, unde i-ai spus soțioarei tale că te duci?

- Ești cumva geloasă?

- Logic. Și nu schimba subiectul.

- I-am spus că am o cină cu un diplomat străin.

- Și te-a crezut?

- Normal. Asta mi-e meseria.

- Și ambasadorului?

- Îmi iei un interogatoriu?

- Nu. Vreau doar să te determin să fii sincer cu mine, așa cum sunt eu cu tine. Dar să nu ne certăm, că mai am ceva foarte, foarte important de discutat cu

tine. Încă o dată, te rog să fii cât se poate de atent la ceea ce-ți propun și, mai ales, să-mi spui părerea ta sinceră. Te rog, da? Îmi promiți? Reține, asemenea lucruri nu le-am discutat cu nimeni și nici nu le voi discuta vreodată. Nu-ți ascund că Sergio mi-a sugerat la un moment dat să mă ajute să fac rost de bani, spunându-mi că el ar putea să-mi găsească beneficiari, dacă eu consider oportun să-i aduc niște copii după cercetările care se fac la Institutul Național de Cercetări Nucleare. L-am respins categoric, atenționându-l în modul cel mai serios posibil. Înțelegi, cred, ce vreau să te întreb?

- Oarecum.

- Îmi promiți că îmi vei da un sfat sincer?

- Îți promit.

- M-am gândit că aș putea să fac rost de bani, așa cum fac și alții, murmură Maribel cu o voce mai puțin sigură. Eu, se explică ea, am posibilitatea să sustrag copii după multe documente secrete din domeniul tehnologic și al cercetărilor științifice care se fac la noi. Acum, două aspecte vreau să discut cu tine: unul, dacă ești de acord să fac așa ceva, cu promisiunea că riscul va fi extrem de mic, te asigur de asta, și doi, să mă ajuți.

Nicolae sări ca ars.

- Iartă-mă, dar nu mă amestec.

- Te-ai speriat? Sau crezi că, Doamne ferește, te încerc?

Intuise perfect. Nicolae răspunse fără ezitare.

- Faci ce vrei. Eu nu te pot ajuta în nici un fel. Am un statut...

Maribel îl întrerupse.

- Știu ce statut ai și constat cu regret că ți-e frică de mine. Ridică tonul supărată. Nu ești sincer. Și mai spui că mă iubești?!

- Da, te iubesc.

- Dacă ar fi așa, nu mi-ai fi spus "faci ce vrei". Te-ar fi preocupat soarta mea.

- Tocmai că mă preocupă.

- Atunci, ce mă sfătuiești să fac? Să încerc să sustrag copii după documente, da sau nu?

Nicolae își luă, formal, un moment de gândire. Se ridică de pe canapea și se plimbă prin cameră, jucând teatrul, că s-ar gândi la propunerea femeii. Hotărârea fusese luată imediat. Spuse cu o voce intenționat preocupată:

- Dacă tu ești sigură că nu te paște nici un pericol, sustrage-le.

- Mă ajuți să le plasez? Nu te implic în nici un fel. Tu doar trebuie, chiar și în glumă, când te întâlnești cu vreun diplomat sovietic să-i spui că cineva i-ar putea oferi niște documente așa și așa, îți voi da, dacă o să accepți, denumirile exacte, și dacă va fi de acord găsim o modalitate să facem schimbul bani-documente. Iar banii îi împărțim ori, și mai înțelept, ne cumpărăm o casă în Bolivia sau Columbia. Ce zici?

Mai discutară încă o jumătate de oră. Vorbi însă mai mult Maribel, în timp ce Nicolae se rezumă la o aproba cu câte un da sau pentru a cere unele lămuriri. Nicolae îi promise că avea să vorbească cu Igor, însă îi preciză din nou că nu dorește să fie amestecat într-o asemenea afacere.

- Mai de grabă ar trebui ca mie să-mi fie frică și nu ție, se enervă Maribel. Tu ai imunitate diplomatică, nimeni nu poate să-ți facă nimic, în timp ce eu pot să înfund pușcăria. Cine este Igor? întrebă pe același ton ridicat.

- Un prieten, imigrant rus.

- Prieten, prieten, sau?...

- Prieten devotat. I-am salvat viața, minți Nicolae.

- Perfect. Vezi că se poate? ține legătura cu Ambasada Sovietică? dori să știe Maribel.

Nicolae aprecie că este momentul să întindă mai mult lațul.

- Neoficial. De fapt, din câte mi-a spus el, are legături cu mai mulți diplomați sovietici. Îi mai apovizionează cu cocaină, dar și cu țigări și whiskey de contrabandă.

Femeia se entuziască.

- *Formidabil. De mâine, eu încep să acționez.*

Înainte de plecare, Maribel îi propuse lui Nicolae să stabilească, pentru o mai mare siguranță, un sistem de legătură.

Căzură de acord să se întâlnească vinerea viitoare, la opt și treizeci de minute, în fața restaurantului La Parilla, din Avenida Argentina, cu rezervă, în cazul în care din diferite motive întâlnirea nu va avea loc, pentru sâmbătă, în același

loc și la aceeași oră. Dacă și de această dată nu se puteau întâlni, atunci urmau să reia legătura miercuri, la opt treizeci seara, în fața barului Jamaica, de pe calle Virgen Milagrosa. În toate cazurile, dacă ceva nu era în regulă ea va ține poșeta pe umărul stâng, iar el va ține ceva vizibil în mâna stângă.

În stradă, înainte să se despartă, Maribel îi mai spusese lui Nicolae:

- Aveți un trădător la București”.

Prozator, poet, traducător și caricaturist consacrat, Alexandru Lincu a “erupt” practic după 1990, oferind cititorilor “Taina burlacilor” (povestiri și schițe umoristice), “Dincolo de orizont” (poezii), “Crucea Albastră” (antologie de proză polițistă), precum și o serie de traduceri din scriitori celebri: Bernardo Guimares (“Sclava Isaura” și “Căutătorul de diamante”), Benito Perez Galdos (“Dezmoștenire” și “Dragoste pierdută”), Lima Baretto (“Tristul sfârșit al lui Policarpo Quaresma”).

*2). „Locul de lângă icoană”, semnat de **Eliza Roha**, este al cincilea roman cu intrigă polițistă care vede lumina tiparului. Acțiunea romanului se petrece în zilele noastre, evident, cu trimiteri prin vremuri și întâmplări mai de demult.

De ce acest titlu? Pentru că fiecare dintre noi ținem ascunsă o amintire de suflet al cărei loc nu poate fi decât lângă Icoană.

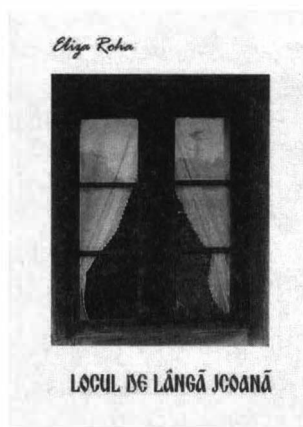
Personajele sunt oameni obișnuiți, ca oricare dintre noi, bine înregimentați în actualitate, care își văd de viața lor până când se produce un eveniment ieșit din comun. Să zicem o presupusă crimă.

De fapt, un interes lezat trezește din amorțire o boală psihică, adică un monstru ce lovește cu furie și se ascunde cu viclenie, reușind să inducă în eroare.

Un detectiv ambițios se ia la trântă cu hățușul de întâmplări și reușește să dezlege misterul ce a tulburat destinul unor oameni nevinovați.

Păcate mai vechi se plătesc atunci când personajele încriminate se așteaptă mai puțin, răsplata faptei bune poate veni și după ani.

Fragmentul de mai jos, selectat de autoare, constituie o invitație la lecturarea întregului roman. Vă asigur că nu veți regreta! (Alexandru O.)

*

“Iarna, pornită în joacă, fulgii de câteva ori amăgind citadinii cu petice de zăpadă, apoi se instalează geroasă, fără pic de farmec și secetoasă, prevestind o

vară cu probleme și o toamnă cu recolte puține. Pandeale se trezi devreme, ieși prin curte, superviză cerul, dar nici gând de ninsoare. Zgribulit de frig, înșfăcă un braț de lemn din magazie și-l trânti lângă sobă. Își pregăti pe fugă o cafeluță și ghemuit sub plapumă își trecu timpul în compania televizorului, așteptând-o pe Mita. Se înțeleseseră să vină pe la unsprezece, dar ora prânzului trecuse de mult, în cele din urmă foamea îl obligă să-și pună singur masa, hrăni și câinele, întefi focul cu măiestrie, după cum îl învățase ea, apoi, din plictiseală, căută mesajele pe mobil. Urări de bine cu ocazia sărbătorilor din partea foștilor colegi și subordonați, nimic interesant și, după cum se așteptase la un moment dat, un mesaj din partea nurorii, zăpăcita își cerea iertare. Se gândi, se răzgândi, să răspundă la câteva din apeluri. Unul, Anton Palazu, un fost subordonat, îl sunase de trei ori, îi lăsase mesaje, să-l sorcovească, dar și disperat, "șeful, am dat de belea, am nevoie de un sfat", îl ruga să ia legătura cu el. "Păi, să-l sunăm, se vedem ce vrea gorobetele", își zise cu mândrie, plăcut impresionat de insistență, Pandeale. Formă numărul mobilului, dar apelantul nu putea fi contactat pentru moment. După vreo două ceasuri, acesta îl sună.

- Să trăiești, băiete, la mulți ani! Ce-ai pățit? îl luă din scurt pe tânărul discipol.

- Cu respect șefu', am o problemă, aș vrea să ne vedem urgent.

- La ora asta? E complicat. Hai să fixăm pentru mâine dimineață o oră și un loc.

- Șefu, n-are rost să vă scot din casă...

- Nu mai spune?!

- Zău, șefu, sunt în mașină, în fața porții, dacă nu deranjez...

- Mă, acum suntem în democrație, în țară liberă, nu vă mai învățați minte? Stați cu ochii pe mine ca pe ultimul infractor! Așteaptă să-ți deschid. Anton Palazu intră cu o sticlă de șampanie la un subraț și

mapa cu dosare la celălalt. Șeful nu se schimbasese prea mult, aceeași frunte largă, aceleași sprâncene negre, aceeași față de bărbat frumos, cu buze iubărețe, doar că albise de tot. După ce înnădăriră o scurtă conversație de complezență, introductivă, fără să intre în amănunte ce vizau viața personală, tânărul detectiv își spuse lecția pregătită pe de rost. Pandeale își trecu tacticos, de câteva ori, mâna peste părul încă des ca peria, semn că lua aminte la ce i se povestea. Frunzări dosarele, apoi declară cu fermitate:

- La prima vedere ar fi o dublă crimă. Dar nu ne grăbim cu verdictul. Prea sare în ochi. Înseamnă că, pe undeva, situația a scăpat de sub control. A intervenit un neprevăzut. În cazul ăsta, mergem de la efect la cauză. Înțelegi? Luăm răbdare pe rând. Ține cu pielea, corneea cad din prima constatare. Miza e prea mică, găseau cu ușurință alte posibilități fără să apeleze la metode (mijloace) extreme. Rămân ceilalți și anume, zi-i să te aud.

- Avem pacientul bolnav de inimă, patruzeci de ani, contabil cu studii

- Insist. Care te-a impresionat cel mai mult?

- Fetița, bineînțeles. În plus ...

- Hai, spune, toarnă tot.

- Boala a evoluat brusc. Ți se rupea inima de mila ei.

- A fost pe listă?

- Probabil...

- De când?

- ... Dacă boala s-a agravat de la o zi la alta, n-avea nimeni cum să prevadă cu o lună înainte procesul de degradare.

- Pentru cine s-ar fi făcut o crimă?

- Pentru oricare, fiecare viață are prețul ei.

- Mă, băiete. Țștia erau bolnavi cu anii, familiile erau epuizate de oboseală, de eforturi materiale, sătui de ei și de boala lor. Ai înțeles? Iar arabul, evident, n-a apelat la mijloace necinstite. S-a înscris pe lista de așteptare. Cazul care a sărit de

pe orbita firească a bolii, care a înnebunit de spaimă părinții și a precipitat lucrurile, este al...

- Al fetei... dar părinții sunt oameni cumsecade, în afara oricărei bănuieli. I-am verificat...

- Ai verificat pe naiba... Verifică așa cum trebuie, de la a la zed, după cum v-am învățat. De la început trebuia să te oprești asupra acestui caz. Pentru nici unul dintre ceilalți pacienți, nimeni n-ar risca o crimă. Pentru fetiță, da. Un părinte ar fi în stare de omor, și-ar pierde capul cu ușurință. Momentul de panică a fost decisiv.

- Șefu' nu înțelegeți că i-am puricat de le-a mers fulgii?

- Nu... Băiete, ai lucrat superficial.

Ia-o "d-acapo", ca și cum n-ai ști nimic. Ne-am înțeles? Te aștept cu rezultate palpabile. La treabă și, sincer, mă simt onorat că ai apelat la mine. Ai băgat la cutiuță? totul, vreau totul.

Pandele îi întinse mâna, îl bătu ușurel, încurajator, pe spate, apoi îl conduse la poartă. "

*

De același autor, vă mai recomandăm "Întâlnire la castel", "Insomniile unui prinț valah", "Patru zile în paradis" și "Capcane" (romane polițiste), "Deceniul obsedat", roman social, primul volum din trilogia "Fata din pomul cu mere" și, în curs de apariție, "Profeții" (poezie).

TOMA SPHAN ÎN ACȚIUNE

S-a întâmplat în perioada când conducerea de partid și de stat era compusă din două persoane, soț și soție, înzestrate cu o largă paletă de titluri academice. Cam târziu, însă, până la urmă, conducerea și-a dat seama că a fost trădată de numărul 2 al spionajului românesc, sluga fidelă și devotată a Ceaușeștilor.

Țara unde socialismul a învins pe deplin și definitiv (sic!) părea lovită de bombe atomice de la Hiroșima și Nagasachi. „Înțeleapta” conducere a lansat ordinul de a fi scoși din aparatul central de partid și de stat toți cei care aveau rude până la gradul 4 în orice țară mai apropiată sau mai îndepărtată, zicala *“frate-frate, dar brânza-i pe bani”* aplicându-se cu vârf și îndesat și în cazul țărilor frățеști.

Întreaga hărmălaie ivită pe la partid și ministerele conduse de cei mai devotați comuniști “săraci și cinstiți” a fost doar o mică tentativă de rotire a cadrelor, care contrasta cu agitația din Centrul de Informații Externe, unde se puneau problema de a salva libertatea și viața celor aflați în țări străine cu misiuni nu tocmai ortodoxe.

Dacă în cazul ofițerilor cu acoperire și, implicit, imunitate diplomatică situația a fost relativ mai simplă, lucrurile erau extrem de complicate pentru veritabilii spioni, plecați cu pașaport simplu sau fără nici un act de identitate, și stabiliți în străinătate sub diverse legende: „rămas ilegal în exterior”, „trecut fraudulos frontiera de stat”, „azilant politic”, „căsătorit cu un cetățean străin”...

Neliniștea a fost de scurtă durată, pentru că orice ezitare putea conduce la căderea

unor rețele construite în timp, cu sudoare și profesionalism. Așadar, pe toate canalele care mai prezentau încă siguranță s-a transmis ordinul *„Încetați munca și reveniți la bază, cu orice preț”*. Ordinul a fost executat fără șovăială de către marea majoritate a ofițerilor de informații, unii lăsând în urmă soție, copii și o situație materială cu care nu s-au mai întâlnit ulterior.

Au fost și unele situații în care agenți dezorientați nu au răspuns la ordin. Această stare, dacă nu chiar firească, cel puțin explicabilă a născut raționala întrebare: sunt speriați sau au trădat (înainte ori la aflarea veștii azilantului politic de elită). Ca urmare, li s-au trimis mesaje repetate, în care li s-a cerut să se prezinte la obișnuitele „întâlniri de control”, pentru eventualitatea în care Centrala ar fi dorit contactarea lor.

Pentru asemenea operațiuni, au fost excluși din variantele supuse analizei ofițerii cu acoperire diplomatică, atâți câți mai rămăseseră pe la diversele ambasade. Spațiile fiebinți erau neacoperite, iar marșrutizarea unui „diplomat” în asemenea zone era ca și cum ai trimite un miel în gura lupului.

Și atunci, cineva și-adus aminte de „fantomе”, un fel de curieri folosiți pentru a transmite comunicările operative ale Centralei către „fugari” și a recolta informațiile obținute de aceștia între două întâlniri. Pentru necunoscători, aceștia nu aveau în comun cu curierii diplomatici decât numele.

S-a optat între riscul cel mai mic, ca și aceștia să trădeze (unde a plecat unul, pot pleca și alții după el!), și cel mai periculos,

cel de a primejdui libertatea și viața unor spioni loiali țării. Spre cinstea și prestigiul CIE, toți acești „curieri” au revenit în țară după încheierea misiunii.

*

Venit din mijlocul multor agramați, anagramatul Toma Sphan se plimba agale pe bulevardul curat, sub un soare prietenos de după-amiază de vară, cu zâmbetul pe buze și iradiind de fericire. Admira mulțimea ce petrecea pe terase acoperite de umbrele de soare, apoi pe faleza lacului de la periferia urbei privea aparent neinteresat undirarii de pe mal și lansetistii din ambarcațiuni de toate mărimile.

Dacă cineva ar fi putut pătrunde în mintea lui Toma ar fi fost puțin consternat. Acesta își spunea în gândul lui *“măi, ai dracu’ capitaliști, ăștia știu să trăiască.”*

Asemenea reflecții nu erau însă decât niște pauze scurte în activitatea sa pe care o desfășura “cu toate pânzele sus”, cu atenția forțată la maxim și cu întregul sistem nervos încordat ca un arc gata de a slobozi săgeata.

Toma plecase de la hotel cu aproape două ore înaintea întâlnirii fixate cu spionul cu care s-a pierdut legătura și efectua un traseu de autoverificare pentru a descoperi eventualul filaj. Cu o legendare verosimilă a prezenței sale în zona locului de întâlnire, a trecut în revistă mulțimea prezentă. Iată și surpriza! A descoperit un motociclist relativ izolat, staționând, cu șaua vehiculului între picioare. Hopa!

Ce e și acesta? E țâcnit ca o babă neconsolată, singurică-singurică, ia te uită, cum vorbește de unul singur cu voce scăzută! La capătul unei străduțe ce se termina în locul mai larg de întâlnire, iacă-tă și o mașină parcată, în care stau nu mai puțin de trei persoane! Cum dracu nu le este prea cald în mașina încinsă de soarele arzător și nu ies la umbra îmbietoare ce se află doar la câțiva pași de ei?

Toma lucrase luni întregi în echipe de filaj în țară, așa că nu i-a fost prea greu

să depisteze și doi pietoni, separați unul de celălalt, care erau în legătură cu cei din automobil. Ca urmare, a luat hotărârea să părăsească zona înainte de ora fixată pentru întâlnire.

La întâlnirea de rezervă, fixată pentru a doua zi, la altă oră, a verificat din nou zona, fără a descoperi existența filajului. Din păcate, cel așteptat, cu semn de recunoaștere prestabilit, nu a apărut. Semn rău?

În cazul că ar fi fost arestat, Toma nu trebuia să recunoască în niciun caz faptul că a fost trimis în misiune, ci să susțină că încerca să-și găsească un prieten, a cărei adresă nu o cunoștea, pentru a-i solicita sprijin în vederea îndeplinirii formalităților de a cere azil politic în țara respectivă.

Cine deduce din cele întâmplate că Toma a renunțat la misiune habar n-are de perseverența celui care are melodia preferată *“Zice Iancu-n încrâncenat, că Ardealul nu-i de dat...”* A schimbat doar tactica!

A descoperit un hotel aflat la o distanță de circa 400 metri de domiciliul celui care trebuia contactat, și-a cumpărat echipament și scule de pescar pentru legendarea prezenței în zonă (de trecere către lacul unde se putea pescui fără permis).

A studiat cu atenție programul de lucru al agentului, traseul și mijloacele de transport folosite, posibilități de părăsire urgentă a zonei etc., decidând să-l contacteze prin surprindere, la întoarcerea spre casă. A calculat, de câteva ori, timpul scurs de la apăsarea butonului pentru schimbarea culorii semaforului la o trecere de pietoni mai puțin aglomerată și...totul a mers ceas!

Agentul revenea de la serviciu, singur la volanul autoturismului propriu, s-a apropiat de trecerea de pietoni și, la schimbarea culorii semaforului, a oprit, pentru a permite unui pieton să treacă strada. În loc să traverseze, Toma s-a apropiat de geamul deschis din partea șoferului și a rostit parola

de recunoaștere. Surpiză, însă! În loc de răspunsul așteptat, agentul a călcat nervos accelerația și, cu roțile mușcând asfaltul, a dispărut la orizont, fără să-i mai pese de culoarea încă roșie a semaforului.

Oricine ar fi renunțat, nu însă și Toma. Timp de câteva zile a efectuat filaj la domiciliul agentului, până când, în cele din urmă, s-a ivit un nou prilej de apropiere de "obiectiv". Într-una din zile, acesta își repara aleea din dale de beton din fața casei. În clipa în care a sesizat că se apropie „pescarul”, a lăsat totul vraște și a început să țipe, pentru a fi auzit de tot cartierul : "*Pleacă de aici! Poliția, Poliția, să vină Poliția!!!*"

Cu un calm simulat perfect, Toma a plecat cu pași normali, agale până la stația de transport în comun din apropiere. Autobuzul, care venea din trei în trei minute, se apropia de stație.

A apăsat butonul de pe un stâlp, pentru a avertiza șoferul că dorește să urce în autobuz, și a părăsit "câmpul de luptă". Definitiv? Vă înșelați!

În cele din urmă, contactul a avut loc și, odată cu acesta, s-a lămurit și comportamentul bizar al agentului: nu trădase, însă dintr-o comunicare anterioară a Centralei reținuse un avertisment - să nu ia legătura cu niciun străin, chiar dacă i se spune parola de recunoaștere, fiindcă s-ar putea să fie o capcană organizată de serviciul de contraspionaj al țării de adopție, controlat, la vremea respectivă, de Agenția Centrală de Informații.

Vasile Neamțu

ȘTIRI DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA ACMRR

■ 17 ianuarie: Biroul Executiv al ACMRR a invitat la o cupă de șampanie membrii asociației care au împlinit vârsta de 75 ani în cursul semestrului II/2007. Aceștia au primit felicitări și diplome de onoare.

■ 29 februarie: la sediul ACMRR a avut loc întâlnirea președinților celor 7 asociații militare, care au convenit prevederile Programului de activități comune pentru 2008 și au făcut propuneri pentru îmbunătățirea Protocolului de colaborare.

■ 7 martie: Membri ai Consiliului director și ai Biroului Executiv s-au întâlnit, la sediul asociației, cu o mare parte din cele 105 femei, membre ale ACMRR, pentru marcarea Zilei Femeii.

■ 7 martie: vicepreședintele cu probleme culturale și de imagine al ACMRR a participat, împreună cu alți colegi din asociație, la lansarea a 2 cărți semnate de dr. Ion Constantin, membru al Asociației.

■ 11 martie: președintele și vicepreședintele cu probleme culturale și de imagine au avut o întrevedere cu conducerea Asociației Club UNESCO-Iulia Hașdeu.

■ 13 martie: președintele ACMRR a avut o scurtă întâlnire cu conducerea SIE, fiind analizate probleme generale și aspecte punctuale de interes comun.

■ 11 aprilie: conducerea ACMRR a organizat, la Zimnicea, un simpozion dedicat promovării Culturii de securitate în rândul tinerilor, preluat de radioul și televiziunea locale. A fost lansată publicația „Periscop”, care s-a bucurat de interes în rândul tinerilor și al cadrelor didactice din

localitate. Cu același prilej, au mai fost prezentate publicului 3 noi apariții editoriale, semnate de membri ai ACMRR sau ai Asociației „România în lume”.

■ 15 aprilie: La Pavilionul de Artă din Parcul Herăstrău a avut loc vernisajul expoziției de grafică „Imagini din București”, a colegului nostru Dumitru Roșu. Expoziția, deschisă două săptămâni, s-a bucurat de succes, fiind vizitată de membri ai ACMRR și alți pasionați ai artei.

■ 17 aprilie: ACMRR și Asociația „România în lume” au organizat, la Palatul Șuțu din București, simpozionul cu tema „Terorismul – o amenințare globală la adresa omenirii”, urmat de lansarea revistei „Periscop”. Intervențiile membrilor ACMRR și conținutul publicației au generat un interes nedisimulat printre participanți și reprezentanții mass-media.

■ 6 mai: a avut loc o masă rotundă la care au participat membri ai Biroului Executiv și membri ai asociației implicați în activitatea privată. S-a efectuat un schimb util de opinii privind preocupările micilor întreprinzători și au fost identificate soluții pentru sprijin reciproc în depășirea unor dificultăți temporare cu care se confruntă unii dintre aceștia.

■ Conducerea asociației și membri ai ACMRR au participat la o serie de activități culturale-științifice desfășurate sub patronajul unor organisme neguvernamentale, materialele prezentate cu aceste ocazii fiind recepționate cu interes de participanții la manifestări.

■ În primul trimestru al anului 2008,

au fost semnate noi protocoale de colaborare, cele mai recente fiind cu Asociațiile „România în lume” și „Semper Fidelis”, cu care ACMRR a organizat, deja, unele manifestări comune, altele fiind în faza de proiect.

■ 7 și 8 mai: ședința Biroului Executiv și, respectiv, a Consiliului director, având

pe ordinea de zi probleme legate de organizarea și buna desfășurare a Adunării Generale anuale a ACMRR, care a avut loc la 17 mai 2008.

Costică Nițu

LECȚIA DE MATEMATICĂ

În acest număr, vă propunem să vă aduceți aminte de orele de matematică și să încercați să rezolvați problemele singuri. Dacă nu reușiți, nu este nicio rușine să apălați la nepoți. Atenție, însă, totul are un preț.

Se dau trei numere și rezultatul. Puteți folosi orice operație matematică. De exemplu:

$$2 + 2 + 2 = 6, \text{ sau...}$$

$$2 \times 2 + 2 = 6$$

Este ușor, nu? La fel trebuie să procedați în continuare. Succes, aveți 10 minute!

1	1	1 = 6
2	2	2 = 6
3	3	3 = 6
4	4	4 = 6
5	5	5 = 6
6	6	6 = 6
7	7	7 = 6
8	8	8 = 6
9	9	9 = 6

Ați rezolvat vreuna? Exemplul nr.6 considerați-l rezolvat.

$$6 + 6 - 6 = 6$$

Și celelalte? Cred că ați rezolvat exemplul nr. 3, poate 5 și, cu puțin noroc, probabil exemplul nr. 7.

$$3 \times 3 - 3 = 6$$

$$5 : 5 + 5 = 6$$

$$-7 : 7 + 7 = 6$$

Rezolvările nr. 4, 8 și 9 par mai dificile, nu?

$$\sqrt{4} + \sqrt{4} + \sqrt{4} = 6$$

$$\sqrt{9} \times \sqrt{9} - \sqrt{9} = 6$$

$$\sqrt[3]{8} + \sqrt[3]{8} + \sqrt[3]{8} = 6$$

Credeți că ați scăpat? Și problema nr. 1 cine o rezolvă? Cum...este greu? Vă dau un indiciu: revedeți factorialele, și totul este floare la ureche. Deci,

$$(1 + 1 + 1)! = 6$$

Sau, pe înțelesul tuturor,

$$1 + 1 + 1 = 3 \rightarrow 3 \times 2 \times 1 = 6$$

ARITMOGRIF...INFORMATIV

A

1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									

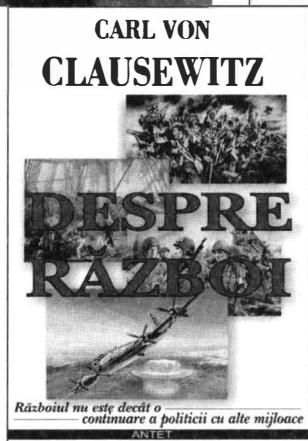
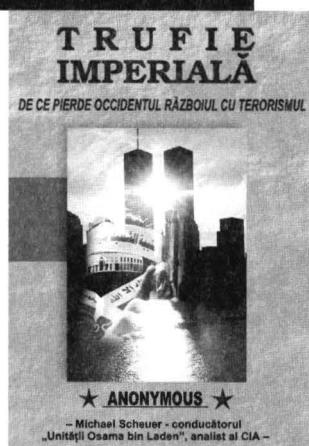
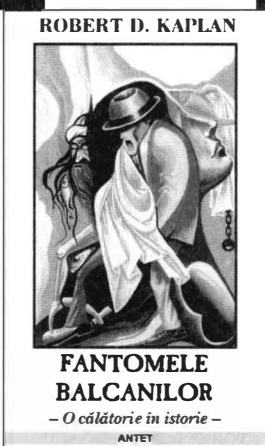
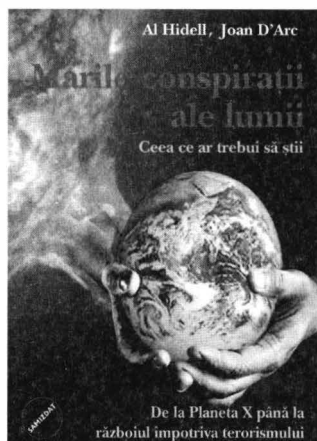
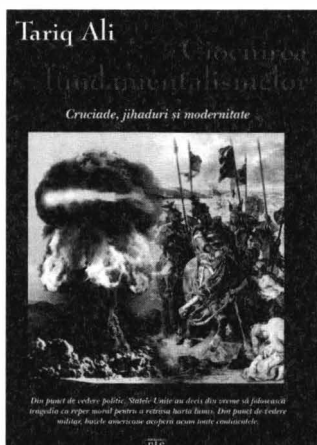
B

Orizontal: 1. Entitate de interes major; 2. Nivel; 3. Disimulat; 4. Condiție sine qua non a activității informative; 5. Relație operativă; 6. Secretul succesului; 7. Legătură directă; 8. Ambalaj informativ; 9. Culege informații; 10. Armă a serviciilor de informații; 11. Nedorită în misiune; 12. Curriculum vitae...sui generis, 13. Informare „eronată”, 14. Adeverința

veridicității datelor; 15. Complex informativ-operativ.

Vertical: Completând corect căsuțele orizontale, pe verticala **A – B** veți afla denumirea unei metode de obținere a informațiilor.

Propus de Mircea G.

Editura **ANTET** vă recomandă unele dintre cele mai citite cărți de pe mapamond. Pentru comenzi, vă puteți adresa la telefon **021 2221245**, sau prin poșta electronică: **comenzi@antet.ro**; **www.antet.ro**

Materialele publicate în PERISCOP nu reflectă neapărat opiniile și poziția Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din Serviciul de Informații Externe. Responsabilitatea pentru conținutul articolelor revine autorilor acestora.

PERISCOP

Publicație a Asociației
Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din Serviciul de Informații Externe
Telefon/Fax : 021.210.9936 ; www.acxie.ro ; e-mail: office@acxie.ro
Articolele pot fi reproduse numai cu permisiunea editorului.

ISSN 1843 – 8962

Redactor șef: Ioan Popa
Secretar general de redacție: V. Mușat
Colegiul de redacție: P. Carpen, I. Constantin, V. Dumitru, D. Ionescu,
M. Manea, C. Mitran, P. Neghiu, I. Pavel
Grafică: Dumitru Roșu

Tipărit la: SC NORA TIPCOM SRL, București

<https://biblioteca-digitala.ro>

